

Tampereen yliopisto
Johtamiskorkeakoulu
Politiikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma

Terrorismi ja tunteet

**Tunteiden merkitys Yhdysvaltojen Isisin vastaisen sodan
oikeuttamispuheessa**

Sara Linnoinen
Pro gradu -tutkielma
Ohjaaja: Tuomas Forsberg
Marraskuu 2016

Tampereen yliopisto
Johtamiskorkeakoulu
Politiikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma

LINNOINEN, SARA: Terrorismi ja tunteet – Tunteiden merkitys Yhdysvaltojen Isisin vastaisen sodan oikeuttamispuheessa

Pro gradu -tutkielma, 99 s., 7 liites.
Politiikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma/Kansainvälisen politiikan opintosuunta
Marraskuu 2016

Pro gradu -tutkielmani tarkastelee Yhdysvaltojen Isisin vastaisen sodan oikeuttamispuhetta tunteisiin vetoavan retoriikan näkökulmasta. Tutkin muutosta Yhdysvaltojen poliittisissa diskurssissa ja oikeuttamispuheessa ennen ja jälkeen 19.8.2014, jolloin terroristijärjestö Isis julkaisi yhdysvaltaisen toimittajan James Foleyn mestausvideon. Ennen kesää 2014 Isisiä oli tuskin mainittu Yhdysvaltojen julkisissa poliittisissa puheissa, mutta pian Foleyn teloittamisen jälkeen järjestöstä tuli presidentti Barack Obaman ja ulkoministeri John Kerryn puheissa ennennäkemätön uhka, joka tulisi tuhota lopullisesti.

Selvitän tutkielmassani, sisältääkö Yhdysvaltojen Isisin vastaisen sodan oikeuttamispuhe merkittävästi tunteisiin vetoamista, millaisiin tunteisiin puheessa vedotaan ja millainen muutos puheessa tapahtui mestausvideon julkaisemisen jälkeen. Tulosten avulla analysoin, miten oikeuttamispuheen muutos linkittyy kansalaismielipiteen muutokseen ja Yhdysvaltojen voimankäytön kasvattamiseen Irakissa ja Syyriassa. Analyysini rakentuu poliittisen psykologian ja oikeuttamisen teorioiden sekä kriittisen diskurssien tutkimuksen pohjalle. Ajattelu, tunteet ja kieli nähdään tutkielmassani toisistaan riippuvaisina ja toisiinsa vaikuttavina. Käsitykseni tunteista ja niiden syntymekanismeista pohjaavat etenkin Richard S. Lazaruksen teoriaan tunteiden ja kognitioiden suhteesta.

Menetelminä käytän kvalitatiivista sisällönanalyysia sekä kvantitatiivista *Linguistic Inquiry and Word Count* -ohjelmaa. Tutkielmassa analysoin pelon, vihan, empatian ja toivon tunteiden merkitystä Barack Obaman ja John Kerryn julkisissa puheissa vuonna 2014 ja 2015. Analyysin ensimmäisessä vaiheessa muodostan Richard S. Lazaruksen teoriaan nojaten neljä tunnekategoriaa ja toisessa vaiheessa mittaan näiden kategorioiden avulla eri tunteiden esiintyvyyttä aineistossa. Lisäksi käytän analyysissa kvantitatiivisen ohjelman valmiita kategorioita, jotka mittaavat esimerkiksi negatiivisen ja positiivisen tunnesanaston osuutta puheissa. Menetelmäni on verrattain uusi tieteenalalla ja tutkielmani tarkoituksena on kehittää myös tunteiden tutkimuksen menetelmällistä johdonmukaisuutta.

Tutkielmani tulosten perusteella voidaan todeta, että Yhdysvaltojen Isisin vastaisen sodan oikeuttamispuhe sisältää huomattavan määrän tunteisiin vetoavaa retoriikkaa. Isisin julkaisema mestausvideo on muuttanut oikeuttamispuhetta, mikä heijastuu tunteisiin vetoavan retoriikan määrän merkittävänä kasvuna videon julkaisemisen jälkeen. Oikeuttamispuheessa on pyritty herättämään negatiivisia tunteita ja erityisesti vihan tunne, jolla on todettu olevan positiivinen vaikutus sotatoimien kannatukseen. Tulokset osoittavat, että tunteisiin vetoaminen on merkittävä keino hakea hyväksyntää sotatoimille tilanteessa, jossa voimankäytön kannatus on vähäistä. Lisäksi tulokset osoittavat, että tunteet ovat relevantti tutkimuskohde sodan oikeuttamisen tutkimuksessa ja niitä voidaan tutkia johdonmukaisesti.

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
2. OBAMA, TERRORISMIN VASTAINEN SOTA JA ISIS	6
2.1. OBAMAN LÄHI-IDÄN POLITIIKKA	6
2.2. ISIS: MÄÄRITELMÄ, HISTORIA JA IDEOLOGIA.....	9
2.3. ISISIN VASTAINEN SOTA	14
2.4. SODAN OIKEUTTAMISEN KULTTUURI.....	20
3. TUNTEIDEN TUTKIMUS JA MÄÄRITELMÄT	24
3.1. TUNTEET KANSAINVÄLISEN POLITIIKAN TIETEENALALLA	24
3.2. AJATTELEN, SIIS TUNNEN: TUNTEIDEN JA KOGNITIOIDEN SUHDE	27
3.3. KIELI, SYMBOLIT JA TUNTEET.....	29
3.4. TUNTEIDEN SOSIAALISUUS JA KOLLEKTIIVISUUS.....	31
3.5. TUNTEIDEN LUOKITTELU.....	34
3.5.1. <i>Pelko</i>	36
3.5.2. <i>Viha</i>	37
3.5.3. <i>Empatia</i>	39
3.5.4. <i>Toivo</i>	40
4. TUNTEISIIN VETOAMINEN JA OIKEUTTAMINEN	42
4.1. TUNTEISIIN VETOAMINEN.....	42
4.2. OIKEUTTAMINEN	44
4.3. KRIITTINEN DISKURSSIEN TUTKIMUS: KIELI JA VALTA	47
4.4. POLIITTINEN DISKURSSI.....	48
5. ANALYYSI	50
5.1. AINEISTO.....	50
5.2. METODOLOGIA JA MENETELMÄT	52
5.3. TUNNEKATEGORIAMÄÄRITELMÄT.....	58

5.4. KVANTITATIIVINEN ANALYYSI	63
5.4.1. <i>Sisältääkö oikeuttamispuhe merkittävästi tunteisiin vetoamista?</i>	63
5.4.3. <i>Millainen muutos oikeuttamispuheessa on tapahtunut?</i>	68
5.4.2. <i>Millaisiin tunteisiin oikeuttamispuheessa vedotaan?</i>	72
6. JOHTOPÄÄTÖKSET	78
6.1. TUTKIELMAN TULOKSET	78
6.2. TUTKIELMAN TIETEELLINEN MERKITYS JA SOVELLUKSET.....	81
6.3. TUTKIELMAN YHTEISKUNNALLINEN MERKITYS JA SOVELLUKSET.....	82
LÄHTEET	85
LIITTEET	

1. JOHDANTO

“We will degrade and ultimately destroy ISIL”

– Barack Obama 10.9.2014

Ylläolevat ilmaisut ”degrade” (suom. nöyryyttää, halventaa) ja ”destroy” (suom. tuhota) vakiintuivat niin Yhdysvaltojen presidentti Barack Obaman kuin ulkoministeri John Kerryn puheeseen pian yhdysvaltalaisen toimittajan James ”Jim” Foleyn teloituksen jälkeen elokuussa 2014. Irakissa ja Syyriassa jalansijaa viime vuosina saanut terroristijärjestö Irakin ja Syyrian islamilainen valtio (ISIS, tekstissä Isis) mestasi videolla panttivangikseen ottamansa Foleyn koko maailman silmien edessä. Pian tämän jälkeen Isisin tuhoamisesta tuli Yhdysvaltojen Lähi-idän politiikan ykkösprioriteetti.

Ennen kesää 2014 Isisiä oli tuskin mainittu presidentti Barack Obaman tai ulkoministeri John Kerryn puheissa, mutta Foleyn mestaamisen jälkeen terroristijärjestöstä tuli valtionpäämiesten puheissa ennennäkemätön uhka, joka tulisi tuhota lopullisesti (Friis 2015, 736). Isis on onnistunut hankkimaan palstatilaa ja houkuttelemaan sekä länsivallat että arabimaat kimppuunsa siviileihin kohdistamallaan julmuudella, julkisilla mestauksilla sekä tuhoisilla iskuilla Euroopan pääkaupunkeihin ja siitä onkin tullut tämän hetken puhutuin terroristiryhmä. Vuoteen 2015 mennessä Isis onnistui valtaamaan merkittäviä alueita ja suuriakin kaupunkeja Irakista ja Syyriasta sekä hankkimaan ennätysmäärän varallisuutta, mikä viimeistään herätti kansainvälisen yhteisön huomion.

Isisin eteneminen Irakissa kesällä 2014 ja saman vuoden elokuussa julkaistu mestausvideo muuttivat presidentti Barack Obaman politiikan, jossa oli aiemmin korostunut Yhdysvaltojen sotilaallisen läsnäolon vähentäminen Lähi-idässä (McCrisken 2011, 782–783; Lynch 2015, 15). Elokussa 2014 Yhdysvallat aloitti ilmaiskut ensin Irakiin ja reilua kuukautta myöhemmin ne ulotettiin myös Syyriaan. Vaikka Obama on presidenttikausillaan pyrkinyt eroon edeltäjänsä George W. Bushin aggressiivisesta terrorismin vastaisen sodan retoriikasta, eivät Yhdysvaltojen terrorismin vastainen politiikka ja terrorismidiskurssi ole Obaman kausilla ratkaisevasti

muuttuneet (McCrisken 2011, 784–786). Obama on korostanut terrorismin vastaisten toimien läpinäkyvyyttä, mutta nähnyt terrorismin Bushin tapaan ennenäkemättömänä uhkana, jonka peittoaminen vaatii poikkeuskeinoja (McCrisken 2011, 782–783; Pilecki ym. 2014, 290–291).

Terrorismin vastaisen sodan retoriikkaa on kansainvälisessä politiikassa tutkittu paljon etenkin syyskuun 2001 terrori-iskujen jälkeisten Irakin ja Afganistanin sotien osalta. Silloisen Yhdysvaltojen presidentin George W. Bushin hallinnon aikana terrorisminvastaista sotaa oikeutettiin tunteisiin vetoavalla ja kärjistäväällä retoriikalla, ja Bushin sotaretoriikan vaikutusta Irakin sodan ja presidentin omaan kannatukseen onkin tutkittu paljon (kts. esim. De Castella & McGarty 2011; Huddyn ym. 2010; Loseke 2009). Vastaavaa tutkimusta Obaman kausista on tehty melko vähän tai vaihtoehtoisesti tunteiden tutkimus on nähty vain sivujuonteena oikeuttamispuheen tutkimuksessa, eikä sille ole annettu itsenäistä tutkimuskohteen roolia (kts. esim. Reyes 2011).

Tunteiden tutkimus olikin pitkään kansainvälisen politiikan marginaalissa, mutta 2000-luvulla se on alkanut hiljalleen saada jalansijaa tieteenalalla. Kansainvälisen politiikan tutkimuksessa on vähitellen tiedostettu tunteiden olevan keskeinen osa ajattelua ja rationaalista päätöksentekoa, ei niiden vastakohta (kts. esim. Crawford 2000; Marcus 2000; Mercer 2005). Tunteiden tutkimusta on kuitenkin edelleen kritisoitu systemaattisten menetelmien puutteesta ja analyysin monitulkinnaisuudesta.

Keskeistä tunteiden tutkimuksessa onkin määritellä, mitä tunteet ovat ja miten ne vaikuttavat ajatteluun ja toimintaan. Poliitiikan tutkimuksessa tunteet on perinteisesti määritelty joksikin tiedostamattomaksi, jota toimija ei voi hallita ja joka on erillinen ajattelusta, ja siksi tunteita ei ole pidetty merkittävinä tutkimuskohteina (Crawford 2000, 117–118, 122–124; Mercer 2005, 92). Tehdäkseen rationaalisia päätöksiä toimijan on kuitenkin tunnistettava uskomusten ja halujen vaikutus tiedon tulkintaan ja tunteet ovat siten irrottamaton osa rationaalista toimintaa. Nykyään ajattelu ja tunteet nähdäänkin toisistaan riippuvaisina ja toisiinsa vaikuttavina (Mercer 2005). Lisäksi kieli ja tunteet ovat toisistaan erottamattomia, koska kieli ja eleet muuttavat tunteet tiedostetuiksi kokemuksiksi. Jotkin ilmaisut ohjaavat vahvemmin tunteita ja niitä pidetään emotionaalisesti merkittävämpinä kuin toisia, ja siksi kielenkäytöllä voidaan vaikuttaa tunteisiin

(Reilly & Seibert 2003, 535). Näin ollen kielen avulla on myös mahdollista vedota tunteisiin ja tunteisiin vetoamista on mahdollista tutkia.

Tutkielmani tarkastelee Yhdysvaltojen Isisin vastaisen sodan oikeuttamispuhetta tunteisiin vetoavan retoriikan kautta. Tutkielman tarkoituksena ei ole antaa läpileikkaavaa kuvaa Obaman hallinnon retoriikasta, vaan se tarkastelee nimenomaan terrorismin vastaista oikeuttamispuhetta tunteiden tutkimuksen näkökulmasta ja pyrkii tuottamaan uusia näkökulmia sotaretoriikan ja oikeuttamispuheen tutkimukseen. Tutkielmani tarkoituksena on tarjota vaihtoehto tunteiden systemaattiselle tutkimukselle kansainvälisen politiikan tieteenalalla ja luoda tieteidenvälisyyttä psykologian ja kansainvälisen politiikan tutkimuksen välille.

Tutkin potentiaalista muutosta Yhdysvaltojen poliittisessa diskurssissa ja oikeuttamispuheessa ennen ja jälkeen 19.8.2014, jolloin Isis julkaisi Yhdysvaltain kansalaisen, toimittaja James Foleyn mestausvideon. Selvitän tutkielmassani, sisältääkö Yhdysvaltojen oikeuttamispuhe merkittävästi tunteisiin vetoamista, millaisiin tunteisiin oikeuttamispuheessa vedotaan ja millainen muutos oikeuttamispuheessa tapahtui ennen ja jälkeen Foleyn mestausvideon julkaisemisen. Tulosten avulla analysoin, millä tavoin potentiaalinen oikeuttamispuheen muutos linkittyy Yhdysvaltojen voimankäytön kasvattamiseen Irakissa ja Syyriassa ja kansalaismielipiteen muutokseen. Tutkimuskysymykseni on: *Millainen rooli tunteilla oli Yhdysvaltojen valtionpäämiesten Isisin vastaisen sodan oikeuttamispuheessa ennen ja jälkeen 19.8.2014?*

Tutkimukseni kohteena on Yhdysvaltojen oikeuttamispuhe, koska Yhdysvallat on tähän asti ollut suurimmassa roolissa Isisin vastaisessa sodassa ja koska juuri Yhdysvaltojen sotilaalliseen läsnäoloon Irakissa ja Syyriassa liittyy ristiriitoja, jotka luovat tarpeen toimien oikeuttamiselle sekä kansainvälisesti että kansallisesti. Tutkin Isisin vastaisten toimien oikeuttamista nimenomaan yhdysvaltalaiselle yleisölle, koska alkujaan yhdysvaltalaiset suhtautuivat melko kielteisesti sotatoimiin Irakissa ja Syyriassa. Kannatus sekä ilmaiskuille että maajoukkojen lähettämiseksi kuitenkin kasvoi vähitellen, vaikka yhdysvaltalaisien arveltiin kärsivän ”sotaväsymyksestä” pitkittyneiden Irakin ja Afganistanin sotien jälkeen. Marraskuussa 2015 jo 73 % amerikkalaisista kannatti Yhdysvaltojen ilmaiskujen ja 60 % maajoukkojen määrän lisäämistä Irakissa ja Syyriassa (N=1004). Vastaavat luvut kesäkuussa 2014 olivat 45 % ja 30 % (N=1009). (Washington Post-ABC News poll 2014a; Washington Post-ABC News poll 2015)

Tutkimusaineistoni koostuu Yhdysvaltojen presidentin Barack Obaman ja ulkoministerin John Kerryn vuonna 2014 ja kahdesta alkuvuonna 2015 pidetystä julkisesta puheesta sekä kahdesta Kerryn samana samalla aikavälillä kirjoittamasta pääkirjoituksesta. Tutkimukseni teoreettisena viitekehyksenä toimivat poliittisen psykologian, oikeuttamisen ja diskursiivisen vallan teorit. Metodologisena lähtökohtanani on kriittinen diskurssien tutkimus ja yhdistelen aineiston analyysissa sekä kvalitatiivista että kvantitatiivista sisällönanalyysiä. Analyysin ensimmäisessä vaiheessa muodostan aineiston pohjalta neljä sanastoa ja toisessa vaiheessa hyödynnän näitä sanastoja kvantitatiivisessa analyysissa, joka toteutetaan *Linguistic Inquiry and Word Count* (LIWC) -ohjelmalla.

Ensimmäinen hypoteesini on, että Yhdysvallat on pyrkinyt oikeuttamaan Isisin vastaisia toimia vetoamalla tunteisiin ja toinen hypoteesini on, että Isisin julkaisema mestausvideo on ollut käännekohta Isisin vastaisen sodan oikeuttamispuheessa, mikä heijastuu oikeuttamispuheen muutoksena 19.8.2014 jälkeen. Tämä muutos voi näkyä esimerkiksi tunteisiin vetoavan retoriikan kasvuna tai eri tunteisiin vetoamisena ennen ja jälkeen James Foleyn mestausvideon.

Mikäli Yhdysvaltojen oikeuttamispuheessa havaitaan muutos, voidaan tulosten avulla jatkossa esimerkiksi analysoida tunteisiin vetoavan kielen vaikutusta yleisön mielipiteeseen ja sotatoimien hyväksyntään. Tutkielman avulla voidaan myös tarkastella tunteisiin vetoavaan kielenkäyttöön sisältyvää valtaa ja tunteiden hyväksikäyttöä poliittisten päämäärien saavuttamiseksi. Lisäksi tutkielma antaa kuvan siitä, mihin asioihin juuri yhdysvaltalaisessa oikeuttamispuheessa vedotaan. Näiden tulosten pohjalta voidaan tehdä vertailua esimerkiksi muiden valtioiden oikeuttamiskulttuuriin.

Mikäli Yhdysvaltojen oikeuttamispuheesta ei löydy merkittävää määrää tunteisiin vetoavaa retoriikkaa, osoittaa se, että tunteisiin vetoamista ei voida pitää merkittävänä oikeuttamisen keinona, toisin kuin tunteiden tutkimuksessa on pyritty osoittamaan. Tällainen tulos kannustaisi keskittämään oikeuttamisen tutkimuksen muihin oikeuttamisen keinoihin. Mikäli puheessa on havaittavissa muutos, mutta se ei heijastu tunteisiin vetoamisen kautta, voidaan kuitenkin osoittaa, että Isisin julkaisemat videot ovat vaikuttaneet Yhdysvaltojen Isisin vastaiseen poliittiseen diskurssiin.

Mikäli Yhdysvaltojen oikeuttamispuheesta ei puolestaan löydy lainkaan hypoteesin mukaista muutosta, voidaan todeta, että Isisin julkaisemat mestausvideot eivät ole vaikuttaneet Yhdysvaltojen poliittiseen diskurssiin ja oikeuttamispuheeseen. Tällöin jatkotutkimuksissa tulisi tarkastella muita mahdollisia syitä, jotka johtivat Yhdysvaltojen voimankäytön kasvattamiseen Irakissa ja Syyriassa.

Tutkielmani kytkeytyy aihepiiriltään myös laajempiin kansainvälisen politiikan tutkimuksen teemoihin, kuten interventioiden ja valtiollisen suvereniteetin suhteeseen, suurvaltasuhteisiin ja geopolitiikkaan. Lisäksi tutkielmani auttaa tarkastelemaan kriittisesti poliittisia puheita ja laajentaa kuvaa keinoista, joilla valtiot oikeuttavat poliittisia toimia, joilla ei oman kansan laajaa hyväksyntää, ja jotka asettavat sekä kotimaan että ulkomailla työskentelevät oman maan kansalaiset potentiaalisten vastahyökkäyksien kohteeksi. Se paljastaa tapoja, joilla poliittisessa puheessa luodaan ja ylläpidetään vallitsevaa todellisuutta ja saadaan se näyttämään normaalilta.

Tutkielma antaa panoksensa myös kansainvälisen politiikan tieteenalan menetelmälliselle kehitykselle. Se tarjoaa esimerkin psykologian tutkimuksessa käytetyn kvantitatiivisen LIWC-ohjelman käytöstä politiikan tutkimuksessa ja avaa ovia johdonmukaisemmille tavoille tutkia tunteita ja vertailla poliittisia puheita.

2. OBAMA, TERRORISMIN VASTAINEN SOTA JA ISIS

2.1. OBAMAN LÄHI-IDÄN POLITIIKKA

Obaman Lähi-idän politiikkaa on usein kritisoitu strategisen vision puutteesta ja liian lepsusta suhtautumisesta terrorismiin (kts. esim. Gerson 11.9.2014). Monet asiantuntijat ovat kuitenkin nähneet Obaman Lähi-idän politiikan ohjenuorana puuttumisen asioihin siellä, missä on pakko ja puuttumatta jättämisen siellä, missä se on mahdollista (Hamid & Mandaville 2013, 96; Lynch 2015, 18). Jo presidentinvaalikampanjansa aikana Obama lupasi lopettaa sodan Irakissa, päihittää al-Qaidan Afganistanissa ja tuoda amerikkalaisjoukot kotiin (Obama 8.1.2008). Massiiviset sodat Irakissa ja Afganistanissa olivat vieneet liikaa Yhdysvaltojen resursseja ja lisäksi päällä oli taloudellinen kriisi. Jo ennen presidenttiyttään Obama kannatti vahvasti terrorisminvastaisia toimia, mutta kritisoi Irakin sotaa hyödyttömänä ja resursseja syöväenä loikkauksena terrorisminvastaisen sodan todellisesta päämäärästä, eli al-Qaidan tuhoamisesta (McCrisken 2011, 786).

Obaman astuessa valtaan Irakin sodan alkuaikojen puheet Lähi-idän demokratisoimisesta olivat jääneet taka-alalle ja Yhdysvaltojen poliittinen fokus Lähi-idässä oli palautunut kumppanuuteen Persianlahden maiden kanssa, Israelin ja Palestiinan rauhanprosessiin sekä Iranin uhkan tasapainottamiseen (Selim 2013, 258). Yhteistyö Irakin presidentin Nuri al-Malikin kanssa ei sujunut eikä mikään joukkojen määrä näyttänyt pystyvän takaamaan alueen vakautta. Presidentin ensimmäinen prioriteetti olikin joukkojen vetäminen Irakista (Lynch 2015, 19).

Obaman strategiana oli vähentää sotilaallista läsnäoloa sekä kasvattaa kansainvälistä yhteistyötä ja tällä tavoin taistella ääri-islamistista ideologiaa vastaan. Obaman tavoitteena oli, että Yhdysvallat vähentäisi läsnäoloaan Lähi-idässä ja alueen valtiot ottaisivat jatkossa itse suuremman vastuun turvallisuudestaan (Lynch 2015, 15). Joukkojen vetäminen Irakista ja Afganistanista, suunnitelma Guantánamon vankilan sulkemisesta ja tuki islamistiselle hallinnolle Egyptissä arabikevään kansannousun jälkeen veivät myös Yhdysvaltojen vastaisia propaganda-aseita islamistisilta terroristiryhmiltä. Al-Qaidan vaikutusvalta olikin heikentynyt ja myös Osama bin Laden saatiin kiinni ja surmattiin toukokuussa 2011. Viimeiset yhdysvaltalaisjoukot vetäytyivät Irakista lopulta vuoden 2011 joulukuussa. (emt., 26.)

Moni sai kuitenkin pettyä Obaman politiikkaan. Obaman presidentinvaalien aikaiset puheet olivat luoneet korkeat odotukset täydellisestä erottautumisesta edeltäjän George W. Bushin linjasta ja Yhdysvaltojen ulkopoliitiikan suunnanmuutoksesta. Todellisuudessa Obaman ajama politiikka muistutti enemmän Bushin jo vuosina 2006 ja 2007 aloittamaan maltillisempaa politiikkaa (McCrisken 2011, 784–786). Toisin kuin usein ymmärretään, Obaman tarkoituksena ei koskaan ollut lopettaa terrorisminvastaista sotaa, vaan pikemminkin virtaviivaistaa sitä karsimalla Irakin sodan kaltaiset resursseja vievät rönsyt pois (emt., 786).

Obaman toinen prioriteetti oli sopimus Iranin ydinohjelmasta (Lynch 2015, 20). Irakin sota ja sen synnyttämä kaaottinen jälkitila olivat kasvattaneet Iranin alueellista valtaa ja Iranin ydinaseohjelma oli edelleen todellinen uhka Yhdysvalloille, Israelille ja Yhdysvaltojen liittolaisille Persianlahdella. Vuosikymmeniä jatkuneet talouspakotteet eivät olleet saaneet aikaan toivottua vallanvaihdosta maassa, ja Israelille ja Persianlahden valtioille luvatut turvatakuut Irania vastaan veivät Yhdysvaltojen resursseja (Hamid & Mandaville 2013, 98). Iranin kaltaisen alueellisen suurvallan vakauttaminen vaikuttaisi lisäksi potentiaalisesti koko alueen vakauteen ja vähentäisi Yhdysvaltojen läsnäolon tarvetta Lähi-idässä (Lynch 2015, 21). Heinäkuussa 2015 Yhdysvallat, Yhdistyneiden kansakuntien (YK) turvallisuusneuvoston pysyvät jäsenet ja Saksa pääsivätkin Iranin kanssa sopuun maan ydinohjelmasta, mikä oli poliittinen voitto Obamalle, vaikka sopimus saikin paljon kritiikkiä etenkin republikaanipuolueelta.

Mutkia Obaman puuttumattomuuden politiikkaan toi vuonna 2011 Tunisiasta ja Egyptistä käynnistyneet kansannousut. Yhdysvallat oli parhaillaan vetämässä joukkojaan sekä Irakista että Afganistanista, kun niin kutsutut arabikevään kansannousut käänsivät tilanteen pääläelleen. Koherenttia reaktiota kansannousuja kohtaan vaikeutti se, että kansannousujen sinänsä kannatettavat pyrkimykset demokratiaan uhkasivat Yhdysvaltojen omia intressejä alueella, koska näitä intressejä suojelivat samaiset johtajat, joita nyt oltiin syöksemässä vallasta (Lynch 2015, 22–23). Tilanteessa Yhdysvaltojen intressit ajoivat demokraattisten arvojen edelle eikä Lähi-idän demokratisoitumista aiemmin ajanut suurvalta asettunutkaan demokratiaa tavoittelevien kansalaisten puolelle. Sekä Tunisian että Egyptin hallitukset olivat Yhdysvalloille ystävällismielisiä, ja siksi Yhdysvallat asettui puolustamaan niiden diktatuurihallituksia ja johtajia (Selim 2013, 259–261). Pian kuitenkin selvisi, etteivät nykyiset hallitukset tulisi kestämään ja Yhdysvallat muutti politiikkaansa (emt. 260).

Myös liittolaisuus autokraattisten Persianlahden öljyvaltioiden kanssa toi kuvioon omat ongelmansa. Yhteisen näkemyksen löytäminen Persianlahden valtioiden kanssa oli vaikeaa, koska Saudi-Arabia ja Yhdistyneiden Arabiemiirikunnat eivät suhtautuneet nopeasti demokratialiikkeisiin (Lynch 2015, 23). Tämä johti ristiriitaisiin reaktioihin kansannousuja kohtaan. Egyptin kansannousuun ja sitä seuranneeseen Hosni Mubarakin syrjäyttämiseen sekä islamistisen muslimiveljeskunnan ja Mohammed Mursin valtaan nousuun reagoitiin Yhdysvalloissa vain vaimeasti (Hamid & Mandaville 2013, 96). Mursin johtama muslimiveljeskunta menetti kuitenkin nopeasti suosionsa ja armeija otti Egyptissä vallan vuonna 2013. Libyassa Muammar Gaddafi pakotettiin antautumaan Naton johtaman ilmaisaarron avulla, mutta itsevaltaisen johtajan alasajo ei tuonutkaan maahan vakautta vaan yhä pahenevan kaaoksen (Lynch 2015, 20–23). Bahrainissa Yhdysvaltojen liittolaiset Saudi-Arabia ja Yhdistyneet arabiemiirikunnat tukahduttivat orastavan demokratiakapinan alkuunsa Yhdysvaltojen katsoessa sivusta. Jemenissä Yhdysvallat ja Persianlahden valtiot puolestaan edesauttoivat neuvotteluja, jotka johtivat silloisen presidentin vallasta luopumiseen, mutta lopputulos ei ollut lopulta juurikaan edeltävää tilannetta demokraattisempi (emt., 22). Syyriassa Yhdysvallat taas ei ollut valmis uhmaamaan Venäjää, joka esti YK:n turvallisuusneuvostoa myöntämästä mandaattia presidentti Bashar al-Assadia vastaisille voimatoimille.

Yhdysvaltojen vahvempi sekaantuminen arabikevään tapahtumiin olisi tuskin tuottanut positiivisempaa arviota Obaman politiikasta. Edes Yhdysvalloilla ei olisi ollut resursseja käydä sotaa näin monella rintamalla ja esimerkiksi Libyassa interventio ei lopulta tuottanut kestäväää tulosta. Libyan interventio ja sen seuraukset vaikuttivat vahvasti myös haluttomuuteen puuttua Syyrian konfliktiin. Toisaalta se antoi valheellista toivoa Syyrian oppositiolle, joka odotti, että länsimaat astuisivat apuun, kun tilanne eskaloituu tarpeeksi. Toisaalta se osoitti Yhdysvalloille ja sen liittolaisille, että ulkoiset interventiot eivät tuo vakautta alueelle ja vähensi niiden halua sotkeutua Syyrian konfliktiin (Lynch 2015, 24). Syyrian sodan osalta Obaman ehkä suurin poliittinen virhe oli asettaa kemiallisten aseiden käyttö intervention rajapyykiksi. Kun kemiallisten aseiden käyttö vuonna 2013 sitten paljastui, ei Obama ollutkaan valmis lunastamaan lupauksiaan ja Yhdysvaltojen poliittinen uskottavuus sai kolauksen (ibid.).

Vaikka Yhdysvaltojen puuttumattomuutta Syyrian konfliktiin on kritisoitu laajasti, ei ole lainkaan varmaa, että edes vahva sotilaallinen läsnäolo olisi voinut muuttaa tilannetta. Pelkkien ilmaiskujen

käyttö puolestaan olisi todennäköisesti johtanut samanlaiseen pitkittyneeseen tilanteeseen kuin nyt Isisiä vastaan (Lynch 2015, 25). Ilmatorjunta-aseiden toimittaminen Syyrian oppositiolle konfliktin alussa olisi voinut saada aikaan taktisen eron opposition ja hallituksen voimien välille, mutta kuten myöhemmin nähtiin, Syyrian oppositio oli jo tuolloin vahvasti jakaantunut ja osittain radikalisoitunut ja ilmatorjunta-aseiden toimittaminen epävakaille ryhmittymille olisi ollut iso riski (ibid.). Yhdysvallat kyllä toimitti muuta aseistusta Syyrian oppositioryhmille, mutta niin tekivät myös Syyrian presidentin Bashar al-Assadin tukijat. Vastapuolten aseistaminen onkin eskaloinut tilannetta ja ajanut osapuolet vain paremmin aseistettuun ja tuhoisampaan kamppailuun ja kasvavaan haluttomuuteen etsiä kompromissia (ibid.).

2.2. ISIS: MÄÄRITELMÄ, HISTORIA JA IDEOLOGIA

Edellä kuvatut arabikevään kansannousujen epäonniset seuraukset useissa valtioissa, uskontoryhmien välinen väkivalta, al-Qaidan heikentyminen ja kaoottinen tilanne Irakissa ja Syyriassa loivat osaltaan aukon, jota paikkaamaan syntyi Isis.

Isis on ääri-islamilainen sunnalainen terroristijärjestö. Järjestöstä käytetään useita eri nimiä. Vaihtoehtoisia englanninkielisiä käännöksiä ovat Islamic State of Iraq and Syria (ISIS) tai Islamic State of Iraq and al-Sham (ISIS), Islamic State of Iraq and the Levant (ISIL) ja Islamic State (IS). Järjestö ei itse ole käyttänyt lyhennettä ISIS tai ISIL kesäkuun 2014 jälkeen, jolloin se julisti perustaneensa islamilaisen kalifaatin ja alkoi käyttää itsestään nimeä Islamic State ja lyhennettä IS. Nimen typistäminen pelkäksi islamilaiseksi valtioksi kertoo Isisin laajentumishaluisesta ideologiasta, koska uuden nimen myötä islamilaista valtiota ei enää rajata maantieteellisesti vain Irakiin ja Syyriaan. (Irshaid 2.12.2015.)

Järjestön arabiankielinen nimi on al-Dawla al-Islamiya fil Iraq wa al-Sham, josta on länsimaissa käytetty lyhennettä Daesh tai Da'ish. Nimitykseen Daesh on siirrytty useissa länsimaissa sekä Lähi-idän maissa, joissa halutaan korostaa, ettei islamilaisen valtion olemassaoloa tunnusteta. Sana Daesh muistuttaa arabiankielistä verbiä, joka tarkoittaa polkea, tallata tai murskata. Lyhenteen käyttö on ärsyttänyt Isisiä, mikä puolestaan on kannustanut Isisin vastustajia käyttämään kyseistä nimitystä. (Irshaid 2.12.2015.) Tässä tutkielmassa käytän nimeä Isis, koska se on järjestöstä

pisimpään ja mediassa yleisimmin käytetty nimitys. Otan kuitenkin muutkin nimet ja lyhenteet huomioon aineiston hankinnassa.

Isisin on katsottu syntyneen vuoden 2003 Irakin sodan jälkeisen poliittisen tilanteen seurauksena. Saddam Husseinin valtakauden aikainen šiiamuslimien alistaminen ja sunnien ylivalta käännettiin tuolloin pääläelleen, minkä tuloksena radikalismi alkoi kasvaa vuorostaan sunnien keskuudessa. Saddam Husseinin syrjäyttämisen jälkeen Irakiin perustettiin Yhdysvaltojen ja Husseinin vastaisen koalition johtama väliaikainen hallitus (the Coalition Provisional Authority, CPA), jonka toimesta Irakin turvallisuuselimet ja Husseinin kannattajista koostunut arabinationalistinen sunnihallinto hajotettiin. Uusi valtionhallinto valittiin uskonnollisten ja etnisten taustojen, ei ehdokkaiden meriittien, perusteella, mikä korosti jo ennestään jännittyneitä suhteita uskonnollisten ryhmien välillä Irakissa. (Kfir 2015, 238–239.)

Pitkään vallassa olleilta sunnimuslimeilta vietiin kaikki valta, samalla kun vuonna 2005 pääministeriksi valittu šiialainen Nuri al-Maliki pyrki pönkittämään valta-asemaansa nimittämällä perheenjäseniään ja puolueensa kannattajia keskeisimmille paikoille siviilihallinnossa ja turvallisuusjoukoissa. Lisäksi vuoden 2003 jälkeinen talouspolitiikka ja vahva yksityistäminen korostivat edelleen uskontoryhmien välistä erottelua. Taloudellinen hyvinvointi keskittyi uuden hallinnon tukijoille eikä korruptiota saatu kitkettyä. Lisäksi entiset Husseinin kannattajat joutuivat ankaran vainon kohteeksi. Vaikka Maliki kohdisti aluksi voimatoimia myös šiiakapinallisia vastaan, saivat Irakin sunnimuslimit kuitenkin kokea suurimman osan turvallisuusjoukkojen vainosta. Irak ajautuikin jo pian vuoden 2003 jälkeen uskontoryhmien väliseen sisällissotaan. (Kfir 2015, 238–239.)

Myös Isisin juuret ulottuvat Irakin sodan aikoihin. Järjestö polveutuu vuonna 2006 perustetusta the Islamic State of Iraq (ISI) - järjestöstä, joka koostui lähinnä Irakin al-Qaidan ja kahden muun järjestön jäsenistä (Kfir 2015, 239–240). Irakin al-Qaidan johtajan Abu Mus'ab al-Zarqawin kuoltua hänen kannattajansa ryhtyivät toteuttamaan entisen johtajan visiota islamilaisesta valtiosta. Järjestö julisti Irakin al-Qaidan lakkautetuksi ja kutsui kaikki sen taistelijat liittymään islamilaisen valtion armeijaan. (McCants 2015, 15–17.)

Islamilaisen valtion hätiköity perustaminen ilman al-Qaidan konsultoimista johti kitkaan al-Qaidan ja ISI:n välillä ja islamilaisen valtion perustaminen osoittautuikin pian epäonnistuneeksi yritykseksi. Surkeiden strategisten päätösten tuloksena se menetti alueita ja karkotti samalla kannattajia päämäärättömällä väkivallallaan. Yhdysvaltojen ja Irakin armeijan sekä muiden sunnitaistelijoiden vastatoimien ansiosta järjestö saatiinkin lähes toimintakyvyttömäksi vuoteen 2010 mennessä. (McCants 2015, 39–42.) Järjestön epäonnistuminen oli nöyryytys myös al-Qaidan johtajille, jotka eivät saaneet järjestöä ja sen johtajaa Abu Ayyub al-Masria kontrolliin niiden vuosien aikana (emt., 45). Al-Masri sekä ISI:n uskonnollinen johtaja Abu Umar al-Baghdadi kuolivat molemmat vuonna 2010 Irakin ja Yhdysvaltojen yhteisoperaatiossa (Biden 2010; McCants 2015, 45).

Vaikka ISI oli käytännössä saatu hajoamaan vuoteen 2010 mennessä, Yhdysvaltojen vetäytyminen Irakista vuonna 2011 ja Lähi-idän sekä Pohjois-Afrikan arabikevään jälkeinen kaaostila antoivat uutta nostetta idealle islamilaisesta valtiosta. Yksi islamilaista valtiota pystyssä pitävistä asioista oli yllättäen islamilaisen valtion musta lippu, jota myös useat maltilliset muslimit ympäri maailmaa alkoivat käyttää Yhdysvaltojen politiikan vastarinnan symbolina (McCants 2015, 70). Toukokuussa 2010 ISI:n johtoon nousi Abu Bakr al-Baghdadi, korkeasti koulutautunut Irakin muslimiveljeskunnan ja al-Qaidan kasvatti, joka oli keskeisessä asemassa myös niin kutsutun Syyrian al-Qaidan eli Jabhat al-Nusra -järjestön perustamisessa vuonna 2011 (emt. 75–76).

Al-Baghdadi oli viettänyt kymmenen kuukautta Yhdysvaltojen pidätyskeskuksessa Irakin sodan aikana. Pidätyskeskuksessa hän tutustui muun muassa useisiin Saddam Husseinin armeijan ja poliisin entisiin jäseniin, mistä oli al-Baghdadille myöhemmin hyötyä ISI:n johdossa (McCants 2015, 75–76). Isisin alkuperäisten johtohenkilöiden 20:n kärjestä jopa 19 uskotaan olevan entisiä Saddam Husseinin puolueen jäseniä (Gunter 2015, 104). Radikaalien ja maltillisten islamistien rinnakkainelo Yhdysvaltojen pidätyskeskuksissa tekikin niistä loistavia paikkoja radikaalin islamin levittämiseen ja taistelijoiden rekrytoinnille (ibid.).

Uuden johtajansa johdolla ISI muutti strategiaansa. Se pääsi käsiksi öljyvaroihin ja alkoi edistää valtiollista asemaansa tehden siten yhä räikeämpää eroa muihin terroristijärjestöihin. Järjestö levitti toimintaansa yhä syvemmälle Syyriaan vuoden 2013 aikana ja saman vuoden huhtikuussa al-Baghdadi julisti uuden järjestön, Isisin, perustetuksi (McCants 2015, 91).

Al-Baghdadi johtaa edelleen nykymuotoista Isisiä. Al-Baghdadin ja Isisin ideologia ja toimintatavat juontuvat pitkälti Irakin al-Qaidan entisen johtajan Abu Mus'ab al-Zarqawin käsityksistä. Al-Zarqawi suhtautui muun muassa Osama bin Ladenia vihamielisemmin šiiamuslimeihin, mikä on periytynyt myös Isisille. Sittemmin Isis on kuitenkin tehnyt pesäeroa al-Qaidaan. (Kfir 2015, 240.) Kiistat Isisin ja al-Qaidan välillä johtivat lopulta siihen, että helmikuussa 2014 al-Qaida katkaisi julkisesti kaikki siteensä järjestöön. Jihadistien hajaantuminen Syyriassa Isisin, Syyrian al-Qaidan al-Nusran, ja sunnikapinallisten joukkoihin pelasi lopulta Isisin hyväksi. Tuhannet al-Nusran taistelijat lähtivät Isisin joukkoihin joko rahanhimosta, uskosta viimeiseen taisteluun ja Isisin voittoon tai silkasta epätoivosta (McCants 2015, 98). Koska Isis taisteli myös Bashar al-Assadin vihollisia vastaan, sai se toimia suhteellisen rauhassa ja onnistui valloittamaan alueita Itä-Syyriasta sekä kasvattamaan varallisuuttaan ja joukkojaan (ibid).

Vuoden 2014 syksyllä Isisissä arvioitiin taistelevan yli 30 000 taistelijaa, kun esimerkiksi Osama bin Ladenin al-Qaida kokosi parhaimpinakin vuosinaan vain tuhannesta kolmeen tuhanteen taistelijaa (Gerges 2014, 340). Arviot Isisin joukkojen vahvuudesta ovat kuitenkin vaihdelleet. Esimerkiksi kurdijohtaja Fuad Hussein arvioi vuoden 2014 lopulla, että Isis-taistelijoita olisi jopa yli 200 000, ja että Isisin halussa olisi kolmasosa sekä Irakin että Syyrian pinta-aloista. Alue vastaisi Iso-Britannian pinta-alaa. (Cockburn 16.11.2014). Isis kuitenkin menetti ison osan valloittamistaan alueista vuoden 2015 aikana ja sen hallitsema alue kutistui huomattavasti vuoden 2014 huippuhetkestä (Warren 6.1.2016). Aluemenetyksistä huolimatta vuoden 2015 lopulla Isis hallitsi edelleen suuria strategisesti tärkeitä kaupunkeja, kuten Mosulin kaupunkia Irakissa ja Raqqan kaupunkia Syyriassa.

Isisin menestys on perustunut pitkälti sen laajoihin taloudellisiin voimavaroihin. Isis on kerryttänyt huiman varallisuuden pimeään öljykaupan, pankkiryöstöjen ja valtaamiensa kaupunkien asukkaiden verotuksen ja kiristämisen avulla. Jo kesällä 2014 ennen Mosulin valtausta Isisin varallisuudeksi arvioitiin yli 875 miljoonaa dollaria (Almukhtar 19.5.2015). Vuonna 2014 Isisin arvioitiin tuottavan öljyä jopa yli 800 miljoonan dollarin edestä vuodessa, toisin sanoen yli kahden miljoonan dollarin arvosta päivittäin (IHS 20.10.2014).

Isis eroaa sitä edeltäneistä terroristiryhmistä siinä, että Isis ei perustele väkivaltaisia tekojaan islamilaisella teologialla. Isis ei myöskään pyri välttämään siviiliuhreja vaan ennemmin korostaa

niitä levittämällä videoita teloituksistaan. (Gerges 2014, 341–342.) Irakin al-Qaidan tapaan Isis suhtautuu armottomasti šiiamuslimeihin, kun taas bin Ladenin johtaman al-Qaidan suhtautuminen oli varovaisempaa (McCants 2015, 8). Toisin kuin al-Qaida Isis ei olekaan pyrkinyt voittamaan puolelleen Irakin ja Syyrian muslimiväestöä, vaan sen tähtäimessä on ollut alusta alkaen islamilaisen valtion perustaminen paikallisten tuella tai ilman (emt., 6–7).

Isis ei myöskään ole tavoitellut yhteistyötä muiden terroristijärjestöjen kanssa vaan pyrkinyt valtion kaltaiseen väkivallanmonopoliin alueillaan ja ajautunut siksi konflikteihin myös muiden terroristiryhmien kanssa. (McCants 2015, 88–89). Toisin kuin al-Qaida Isis on myös käyttänyt propagandassaan surutta hyväksi islamin uskon profetiaa viimeisestä taistelusta muslimien ja vääräuskoisten välillä (emt., 22–28). Profetia viimeisestä taistelusta tarjoaa Isisin joukkoihin lähteville taistelijoille mahdollisuuden olla osa jotain suurta ja historiallista, voittajien puolella (emt., 111; 118). Lisäksi idea islamilaisesta valtiosta on tarjonnut länsimaissa asuville alkuperästään vieraantuneille muslimeille mahdollisuuden löytää identiteetti ja ryhmä johon kuulua (Gerges 2014, 342).

Isis onkin onnistunut keräämään kannattajia muilla kuin teologisilla argumenteilla. Irakin sodan jälkeinen sunnimuslimien syrjäyttäminen valtionjohdosta ja Syyrian hallituksen sota sunnikapinallisia vastaan ovat olleet omiaan ajamaan kuvaa sunnien vastaisesta sodasta šiiajohtoisessa Irakissa ja šiiamuslimeista haarautuvien alaviittien johtamassa Syyriassa. Näin ollen Isisin levittämää šiiaavihaa on ollut helppo ruokkia alueella. Isis on myös pyrkinyt osoittamaan, että Irakin ja Syyrian hallitukset eivät ole kykeneviä huolehtimaan kansalaistensa fyysisestä, taloudellisesta ja sosiaalisesta turvallisuudesta, ja siksi alueelle tarvitaan sunnalainen islamilainen valtio. Sen lisäksi, että Isis on käännyttänyt hallitsemiensa alueiden asukkaita väkivallalla ja terrorilla, se on tarjonnut myös fyysistä turvallisuutta ja taloudellisia houkuttimia kannattajilleen. Se on siis luonut kuvaa Irakin ja Syyrian valtioiden luomasta turvattomuudesta ja esittänyt itsensä turvallisuuden takaajana. Alueelliset voitot ovatkin Isisille ehdottoman tärkeitä, koska ne ovat selkeitä merkkejä Isisin kyvystä taata alueen asukkaiden turvallisuus. (Kfir 2015, 241.)

Myös länsivastaisuus on olennainen osa Isisin ideologiaa. Isisin kaavailema islamilainen valtio perustuu historialliseen alueeseen, jonka siirtomaavallat Ranska ja Iso-Britannia jakoivat kahtia

vuonna 1916 Sykes–Picot-sopimuksella. Lisäksi länsimaiden haluttomuus puuttua Syyrian sotaan ja Yhdysvaltojen tuki Irakin šiialaiselle hallitukselle ovat vahvistaneet kuvaa länsimaiden sunnivastaisuudesta. Näin ollen koston motiivi sekä länsimielisiä arabivaltioita että Lähi-idän politiikkaan puuttuvia länsimaita kohtaan on vahva osa Isisin ideologiaa. (Kfir 2015, 241.)

2.3. ISISIN VASTAINEN SOTA

Vuodesta 2011 vuoteen 2014 kansainvälinen yhteisö odotti ja katsoi, kun Syyrian sisällissota laajeni ja Isis kasvatti vahvuuttaan paitsi Irakissa ja Syyriassa myös muualla Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa (McCants 2015, 155). Syyriassa tuolloin jo yli kolme vuotta riehunut sisällissota ei saanut Yhdysvaltoja liikkeelle, vaikka rajapyykiksi asetettu kemiallisten aseiden käyttö ylitettiin jo maaliskuussa 2013. Kesällä 2014 tapahtui kuitenkin muutos. Isis valloitti Irakin toiseksi suurimman kaupungin Mosulin kesäkuun alussa ja alkoi edetä kohti Bagdadia. Alle viikko Mosulin valtauksen jälkeen Yhdysvallat lähetti Irakiin 275 sotilasta suojelemaan Yhdysvaltojen henkilökuntaa ja suurlähetystyä Bagdadissa (Obama 16.6.2014).

Elokuun 2014 alussa Isis hyökkäsi Sinjarin kaupunkiin, murhasi tuhansia siellä asuvia jesidejä ja otti orjiksi jesidinaisia. Sen joukot alkoivat myös edetä kohti Erbilin kaupunkia, missä Yhdysvalloilla on konsulaatti ja joukkoja kouluttamassa Irakin armeijaa. Vain alle viikko Sinjarin hyökkäyksen jälkeen Obama antoi valtuutuksensa Isisin vastaiselle operaatiolle, joka sai myöhemmin nimen *Operation Inherent Resolve*, ja yhdysvaltalaiskoneet tekivät ensimmäiset ilmaiskut Irakiin (Obama 7.8.2014).

Operaation laillisuudesta on käyty keskustelua sekä kansainvälisessä yhteisössä että kansallisella tasolla. Operaatiolle ei ole YK:n turvallisuusneuvoston mandaattia ja sen mandaatti on kyseenalaistettu myös kansallisella tasolla. Operaatiolle ei ole nimenomaista kongressin hyväksyntää, vaan se perustuu kongressin vuosina 2001 ja 2002 antamiin valtuutuksiin, jotka antoivat oikeuden Yhdysvaltojen aseellisten joukkojen käyttöön syyskuun 2001 terrori-iskujen tekijöitä vastaan ja valtuuttivat Irakin sodan vuonna 2003 (Weed 2016, 2–3). Helmikuussa 2015 Obama lähetti kongressille luonnoksen Isisin vastaisen operaation valtuutuksesta, mutta kongressi hylkäsi esityksen (emt. 4–8). Obaman hallinto on kuitenkin vakuuttanut kahden

aiemman valtuutuksen ja presidentin perustuslaillisten oikeuksien olevan juridisesti riittäviä oikeuttamaan ilmaiskut sekä Irakiin että Syyriaan. Uuden valtuutuksen olisi Obaman mukaan ainoastaan ollut tarkoitus räätälöidä oikeus voimankäyttöön joustavammaksi ja juuri Isin vastaiselle sodalle sopivaksi (Obama 11.2.2015).

Vuoden 2015 loppuun mennessä Isis ei ollut tehnyt yhtään iskua Yhdysvaltojen maaperällä. Vuosina 2014 ja 2015 Yhdysvalloissa tapahtui muun muassa useita ampumisia, joiden tekijät olivat saaneet inspiraationsa Isisiltä, mutta iskut eivät olleet Isisin suunnittelemaa (Sanchez ym. 12.4.2016). Vuoden 2015 loppuun mennessä Isis oli kuitenkin videoinut kolmen Yhdysvaltain kansalaisen mestaamisen. Ensimmäinen uhri oli yhdysvaltalainen toimittaja James Foley, jonka mestausvideo julkaistiin 19.8.2014, vain reilu viikko Yhdysvaltojen ensimmäisten ilmaiskujen jälkeen (The Guardian 16.11.2014). Seuraava teloitusvideo julkaistiin 2.9.2014. Myös toisella videolla teloitettiin toimittaja, Israelin ja Yhdysvaltojen kansalainen Steven Sotloff (The Guardian 16.11.2014.). Kolme viikkoa Sotloffin teloituksen jälkeen Yhdysvallat aloitti ilmaiskut Syyriaan (Airwars.org 2016d). Viimeisin teloitus tapahtui marraskuussa 2014. Videolla teloitettiin yhdysvaltalainen avustustyöntekijä Peter Kassig (ibid.).

Ensimmäisten mestausvideoiden julkaisemisen jälkeen voidaan nähdä muutos Yhdysvaltojen Isisin vastaisessa politiikassa ja kansalaisten mielipiteissä. Yhdysvaltojen tekemien ilmaiskujen määrä Irakissa lähti nousuun ja syyskuussa 2014 iskut ulotettiin myös Syyriaan (Friis 2015, 737). Lisäksi syyskuun 2014 alussa toteutetun tutkimuksen mukaan lähes kaksi kolmasosaa amerikkalaisista piti Isisin vastaisia sotilaallisia toimia Yhdysvaltojen kansallisena intressinä, kun vielä vuoden 2014 keväällä toteutetun tutkimuksen mukaan lähes puolet amerikkalaisista halusi Yhdysvaltojen vähentävän rooliaan maailman konflikteissa (NBC News/Wall Street Journal Survey 2014a; 2014b).

Yhdysvaltojen johtaman Isisin vastaisen koalition iskuihin osallistui alun perin 2 valtiota¹, joista neljä oli arabivaltioita (Airwars.org 2016a). Lisäksi Yhdysvallat ja sen liittolaiset ovat kouluttaneet

¹ Alankomaat, Bahrain, Belgia, Iso-Britannia, Jordan, Kanada, Ranska, Saudi-Arabia, Tanska, Yhdistyneet Arabiemiirikunnat, Yhdysvallat

irakilaisotilaita, Syyrian sunnikapinallisia ja kurdien Peshmerga-joukkoja maasotaan Isisiä vastaan. Tammikuussa 2016 Isisin vastainen koalitio oli kouluttanut noin 16 000 Irakin armeijan sotilasta puolustamaan Isisiltä takaisin vallattuja alueita (Warren 6.1.2016).

Journalistien ylläpitämän Airwars.org -sivuston tilastojen mukaan vuoden 2015 loppuun mennessä Irakiin tehdystä noin 6150 ilmaiskusta lähes 70 % oli Yhdysvaltojen tekemiä, kun taas Syyriassa Yhdysvallat vastasi lähes 95 %:sta ilmaiskusta (Airwars.org 2016b). Yhteensä näissä lähes 9300 Isisin vastaisessa ilmaiskussa oli sivuston mukaan kuollut vähintään yli 800 siviiliä, mutta korkeimmat arviot lähentelivät tuolloin yli 2500:aa (Airwars.org 2016c). Yhdysvallat on virallisesti kieltäytynyt julkaisemasta numeroita surmansa saaneista Isis-taistelijoista. Lokakuussa 2015 Pentagonin anonyyminä pysyneen sotilasviranomaisen kerrottiin kuitenkin viitanneen noin 20 000 kuolleeseen Isis-taistelijaan. Isisin joukkojen vahvuuden arvioitiin kuitenkin pysyneen edelleen noin 20 000 – 30 000 taistelijassa eli samoissa luvuissa kuin pommitusten alkaessa vuonna 2014. (Vanden Brook 12.10.2015.)

Vaikka ilmaiskut eivät asiantuntijoidenkaan mukaan välttämättä yksin ole riittävä tai tehokkain tapa nujertaa Isis, on vain harva valtio asettunut vastustamaan iskuja (Jensen 12.11.2014). Venäjä, Iran ja Syyria vastustivat alkuun länsivaltojen iskuja, koska ne tehtiin ilman kohdemaan suostumusta tai YK:n turvallisuusneuvoston mandaattia. Myöhemmin Venäjäkin kuitenkin aloitti oman iskunsa Syyriassa presidentti Bashar al-Assadin tueksi. Länsimaisten lähteiden mukaan Venäjän iskut suunnattiin kuitenkin pääosin al-Assadin vastaisten kapinallisten ja muiden ryhmien tukikohtiin ja vain osittain Isisin tukikohtiin (Stubbs 21.10.2015). Sittemmin Venäjä tarjosi ilmatukea myös Syyrian kapinallisille, jotka taistelevat Isisiä vastaan (Lavrov 2015). Maaliskuussa 2016 Venäjä ilmoitti yllättäen vetävänsä pois suurimman osan joukoistaan, mutta tästä huolimatta Venäjän ilmaiskut Syyriassa ovat jatkuneet (Putin 14.3.2016).

Ilmaiskut eivät kuitenkaan ole olleet täysin tehottomia. Vuoden 2015 aikana Isisin on arvioitu menettäneen jopa 40 % hallitsemastaan pinta-alasta Irakissa ja noin 10 % Syyriassa (Warren 6.1.2016). Isis on menettänyt alueita etenkin Pohjois-Syyriassa ja vuoden 2016 alussa Syyrian hallituksen joukot valtasivat Venäjän tuella takaisin Palmyran historiallisen kaupungin (RT 27.3.2016). Pohjois-Syyrian alueet ovat olleet Isisille tärkeä reitti Turkin rajalle ja pimeään öljyn salakuljetukseen (IHS 21.12.2015). Irakissa Isis onnistuttiin ajamaan ulos Tikritin, Ramadin ja

Sinjarin kaupungeista. Sinjarin kaupungin ja vuoristoalueen valloitus käynnisti Yhdysvaltojen ilmaiskut elokuussa 2014 ja sillä on tärkeä strateginen merkitys, koska se sijaitsee Irakin ja Syyrian välisellä reitillä. Sinjarin menettäminen vaikeuttaa muun muassa taistelijoiden, kaluston ja tavaroiden kuljettamista maasta toiseen (ibid).

Isisin aluemenetykset Irakissa ja Syyriassa ovat kiihdyttäneet sen siviileihin kohdistamaa väkivaltaa. Tästä esimerkkinä on isku Bagdadin keskustaan Ramadanin aikaan heinäkuussa 2016. Isku tappoi yli 200 henkilöä ja oli siten tuhoisin isku Bagdadissa ainakin sitten vuoden 2009. Isku tapahtui vain noin viikko sen jälkeen, kun Irakin asevoimat vapauttivat Yhdysvaltojen tuella Fallujan kaupungin Isisin hallinnasta. (Hassan ym. 3.7.2016; Al-Jazeera 4.7.2016.)

Ilmaiskuilla on myös onnistuttu tuhoamaan Isisin öljyvarantoja, mutta se ei yksin riitä rappeuttamaan Isisin taloutta. Vaikka Isis on myynyt öljyä pimeillä markkinoilla markkinahintaa halvemmalla ja onnistunut siten kasvattamaan ostajakuntaansa, öljyvarat ovat Isisin tulon lähteistä vasta kolmanneksi suurin (Almukhtar 19.5.2015; IHS 20.10.2014). Isisin tuottaman öljyn määrä on pudonnut merkittävästi vuoden 2014 tasosta ja suuri osa tuotannosta menee järjestön omiin tarpeisiin. Suurimman osan Isisin tuloista arvioidaankin tulevan kaupunkien asukkaiden verotuksesta ja kiristyksestä, ja siksi alueelliset menetykset iskevät Isisiin kovimmin sekä taloudellisesti että ideologisesti. Toiseksi suurin varallisuuden lähde Isisille on paikallisista pankeista varastetut rahat, jotka eivät tosin ole kasvava voimavara. Myös kidnappauksilla kiristettävät lunnasrahat ovat merkittävä osa Isisin tuloja (Almukhtar 19.5.2015).

Isisin vastainen sota on Yhdysvalloille myös huomattava kuluerä. Yhdysvaltojen ulkomaiden valmiustoimintaan (*overseas contingency operations*) budjetoitiin vuodelle 2016 50,9 miljardia dollaria, josta Isisin vastaiseen operaatioon varattiin 5,3 miljardia (U.S. Department of Defense 20.1.2015). Isisin vastaisen operaation henkilövahvuuden on laskettu olevan 4077 henkeä vuonna 2016. Helmikuussa 2016 Yhdysvaltojen puolustusministeriö kertoi tähänastisten kulujen olleen keskimäärin yli 11 miljoonaa dollaria päivässä (U.S. Department of Defense 29.2.2016). Isisin vastaisen sodan budjetti on kuitenkin pieni verrattuna esimerkiksi Afganistanin operaation kuluihin, joita varten vuodelle 2016 budjetoitiin 42,5 miljardia dollaria (U.S. Department of Defense 20.1.2015).

Vuonna 2015 Yhdysvallat varasi 500 miljoonaa dollaria Syyrian maltillisten kapinallisten kouluttamiseen Isisiä vastaan. Projekti osoittautui kuitenkin kannattamattomaksi ja se päätettiin lakkauttaa lokakuussa 2015. Alkuperäisen suunnitelman mukaan Yhdysvaltojen tarkoitus oli kouluttaa yli 5000 taistelijaa, mutta kapinallisten houkuttelu pois Syyriasta ja heidän palauttaminen taisteluun koulutuksen jälkeen osoittautuikin odotettua vaikeammaksi. Ennen projektin keskeyttämistä koulutettuja taistelijoita oli Syyriassa lopulta vain kourallinen. (Shear ym. 9.10.2015.)

Lokakuussa 2015 Yhdysvallat päätti lähettää noin 50 sotilasta maajoukkoihin Syyriaan, vaikka presidentti Barack Obama oli useaan otteeseen toistellut lupaustaan olla viemättä ”amerikkalaisten sotasaappaita” Syyriaan (Earnest 30.10.2015). Lisäksi Obama on useaan otteeseen vannonut, että Yhdysvallat ei ole aloittamassa uutta maasotaa Irakissa (kts. esim. Obama 10.9.2013; Obama 10.9.2014). Tätä ennen vieraiden valtojen maajoukkoja ei oltu vielä virallisesti käytetty maasotaan Isisiä vastaan, vaikka lokakuussa 2015 yhdysvaltalaisotilas kuoli Irakissa Isisin vastaisessa maaoperaatiossa. Tapaus herätti kysymyksiä Yhdysvaltojen todellisesta roolista Isisin vastaisessa sodassa (Gordon & Smith 22.10.2015).

Obama on painottanut puheissaan paikallisen ratkaisun tärkeyttä Syyriassa, jotta rauhasta tulisi myös kestävä (Obama 16.11.2015). Yhdysvaltojen, Venäjän ja Turkin aseistaessa ja tukien eri osapuolia Syyriassa rauhan saavuttaminen näyttää kuitenkin vaikealta. Lisäksi jatkuvat epäonnistumiset rauhanneuvotteluissa, jo kahden korkea-arvoisen neuvottelijan vetäytyminen toimesta sekä kiistely al-Assadin tulevaisuudesta näyttävät punaista valoa poliittiselle ratkaisulle. Myös Iranin ja Syyrian kurdien jättäminen neuvottelupöytien ulkopuolelle heikentävät lähtökohtaisesti mahdollisuuksia löytää kestävä ratkaisu (Gunter 2015, 105). Lisäksi Iranin jättämistä Isisin vastaisen koalition ulkopuolelle on pidetty virheenä Yhdysvaltojen politiikassa (ibid.).

Useiden asiantuntijoiden mukaan Isisin kukistaminen onkin mahdotonta ilman Syyrian sisällissodan poliittista ratkaisua (Ahtisaari 22.1.2016; Patokallio 4.4.2016). Ulkovallat ovat keskittyneet Isisin kukistamiseen, vaikka se on lopulta vain monimutkaisen konfliktin sivujuonne. Syyrian sisällissodan jatkuminen pelaa Isisin eduksi, koska sen taktiikkana on iskeä heikointa osapuolta vastaan (Patokallio 4.4.2015). Lisäksi aseiden toimittaminen yhdelle osapuolelle

vaikuttaa vääjäämättä myös sisällissodan lopputulokseen, vaikka aseet olisikin tarkoitettu Isisin vastaiseen taisteluun (ibid.). Syyriasta onkin muodostunut kahden kansainvälisen koalition pelikenttä. Ensimmäinen koalition muodostavat Yhdysvallat, Ranska, Iso-Britannia ja Persianlahden maat ja toisen Venäjä, Iran ja Syyrian hallinto. Näiden kahden koalition välissä pelaa vielä Turkki, joka käy samalla omaa sisäpoliittista taisteluaan kurdeja vastaan.

Tilanteeseen liittyy valtavia ristiriitoja. Isisin levittäytyminen syvemmälle Lähi-itään, Pohjois-Afrikkaan ja Eurooppaan on todellinen uhka, mutta ulkovaltojen paikallisille joukoille antama tuki ja ilmaiskut eivät näytä riittävän Isisin lopulliseen tuhoamiseen. Toisaalta massiivinen sotakaluston vieminen konfliktialueelle, epävakaiden aseellisten ryhmien tukeminen ja ulkovaltojen ajamat vallankumoukset ovat historiassa osoittautuneet kestävämmiksi ja vaarallisiksi ratkaisuksi. Yhdysvaltojen maajoukkojen vieminen Irakiin tai Syyriaan tukisi myös Isisin levittämää visiota viimeisestä taistelusta muslimien ja vääräuskoisten välillä.

Ulkovaltojen tekemät iskut ovatkin Isisille tärkeä propagandan lähde ja Isis on muun muassa käyttänyt kuvia ilmaiskujen uhreista videoissaan. Myös Isisin iskut Eurooppaan ovat provokaatiota, joilla se lisää vastakkainasettelua näissä maissa ja siten korostaa länsimaiden muslimivastaisuutta ja oikeuttaa omaa missiotaan. Länsivaltojen ilmaiskut Irakiin ja Syyriaan ja Isisin terroristi-iskut Eurooppaan jatkavat siten jo pitkään jatkunutta Lähi-idän ja lännen välistä kostonkierrettä.

Tiivistäen voidaan siis sanoa, että Isisin vastainen sota on paitsi huomattava taloudellinen rasite Yhdysvalloille myös oikeutukseltaan ja mandaatiltaan kyseenalainen. Poliittisesti ja taloudellisesti raskaan operaation perusteleva kansalaisille ei ole yksinkertaista, kun kyseessä ei ole vastahyökkäys eikä suoraa sotilaallista uhkaa voida todistaa. Terrorismin vastaisesta sodasta on kuitenkin tullut niin olennainen osa Yhdysvaltojen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja poliittista diskurssia, että se nähdään moraalisesti oikeutettuna ja normaalina tapana toimia.

Seuraavassa luvussa käsittelen terrorismin vastaisen sodan roolia Yhdysvaltojen 2000-luvun poliittisessa diskurssissa ja sodan oikeuttamisen kulttuuria, jotka ovat osaltaan institutionalisoineet terrorismin vastaisen sodan.

2.4. TERRORISMI JA SODAN OIKEUTTAMISEN KULTTUURI

Tutkielmani keskiössä on yhdysvaltalainen terrorisminvastaisen sodan retoriikka ja oikeuttamisen kulttuuri, joka on syntynyt pääosin 2000-luvulla syyskuun 2001 terrori-iskujen jälkeen. Siksi tarkastelen tässä luvussa oikeuttamisen kulttuuria erityisesti presidentti Barack Obaman ja hänen edeltäjänsä presidentti George W. Bushin retoriikan kautta.

Terroriuhkasta ja terrorisminvastaisesta sodasta tuli Bushin presidenttikaudella niin olennainen ja institutionalisoitu osa Yhdysvaltojen ulkopolitiikkaa ja kansallista turvallisuutta, että sen voidaan katsoa olevan osa yhteiskunnan sosiaalisia rakenteita, yhdysvaltalaisista kulttuuria ja ajattelua (McCrisken 2011, 786). Yli kahdeksan vuotta kestänyt sota Irakissa ja yli neljätoistavuotinen sota Afganistanissa ovat tehneet sodasta yhdysvaltalaisien arkipäivää, minkä seurauksena jatkuvasta etäisestä sodasta on tullut yhdysvaltalaisille normaalia (Deer 2016, 49). Voidaankin puhua militarisoituneesta kulttuurista, jossa sodan kielikuvat sekoittuvat arkiseen keskusteluun ja uutisiin. Puhutaan esimerkiksi huumeidenvastaisesta sodasta, sodasta ylipainoa vastaan tai poliisin militarisoitumisesta ja sodasta afroamerikkalaista kansanosaa vastaan (emt., 55–56). Suhde sotaan onkin keskeinen osa yhdysvaltalaisista identiteettiä. Se on läsnä kaikkialla yhdysvaltaisessa yhteiskunnassa jopa siinä määrin, että siihen ei enää kiinnitetä huomiota (Denton-Borhaug 2012, 125).

Nykyinen yhdysvaltalainen sodan kuvaus rakentuu mielikuville korkean teknologian speaktaakkelista, kohdennetuista ja tahrattomista iskuista, erikoisjoukkojen eliitistä sekä maailmasta jatkuvan terroriuhan alla olevana sotatantereena (Deer 2016, 58–60). Sodan ja rauhanaika ovat sekoittuneet toisiinsa, muuttunut sodan luonne on hämärtänyt siviilien ja sotilaiden rajaa ja sodan taloudelliset ja inhimilliset kustannukset saavat entistä vähemmän huomiota (emt., 50). Sodista ei enää kerrota suuria narratiiveja, kuten maailmansotien aikaan, vaan tarinat sodista ovat pirstaleisia ja sotien tarkoitusperät ovat hämärtyneet (emt., 70). Sotaa pidetään myös ominaisena yhdysvaltalaiselle luonteelle, jolle on ominaista valmius uhrautua vapauden ja kunnian puolesta (Denton-Borhaug 2012, 126). Sota esitetään tarpeellisena uhrauksena ja sen tuhoisa luonne pyritään häivyttämään välttelemällä yksityiskohtia ja numeroita ja siten vaientamaan siihen kohdistuva kritiikki (ibid.).

Sodan filosofiat ja kulttuuri muotoutuvat poliittisessa diskurssissa, ja poliittisen diskurssin keskeisiä tuottajia ovat maan kulloisetkin valtionpäämiehet. Valtionpäämiesten puheet muokkaavat vahvasti kansakunnan ymmärrystä sodasta ja tuottavat reaktioita sotaan liitettävien merkitysten kautta.

Vaikka Obama on pyrkinyt pois edeltäjänsä Bushin aggressiivisesta retoriikasta, ohjaa tämä olemassa oleva narratiivi vahvasti myös nykyistä terrorismidiskurssia (McCrisken 2011, 786). Molemmat presidentit ovat esittäneet terrorismin uhkana niin moraalisille arvoille, Yhdysvaltojen intresseille kuin koko globaalille maailmanyhteisölle (Pilecki ym. 2014, 290–291). Molempien puheessa keskeisessä roolissa on moraalit, ja molemmat ovat esittäneet terroristit moraalin ulkopuolella olevana erityisenä ryhmänä, mikä oikeuttaa terroristien kohtelun poikkeavilla tavoilla (emt., 288). Terroristeilla ei ole poliittista päämäärää, vaan heitä ohjaa puhdas halu tappaa ja tuhota vapaus sekä liberaalit arvot (emt., 290–291).

Tämän moraalisen ulossulkemisen avulla on oikeutettu terrorisminvastaista sotaa ja sen erityisen ankaria keinoja ja saatu ne näyttämään normaalilta. Terrori-iskut ja niitä seuraava terroristien kohtelu on presidenttien retoriikassa rinnastettu nimenomaan sotatilaan ja sodadiskurssiin ei rikosoikeudelliseen viitekehykseen, ja kansallinen turvallisuus on asetettu muiden arvojen yläpuolelle (Pilecki ym. 2014, 292–293). Molemmat presidentit ovat myös esittäneet terrorismin uutena ja ennenäkemättömänä uhkana, jonka peittoaminen vaatii uudenlaisia keinoja (emt., 292). Terrorismin poikkeuksellisuudella on oikeutettu Yhdysvaltojen lipeäminen omista moraalista standardeistaan.

Obama on puheissaan korostanut sodan olevan väijäämätön osa ihmisluonnetta ja voimankäytön olevan joissain tilanteissa paitsi tarpeellista myös moraalisesti oikeutettua (Denton-Borhaug 2012, 126). Jopa Nobelin rauhanpalkintoa vastaanottaessaan Obama puhui sodasta keinona saavuttaa rauha (Obama 10.12.2009). Sodan oikeutus onkin keskeisessä roolissa yhdysvaltalaisessa sotaretoriikassa. Kun presidentti Bush otti vuonna 2002 käyttöön ennaltaehkäisevän sodan doktriinin, perusteltiin tätä oikeutetun sodan periaatteilla ja moraalilla argumenteilla, kansainvälisellä oikeudella sekä sodan luonteen muutoksella (Crawford 2003, 14). Oikeutetun sodan teorian mukaan ennaltaehkäisevä aseellinen hyökkäys on oikeutettu, jos valtioon kohdistuu merkittävä välittömän hyökkäyksen uhka (emt., 7). Bushin ennaltaehkäisevän

sodan doktriinin mukaan terroristit luovat välittömän uhkan, vaikka se ei olekaan samalla tavalla havaittavissa kuin esimerkiksi lähestyvät sotalaivat (emt., 14.)

Ennaltaehkäisevä politiikka on jatkunut myös Obaman kaudella. Obaman ensimmäisenä presidenttivuotena yksin Pakistaniin tehtiin 51 miehittämätöntä lennokka-iskua, kun Bushin kausilla iskuja tehtiin kaikkiaan vain 45 (Bergen & Tiedemann 2010). Myös Isisiä vastaan tehdyt iskut ovat luonteeltaan ennaltaehkäiseviä, koska Isis ei ollut tehnyt yhtään varsinaista iskuja Yhdysvaltojen maaperällä ennen ilmaiskujen aloittamista.

Obaman sotaretoriikka ja oikeuttamispuhe noudattavat siis pitkälti Bushin retoriikkaa, mutta myös eroja on löydettävissä (Pilecki ym. 2014, 288; McCrisken 2011, 782). Pian Obaman valtaan astumisen jälkeen Obaman hallinto muun muassa ilmoitti, ettei se enää käytä ilmaisua *war on terrorism*, koska terrorismi nähdään taktiikkana ja sodan välineenä, jota itsessään ei voida tuhota (John Brennan 6.8.2009). Obama myös korosti alusta alkaen, että hänen kaudellaan terrorisminvastaiset toimet tulevat olemaan paitsi tehokkaampia myös läpinäkyvämpiä, ne perustuvat kansainväliseen yhteistyöhön ja ovat yhdenmukaisia yhdysvaltalaisen arvojen kanssa (McCrisken 2011, 782–783). Ensimmäisinä tekoinaan presidentti Obama kielsikin kiduttamisen kuulustelutapana ja määräsi Guantánamon lahden vankilan suljettavaksi vuoden sisällä (Obama 22.1.2009a; 22.1.2009b). Tosin vuoden 2016 alussa vankilassa oli edelleen 80 vankia (Close Guantánamo 2016).

Vuoden 2003 Irakin sodan oikeuttamista on tutkittu paljon ja huomattava osa tutkimuksesta on keskittynyt tunteiden rooliin oikeuttamisessa (kts. esim. Esch 2010, Miller 2008, Lucas 2005). Tunteet liittyvätkin olennaisesti yhdysvaltalaiseen sodan oikeuttamisen kulttuuriin ja erityisesti terrorismidiskurssiin. Bushin ja Bushin hallinnon sotaretoriikan tunnepitoisuutta sekä kansakunnan tunteiden vaikutusta Bushin kannatukseen on tutkittu paljonkin, mutta vastaavaa tutkimusta Obaman kausista on tehty vain vähän, vaikka terrorisminvastainen sota ja sodan oikeuttamispuhe jatkuvat edelleen. Esimerkiksi Reyesin (2014) mukaan Obaman oikeuttamispuhe on sisältänyt enemmän faktaperustaista retoriikkaa, kun taas Bushin retoriikka on nojannut tunteisiin vetoavaan sanastoon. Reyesin analyysi perustuu kuitenkin vain kahden yksittäisen puheen vertailuun eikä siten anna riittävää kokonaiskuvaa aiheesta. Tutkielmani

tasoittaakin tietä laajemmalle tunteisiin vetoavan retoriikan tutkimukselle nimenomaan Obaman ja Obaman hallinnon oikeuttamispuheessa.

3. TUNTEIDEN TUTKIMUS JA MÄÄRITELMÄT

3.1. TUNTEET KANSAINVÄLISEN POLITIIKAN TIETEENALALLA

Tunteiden systemaattinen tutkimus kansainvälisessä politiikassa on pitkään ollut heitteillä, vaikka useat tieteenalan klassikot ja tieteenalan valtavirtateoriat pohjautuvat tunteiden, kuten pelon ja vihan, merkitykseen (Crawford 2000, 116). Pelolla ja vihalla on ollut keskeinen rooli esimerkiksi turvallisuuskäsitteiden teoriassa, ja jo Hobbes kirjoitti pelon merkityksestä luonnonvaltion kaikkien sodassa kaikkia vastaan. Clausewitzin puolestaan näki intohimot merkittäviksi sodassa, kun taas Morgenthau ajattelun mukaan kansallisten levottomuuksien takana ovat henkilökohtaiset pelot. (Hobbes 1914; Clausewitz 1966; Morgenthau 1978.) Pelko ja viha on siis aikanaan katettu kansainvälisen politiikan tutkimuksessa melko hyvin, mutta 1900-luvun jälkeen nekin jäivät vähemmälle huomiolle. Lisäksi muiden tunteiden kuin pelon ja vihan vaikutus kansainväliseen politiikkaan on ollut aliteoretisoitu eikä käsityksiä pelosta ole juurikaan kyseenalaistettu (Crawford 2000, 118).

2000-luvulla tunteiden tutkimus on kuitenkin ollut nousussa myös kansainvälisessä politiikassa ja toisinaan on puhuttu jopa ”tunteellisesta käännteestä” (*affective turn*) paremmin tunnetun kielellisen käänteen (*linguistic turn*) tapaan (kts. esim. Crawford 2000). Yhtenä vaikutusvaltaisimmista avauksista on pidetty Neta Carwfordin kirjoitusta ”The Passion of World Politics”. Tietä tunteiden tutkimukselle ovat tasoittaneet myös George Marcus ja Jonathan Mercer (kts. esim. Marcus 2000; Mercer 2005) ja 2010-luvulla äänessä ovat olleet muun muassa Todd Hall (Hall 2015) sekä Andrew Ross (Ross 2014; Hall & Ross 2015).

Todd Hall (2015) on tutkinut muun muassa tunteiden diplomatiaa. Hallin (2015, 2–3) mukaan tunteiden diplomatia on keino rakentaa haluttua kuvaa valtiosta ja sen reaktiosta johonkin tapahtumaan tai suhteesta toiseen valtioon. Tunteiden diplomatiassa valtiot reagoivat normaalipolitiikasta poikkeavilla tavoilla kuin jättäen sivuun poliittiset erimielisyydet. Todellisuudessa tunteiden ilmaisu virallisella valtiotasolla on kuitenkin aina poliittinen teko, joka tähtää poliittisiin päämääriin (emt. 16). Se ei ole samalla tavalla spontaania kuin yksilötasolla, vaan sen takana on aina päätöksiä, prioriteetteja ja strategioita (emt., 9).

Valtioiden johtajat ovat tunteiden diplomatian ensisijaisia ja näkyvimpiä harjoittajia, koska valtiojohtajien tunteiden ilmaisu saa potentiaalisesti eniten huomiota ja painoarvoa (Hall 2015, 25). Tunteiden diplomatia on kuitenkin tiimityötä, joka ulottuu ministereihin, diplomaatteihin ja koko valtionhallintoon (emt., 25–26). Yhdenmukaisen kuvan välittäminen valtion tunteesta edellyttää tunteen koherenttia ilmaisua valtion virallisilta edustajilta. Virallisella tunteella pyritään myös vaikuttamaan myös kansan tunnereaktioon ja sen ilmaisuun (emt., 26).

Myös tunteiden merkitystä sodissa, konflikteissa ja konfliktien sovittelussa on tutkittu viime aikoina suhteellisen paljon. Linda Åhällin ja Thomas Gregoryyn (toim.) teos *Emotions, Politics and War* (2015) kokoaa yhteen tutkimuksia sodan kokeneiden tunteista ja Fattah & Fierke (2009) ovat esimerkiksi tutkineet nöyryytyksen ja kunnian roolia Lähi-idän ja länsimaiden välisissä suhteissa. Yksi merkittävistä tunteiden tutkimuksen kohteista on ollut terrorismin vastainen sota. Ross (2014, 67–92) sekä Hall & Ross (2015) ovat tutkineet tunteisiin vetoavaa politiikkaa syyskuun 2001 terroristi-iskujen jälkeen sekä erilaisia tunteisiin vetoamisen strategioita. De Castella & McGarty (2011) ja Huddy ym. (2010) puolestaan ovat tutkineet pelkoa ja vihaa herättävän retoriikan esiintymistä terrorismia koskevissa poliittisissa puheissa ja sen vaikutusta poliittisten toimien kannatukseen. Huo & Pagano (2007) ovat sen sijaan tutkineet moraalisten tunteiden vaikutusta Irakin sodan jälkeisten poliittisten toimien tukeen ja Aday ym. (2009) ovat tutkineet erilaisten tunteiden vaikutusta kansalaisten luottamukseen valtionhallintoa kohtaan terroristi-iskujen jälkeen. Lisäksi Loseke (2009) on tutkinut sodan oikeuttamista tunnekoodien ja symbolisten koodien avulla George W. Bushin syyskuun 2001 jälkeisessä sotaretoriikassa.

Monet tutkimukset ovat siis tunnustaneet tunteiden merkityksen Yhdysvaltojen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Esimerkiksi De Castellan & McGarty (2011, 192) tutkimuksen mukaan Bushin vihan ja pelon tunteisiin vetoavan retoriikan määrä kasvoi Irakin sodan alla aikana, jolloin Bushin hallinto haki tukea terrorismin vastaisille toimille. Loseken (2009, 515–516) tutkimus Bushin terrorisminvastaisesta retoriikasta puolestaan osoittaa, että tunteet ovat kulttuurisidonnaisia merkitysjärjestelmiä, joihin voidaan vedota ja joita voidaan siten käyttää suostutteluun. Kun taas Huddyn ym. (2010) tutkimuksen mukaan syyskuun 2001 terroristi-iskujen jälkeen vahvasti pelkoa tunteneet yhdysvaltalaiset osoittivat vähemmän tukea terrorismin vastaiselle sotilaalliselle toiminnalle ja presidentti Bushille, kun taas tulevaisuuden terroriuhkan

vahvana kokeneet ja vähemmän pelkoa tunteneet yhdysvaltalaiset kannattivat Bushin terrorisminvastaista politiikkaa.

Vaikka tunteita on viime aikoina tutkittu verrattain paljon kansainvälisen politiikan tieteenalalla, tunteiden tutkimusta kritisoidaan edelleen systemaattisten menetelmien puutteesta ja analyysin monitulkinnaisuudesta. Systemaattisuutta tutkimukseen onkin haettu määrällisten ja laadullisten menetelmien yhdistelmillä, jolloin tutkimuksen toisinnettavuus ja objektiivisuus paranevat, mutta samalla ei menetetä tärkeää linkkiä kontekstiin tai yksinkertaisteta liikaa monimutkaista ilmiötä (kts. esim. Caballero Mengibar 2015; Esch 2010).

Uuden avauksen systemaattisessa tunteiden tutkimuksessa ovat tehneet Baele, Sterck ja Meur (2014). Baele ym. (2014) soveltavat artikkelissaan "Theorizing and Measuring Emotions in Conflict: The Case of the 2011 Palestinian Statehood Bid" ensimmäistä kertaa konfliktien tutkimukseen psykologian tutkimuksessa käytettyä kvantitatiivista LIWC-menetelmää. Jo ennen LIWC-menetelmän kehittämistä psykologian tutkimuksessa oli manuaalisesti laskettu sanoja ja pyritty sen avulla tunnistamaan potilaiden tunteita kirjallisesta aineistosta (Tausczik ym. 2010, 26). LIWC on kuitenkin ensimmäinen kvantitatiivinen ohjelma, jolla on luokiteltu sanoja psykologisiin kategorioihin (emt., 27).

LIWC tuo menetelmänä merkittävän lisän tunteiden tutkimukseen politiikassa, koska perinteiset psykologiset tunteiden tutkimuksen menetelmät, kuten pienryhmäkokeet tai kyselylomakkeet soveltuvat huonosti politiikan tutkimukseen. Ne ovat vaikeasti toteutettavia todellisessa poliittisessa ympäristössä eikä niiden pohjalta voida tehdä yleisempiä johtopäätöksiä (Baele ym. 2014, 9). LIWC on erinomainen väline nimenomaan poliittisen puheen tutkimukseen ja sitä pidetään parhaana ohjelmistona tunteiden tunnistamisessa puheesta (ibid.).

Käytän tutkielmassani LIWC-ohjelmaa aineiston analyysin kvantitatiiviseen osuuteen. Esittelen menetelmäni tarkemmin luvussa viisi. Seuraavaksi esittelen lyhyesti kognitioiden ja tunteiden välisestä yhteydestä käytyä akateemista keskustelua ja selvennän, millaisena yhteys tutkielmassani nähdään.

3.2. AJATTELEN, SIIS TUNNEN: TUNTEIDEN JA KOGNITIOIDEN SUHDE

Psykologian tutkimuksessa on tehty ero affektin, emotion ja tunteen välillä. Affektilla tarkoitetaan mitä tahansa ruumiillista reaktiota johonkin jännitykseen, kuten nälkää tai janoa, josta voi seurata sekä fyysisiä että psyykkisiä reaktioita (Matthis 2000, 215–217). Emootiot ja tunteet puolestaan ovat affektiivisen prosessin psyykkisiä ilmauksia. Emootiot ovat affektiivisen prosessin tuotoksia, joita emme itse tiedosta, mutta jotka ovat havaittavissa käytöksestämme. Tunteet puolestaan ovat tiedostettuja tuntemuksia, joita voimme ilmaista ja havaita muiden puheessa, ilmeissä ja käytöksessä (Matthis 2000, 216). Tässä tutkielmassa käsitän tunteet nimenomaan tiedostettuina tuntemuksina, joita voimme ilmaista ja havaita. Kognitiiviset prosessit puolestaan ovat tiedon käsittelyn ja ajatteluun liittyviä tietoisia prosesseja, kuten muistaminen, havaitseminen ja oppiminen (kts. esim. Eysenck & Keane 2000, 2).

Politiikan tutkimuksessa psykologian osuus on perinteisesti ollut selittää poikkeamia rationaalisuudesta eli irrationaalista toimintaa ja tunteet on politiikan tutkimuksessa määritelty joksikin tiedostamattomaksi, jota toimija ei voi hallita ja joka on erillinen kognitiosta (Crawford 2000, 117–118, 122–124; Mercer 2005, 92). Esimerkiksi poliittisen psykologian tutkimuksen klassikkona pidetty Robert Jervisin teos *Perception and misperception in international politics* (1976) on keskittynyt irrationaalisen toiminnan selittämiseen psykologian avulla. Jervis on tutkinut kognitiivisten ennakko-oletusten vaikutusta virheellisten havaintojen (*misperceptions*) syntyyn ja siten irrationaaliseen päätöksentekoon, mutta jättänyt huomiotta tunteiden vaikutuksen. Tunteita on politiikan tutkimuksessa siis perinteisesti pidetty erillisenä rationaalisuudesta ja kognitiota ensisijaisena toiminnan selittäjänä.

Mercerin (2005) mukaan rationaalisuutta ei kuitenkaan voida erottaa psykologiasta ja tunteista, koska tunteet vaikuttavat päätöksentekoon havaintojen ja käsitysten kautta. Toimijat perustavat päätöksensä aiempiin kokemuksiin ja uskomuksiin ja tulkitsevat uutta tietoa aikaisemman tietonsa pohjalta. Tunteet vaikuttavat siihen, miten ja mitä tietoa toimijat hankkivat ja miten ne sitä tulkitsevat ja priorisoivat. Tunteet vaikuttavat jo siihen, mihin asioihin toimija kiinnittää huomionsa, mitkä asiat johtavat toimintaan ja mitkä ovat toimijan prioriteetit. (emt., 80–81.) Tehdäkseen siis rationaalisia päätöksiä toimijan on tunnistettava uskomusten ja halujen vaikutus tiedon tulkintaan. Lisäksi tunteet vaikuttavat päätöksentekoon vähentämällä vaihtoehtoja. Mikäli

rationaalisia vaihtoehtoja toiminnalle on kaksi tai useampi, on todennäköistä, että päätöksentekijä valitsee vaihtoehdon, johon liittyy eniten positiivisia tunteita (Zhu & Thagard 2002, 31). Tunteita voidaan siis pitää jopa välttämättömänä rationaaliselle toiminnalle. Ottamalla huomioon psykologia ja tunteet voidaan estää virheellisiä päätelmiä, joihin pelkkä rationaalinen malli saattaisi johtaa (Mercer 2005, 89).

Psykologian tieteenalalla on perinteisesti eroteltu kaksi koulukuntaa, joista ensimmäinen vannoo aiemman kokemuksen nimeen ja sen vaikutuksiin tunnereaktioihin (Marcus 2000, 229–234.). Koulukunta korostaa kognitioiden, kuten muistin ja tiedon merkitystä. Jälkimmäinen puolestaan uskoo tilannekohtaisiin reaktioihin, jotka ovat kognitioista riippumattomia ja tiedostamattomia, ja korostaa tunteiden vaikutusta yli kognitioiden. Uudemman ajattelutavan mukaan ihmisten reaktioihin vaikuttavat kuitenkin sekä aiemmat kokemukset että arvio vallitsevasta tilanteesta (ibid.) Esimerkiksi vahva uhkan tunne vallitsevassa tilanteessa, voi johtaa aiemman kokemuksen perustuvan ajattelun hylkäämiseen. Joidenkin psykologian tutkijoiden mukaan tunteisiin perustuvalla arvioinnilla tilanteesta on jopa suurempi vaikutus ihmisten päätöksentekoon kuin kognitioihin ja tietoon perustuvilla arvioilla, ja että tunteisiin vetoavalla suostuttelulla voidaan muuttaa sekä tunneperäisiä että tietoperäisiä asenteita (emt., 232). Tunteet vaikuttavat muun muassa siihen, miten akuuttina tai merkittävänä jotain tapahtumaa pidetään. Esimerkiksi pelko saattaa saada ihmisen unohtamaan jonkin asian, kuten terroriteon tapahtumisen todennäköisyyden (Hall & Ross 2015, 850, 866).

Nykyään ajattelu ja tunteet nähdäänkin toisistaan riippuvaisina ja toisiinsa vaikuttavina. Tunteet ohjaavat ajattelua, koska ihminen reagoi helpommin emotionaalisesti stimuloivaan tietoon ja vastaanottaa aktiivisemmin tietoa, johon liittyy jokin emotionaalinen yhteys. Tunteet myös vaikuttavat arviointeihin siitä, onko jokin haitallista tai hyödyllistä omalle hyvinvoinnille (Zhu & Thagard 2002, 20). Nämä arviot puolestaan vaikuttavat reaktioihin ja toimintaan (emt., 27). Näin ollen myös tunteet tulisi ottaa huomioon, kun arvioidaan toiminnan syitä.

Toisaalta, koska aiemmat kokemukset vaikuttavat tunnereaktioihin, ei voida ymmärtää, mitä ihminen tuntee ilman että tiedetään, mitä ihminen ajattelee (Loseke 2009, 499). René Descartesin ajatusta hieman muuntaen voidaan sanoa: ajattelen, siis tunnen. Toisin sanoen tunteiden kokeminen edellyttää aina myös kognitiivisia prosesseja. Ajattelun ja tunteiden suhde on siis

vastavuoroinen ja näin ollen sekä aiemmilla kokemuksilla että vallitsevalla tilanteella on vaikutus yksilön ajatteluun. Esimerkiksi ajankohtaiset tapahtumat ja kriisit ja niihin liitettävät tunteet voivat muuttaa sitä, miten ihmiset reagoisivat aiemman kokemuksen ja uskomustensa pohjalta.

Myös tässä tutkielmassa kognitiot ja tunteet nähdään toisiinsa vaikuttavina. Tunteet muodostuvat prosessissa, johon tieto, havainnot ja arvioinnit vaikuttavat (Lazarus 1991, 127–128). Kognitiiviset prosessit siis edeltävät tunnetta, mutta myös tunteet vaikuttavat myöhemmässä vaiheessa vastavuoroisesti kognitiivisiin prosesseihin (ibid.). Kognitiot voivat sisältää vähemmän tunnetta tai olla vahvan emotionaalisia, mutta tunteet sisältävät aina kognitioita (emt., 131). Aiemmat kokemukset ja esimerkiksi muisti vaikuttaa siis siihen, mitkä asiat herättävät tunteita, ja koetut tunteet puolestaan vaikuttavat arvioihin tilanteesta ja sitä seuraaviin reaktioihin.

Myös kieli ja tunteet ovat toisistaan erottamattomia, koska kieli ja eleet muuttavat tunteet tiedostetuiksi kokemuksiksi (Solomon 2012). Ajattelu ja tunteet edellyttävät kielenkäyttöä, koska kieli sisältää sosiaalisia ja jaettuja merkityksiä, jotka vaikuttavat ajatteluun ja tunteisiin. (Loseke 2009, 499–500.) Seuraavassa alaluvussa esittelen tarkemmin kielen roolia tunteiden muodostumisessa.

3.3. KIELI, SYMBOLIT JA TUNTEET

Kieli ja tunteet ovat erottamaton osa toisiaan, koska tunteet ovat affektiivisen prosessin ilmauksia, joita ilmennämme kielen ja eleiden kautta. Kieli on siis keino muuttaa affekti tietoiseksi tunteeksi (Solomon 2012, 920). Vaikka kaikki kielenkäyttö ja sen tulkinta tapahtuvat emotionaalisessa kontekstissa, toiset ilmaisut ohjaavat vahvemmin tunteita ja niitä pidetään emotionaalisesti merkittävämpinä (Reilly & Seibert 2003, 535). Emotionaalisen puheen voidaan siis katsoa pyrkivän ilmaisemaan yleisön affekteja tunnepitoisen kielen avulla ja olevan siksi vaikuttavampaa (Solomon 2012, 928). Voidaankin puhua tunteiden diskurssista. Se tarkoittaa puhetta ja tekstejä, jonka sisältö on tunteita herättävää ja niihin vaikuttavaa. Tunteiden diskurssin on myös tarkoitus kannustaa yleisöä tuntemaan jollakin tavalla (Loseke 2009, 498).

Käsitykset sosiaalisesta todellisuudesta rakentuvat kielessä, joka toisintaa olemassa olevia myyttejä ja käsityksiä normaalista (Baele ym. 2014, 10). Koska käsitykset sosiaalisesta todellisuudesta vaikuttavat kognitiivisiin prosesseihin ja siten tunteiden syntyyn, on kielellä keskeinen rooli tunteiden herättämisessä. Kommunikaatiolla on erityisen suuri merkitys kollektiivisten tunteiden synnyssä, koska kaikki ryhmän jäsenet eivät ole suora osa tunteita laukaisevaa tapahtumaa. Tällöin tunteet kollektivisoituvat esimerkiksi poliittisten puheiden ja median kautta (emt., 8). Poliittiset puheet ja media toistavat yhteiseen sosiaalisen todellisuuden käsitykseen perustuvaa kuvaa todellisuudesta ja toisaalta antavat valikoitua tietoa tapahtumasta, joka edelleen vahvistaa jaettua käsitystä tapahtumasta ja sen herättämiä tunteita (ibid.)

Symbolit puolestaan ovat tiedon ja viestinnän välineitä, joita ilman yksilöt eivät ymmärtäisi toisiaan. Sanoihin liitetyt symboliset merkitykset perustuvat vallitseviin käsityksiin ja sosiaalisesti jaettuun tietoon, mikä varmistaa, että sanojen merkityksestä vallitsee konsensus (Bourdieu 1991, 166). Symbolit vaikuttavat siihen, mitä uskomme tietävämmä ja mitä pidämme arvokkaana, lupaavana tai sopivana (Loseke 2009, 497–500). Ne vaikuttavat siihen, millaisia kulttuurisia merkityksiä liitämme kieleen ja sanoihin ja muodostavat merkitysjärjestelmän, joka vaikuttaa tulkintaamme (ibid.). Symboliset merkitykset muotoutuvatkin vahvasti puhujan ja kuulijan välisessä suhteessa ja sosiaalisessa kontekstissa, jossa puhe tapahtuu. Sanoihin liitettävät merkitykset ja niiden tulkinta ovat kulttuurisidonnaisia, koska ne perustuvat kulttuurisesti jaettuihin käsityksiin todellisuudesta. Tästä syystä eri ryhmät voivat kokea saman tapahtuman eri tavoilla (Baele ym. 2014, 8).

Sanoihin liitettävät symboliset merkitykset vaikuttavat myös siihen, mitkä ilmaisut herättävät vahvemmin tunteita ja mitkä heikommin. Symboliset merkitykset ohjaavat ryhmän arvioita tilanteesta, kuten mielletäänkö jokin ilmaisu uhkaavaksi. Tunnekoodit puolestaan kertovat, mitä tunteita on sopiva tuntee, milloin, missä, ketä kohtaan ja miten niitä voidaan ilmaista (Loseke 2009, 498–499). Tunnekoodit ovat siis kulttuurisia tapoja tuntee ja ne asettavat kulttuuriset säännöt tuntemiselle. Ne kannustavat tuntemaan tietyllä tavalla jotakin asiaa kohtaan (Loseke 2009, 497–500). Symboliset merkitykset ja tunnekoodit vaikuttavat siis siihen, millaisia tunteita sanat herättävät ja miten näitä tunteita ilmaistaan.

Tutkielmassani tunteiden vetoamisen kohteena on ryhmä amerikkalaisia. Vaikka amerikkalaisia ei varmasti voida kutsua homogeeniseksi ryhmäksi, tulkitsevat he näitä tunnekoodeja ja symboleja hyvin samoilla tavoilla ja siksi kielenkäytön voidaan katsoa herättävän kollektiivisia tunteita tässä ryhmässä. Tunteet voidaan siis nähdä sosiaalisena ilmiönä. Käsitykset sosiaalisesta todellisuudesta, yhteiset kokemukset ja kollektiivinen muisti vaikuttavat siihen, mitä tunteita jokin tapahtuma tiettyssä ryhmässä herättää. Seuraavassa alaluvussa käsittelem tarkemmin kollektiivisia tunteita.

3.4. TUNTEIDEN SOSIAALISUUS JA KOLLEKTIIVISUUS

Jotta tunteisiin vetoamista voidaan pitää tehokkaana oikeuttamisen keinona, on perusteltava, että ryhmän tunteisiin on mahdollista vedota ja että tunnereaktiot vaikuttavat ryhmän toimintaan. Tutkielmani aineistossa tunteisiin vetoajina ovat yksittäiset valtionpäämiehet, joiden katson edustavan Yhdysvaltoja ja etenkin Yhdysvaltojen ulkopolitiikan toimeenpanoa. Tunteisiin vetoamisen kohteena on puolestaan yhdysvaltalaisista koostuva yleisö eli ryhmä, johon myös tunteisiin vetoavat valtionpäämiehet kuuluvat. Yhdysvaltojen presidentin ja ulkoministerin esittäminen koko Yhdysvaltojen ulkopolitiikan äänenä on melko ongelmatonta, koska tällaisten julkisten ja suunniteltujen puheiden takana on yleensä koko ulkopolitiikan koneisto, eivätkä ne siis ole vain yhden tai kahden henkilön subjektiivisia mielipiteitä ja näkemyksiä. Yleisön kohtelu yhtenäisenä amerikkalaisten ryhmänä, jonka tunteisiin voidaan vedota, puolestaan vaatii perusteluja.

Ryhmäidentiteettiteoriat selittävät, miten tällaisen heterogeenisen ryhmän tunteisiin vetoaminen on ylipäänsä mahdollista. Koska tutkielmassani ei kuitenkaan pyritä selvittämään, mitä tämä amerikkalaisten ryhmä itseasiassa tuntee, vaan millaisiin tunteisiin oikeuttamispuheessa vedotaan, toimii ryhmäidentiteettiteoria vain perustana tunteisiin vetoamisen logiikalle.

Vaikka tunteet ovat ensisijaisesti yksilöllisiä kokemuksia, liittyy niihin myös yksilöiden välisiä sosiaalisia ja kulttuurisia merkityksiä, jotka vaikuttavat siihen, mitä tunteita koetaan, miten niitä ilmaistaan ja millaiseen toimintaan ne johtavat. Kollektiivisia tunteita voidaan luoda liittämällä tunteet esimerkiksi johonkin tilanteeseen, ryhmään tai symboliin. Provosoimalla kollektiivisia

tunteita voidaan kohteena olevassa ryhmässä herättää reaktioita, jotka muutoin eivät olisi sille tyypillisiä. (Marcus 2000, 222.) Kollektiiviset tunteet heräävät poliittisessa tilanteessa, kun ryhmän jäsenet arvioivat tilannetta samalla tavalla (Baele ym. 2014, 5–6). Ryhmän käsitykset ympäröivästä sosiaalisesta todellisuudesta, aiemmat kokemukset sekä kollektiivinen muisti vaikuttavat siihen, miten tapahtumaa arvioidaan ja mitä tunteita ryhmässä herää (emt., 6–7).

Ryhmätunneteoriat (*intergroup emotion theory*, tekstissä IET) on rakentunut pitkälti sosiaalisen identiteetin teorian (*social identity theory*) ja itsekategorisoinnin teorian (*self-categorization theory*) pohjalta. Näistä ensimmäinen tutkii yksilön identifioitumista johonkin ryhmään ja ryhmän jäsenyyden vaikutuksia yksilön identiteettiin ja käytökseen. Itsekategorisoinnin teoria on puolestaan kehittynyt sosiaalisen identiteetin teorian pohjalta ja keskittyy siihen prosessiin ja niihin tilanteisiin, joissa yksilön henkilökohtainen identiteetti jää taka-alalle ja ryhmäidentiteetti vahvistuu. IET on kiinnostunut siitä, miten ryhmään kuuluvat yksilöt kokevat tunteita nimenomaan ryhmän jäsenenä, kun tapahtuma koskettaa kyseistä ryhmää, mutta ei suoraan yksilöä itseään. (Sasley 2011, 454–457.) Usein käytetty esimerkki on syyskuun 2001 terroristi-iskut ja se, millaisia tunteita iskut herättivät suuressa osaa amerikkalaisia, vaikka nämä eivät itse nähneet tai kokeneet iskuja paikan päällä tai menettäneet omaisiaan iskuissa. Tapaus on oiva esimerkki, koska vuoden 2001 terroristi-iskun nähtiin kohdistuneen juuri amerikkalaisuutta ja amerikkalaisia arvoja eli amerikkalaisten ryhmää vastaan.

Ryhmätunteiden kokeminen tapahtuukin prosessissa, jossa jokin tapahtuma aktivoi yksilön ryhmäidentiteetin ja riippuen siitä, miten tapahtuma vaikuttaa ryhmään, yksilö kokee ryhmän jäseniä yhdistäviä ja tapahtumaan liittyviä tunteita ja toimii ryhmälle tyypillisesti. IET tutkii siis myös sitä, miten ryhmätunteet määrittelevät ryhmän käytöstä. (Sasley 2011, 459.) Tunteet ovatkin kausaalisia siinä mielessä, että ne vaikuttavat ryhmän toimintaan. Ne vaikuttavat ryhmän toimintataipumukseen (*action tendency*), valmiuteen toimia sekä päätökseen toimia tai olla toimimatta (Zhu & Thagard 2002, 27).

Ryhmätunne ja ryhmäidentiteetti eivät siis ole aktiivisia koko ajan, vaan ne aktivoituvat aina jossain tilanteessa, kuten silloin kun ryhmään kohdistuu jokin uhka. Tapahtumat eivät herätä ainoastaan yhtä tunnetta, vaan tunteita voi olla useita ja ne voivat vaihdella intensiteetiltään (Baele ym. 2014, 8). Yksilöiden ei tarvitse olla suoraan osa ryhmäidentiteetin laukaisevaa tapahtumaa,

koska pelkästään ryhmään identifioituminen aiheuttaa tunnereaktion (Sasley 2011, 460). Identifioituminen johonkin ryhmään luo myös positiivisia tunteita tätä ryhmää kohtaan ja mahdollistaa toimijoiden yhteistyön. Tämä edellyttää erottelua oman ja muiden ryhmien, ryhmään kuuluvien ja kuulumattomien välillä ja voi myös aiheuttaa epäluottamusta tai syrjintää ryhmän ulkopuolisia kohtaan. (Mercer 2005, 94–97.) On myös huomattu, että konflikti toisen ryhmän kanssa aiheuttaa usein vahvemman identifioitumisen omaan ryhmään (kts. esim. Mackie ym. 2000).

Ryhmätunteiden omaksuminen johtaa myös siihen, että näitä tunteita pidetään hyväksyttävänä ja oikeutettuna (Sasley 2011, 468). Kun yleisössä vallitsee esimerkiksi vihan tunne ja yleisö kokee tämän tunteen oikeutetuksi, voi päättäjien olla helpompaa perustella yleisölle poliittisia toimia, kuten sodan aloittamista. Tunteet ovat myös muuttuvia ja tilannesidonnaisia ja niitä on todettu olevan vaikea ylläpitää (De Castella & McGarty 2011, 192–196). Jos olosuhteet muuttuvat tai tunteisiin vaikuttava tilanne menee ohi, muuttuvat myös tunteet. Jos tunteet aikaansaavat jonkinlaisen toiminnan, voi se muuttaa olosuhteita ja sitä kautta myös tunteita. Kun tunteiden tarkoitus eli toiminnan aikaansaaminen on täytetty, ei niille ole enää yhtä vahvaa tarvetta. Esimerkiksi vihan tunne voi heiketä, kun omaa ryhmää vastaan hyökännyttä toista ryhmää on jollain tavalla rankaistu. (Sasley 2011, 464.)

Koetut tunteet vaikuttavat siis myös ryhmän toimintaan. Nämä tunteiden aiheuttamat reaktiot perustuvat niille ominaisiin toimintataipumuksiin ja tunteiden synty-ympäristöön. Tunteita voidaanankin luokitella niiden syntymekanismien ja niille ominaisten toimintataipumusten avulla. Seuraavassa alaluvussa esittelen tarkemmin tapoja luokitella ja määritellä tunteita ja määrittelen tutkielmani keskeisimmät tunnetyyppit. Käsittelem ensin lyhyesti positiivisten ja negatiivisten tunteiden luokittelua, koska aineiston analyysissä käyttämäni LIWC-menetelmä erottelee aineistosta positiivisia ja negatiivisia tunteita. Yleisesti ottaen määritelmäni tunteille on kuitenkin laajempi eikä perustu yksinomaan tunteiden positiivisuuteen tai negatiivisuuteen.

3.5. TUNTEIDEN LUOKITTELU

Perinteinen tunteiden luokittelu on perustunut positiivisten ja negatiivisten tunteiden erotteluun. Tunteita on luokiteltu positiivisiin ja negatiivisiin tunteisiin subjektiivisten kokemusten ja tunteiden aiheuttaman käytöksen suunnan eli valenssin perusteella. Positiivisten tunteiden kuten innostuksen, on nähty heikentävän kriittistä ajattelua ja informaation käsittelyä, kun taas negatiivisten tunteiden kuten pelon, on todettu helpottavan suurenkin informaation määrän käsittelyä (Petersen 2010, 357). Lisäksi positiivisten tunteiden on katsottu ohjaavan yksilön käytöstä päämääräorientoituneeseen suuntaan ja kannustavan yksilöä mielihyvää tuottavaan toimintaan, kun taas negatiiviset tunteet ohjaavat välttämään ärsykejä, jotka tuottavat negatiivisia tunteita (Huddy ym. 2007, 203–204).

Kaikki negatiivisten tai positiivisten tunteiden vaikutukset eivät kuitenkaan ole samanlaisia. Esimerkiksi pelon on katsottu tehostavan kognitiivisia prosesseja, kun taas vihan kohdalla vaikutus on päinvastainen (Huddy ym. 2007, 203–204). Tutkimukset ovat myös osoittaneet, että viha voi aiheuttaa joskus hyvää oloa ja toisaalta, että vihan osoittaminen on tärkeää ihmisen psyykelle (Lazarus 1991, 5–6). Negatiivisilla tunteilla voi siis olla positiivisia seuraamuksia ja positiivisilla tunteilla negatiivisia seuraamuksia.

Tunteiden luokittelu positiivisiin ja negatiivisiin tulisikin perustaan ennemmin niiden synty-ympäristöön ja -mekanismeihin, toisin sanoen siihen, millaisessa tilanteessa tunteet heräävät ja mitkä tekijät herättävät minkäkin tunteen (Lazarus 1991, 5–6). Esimerkiksi toivon ja empatian tunteet voidaan luokitella negatiivisiin tunteisiin, jos luokittelu perustuu tilanteeseen ja mekanismeihin, joissa tunteet heräävät. Lisäksi huomiota tulisi kiinnittää myös moraalisten lähtökohtien vaikutuksiin tunteiden syntyyn. Moraalisilla tunteilla tarkoitetaan tunnereaktioita, joita motivoivat muiden intressit ja muille kuin itselle tuotettu hyvinvointi. Moraaliset tunteet kannustavat tekoihin, jotka tuottavat hyvää tai estävät muille aiheutuvaa haittaa. Moraaliset tunteet palvelevat kuitenkin yleensä epäsuorasti myös tunteen kokijan omia intressejä. (Haidt 2003, 853–855.)

Kun tunteiden moraalisiin lähtökohtiin kiinnitetään huomiota, esimerkiksi vihan ja myötätunnon käsitteleminen samassa kategoriassa on järkevää. Ne molemmat säätelevät mielipiteitä ja

käyttäytymistä jotain henkilöä tai ryhmää kohtaan ja niille on keskeistä tunteen takana olevan teon intentionaalisuus. Intentiolla ei puolestaan ole samanlaista vaikutusta esimerkiksi pelon tunteeseen, jota ei pidetä moraalisena tunteena ja toisaalta pelkkä uhkan tunne ei aiheuta vihaa, vaan siihen tarvitaan jokin moraalinen ärsyke. (Petersen 2010, 358, 362.)

Määrittelen seuraavaksi tutkielmani keskeiset tunnetyyppit: pelon, vihan, empatian ja toivon. Esittelen näiden tunteiden syntylogiikkaa, toisin sanoen sen, millaiset tilanteet ja ärsykkeet herättävät kyseisen tunteen. Aiempi tutkimuskirjallisuus on osoittanut, että juuri näillä tunteilla on vaikutus poliittisten toimien kannatukseen (kts. esim. Aday et al. 2009; Hosking 2007, Huo & Pagano 2007). Näin ollen juuri näihin tunteisiin on järkevää vedota oikeuttamispuheessa ja siksi myös tutkimus on järkevää kohdentaa niihin.

Olen valinnut juuri kyseiset tunnetyyppit myös siksi, että ne kaikki ovat tunteita, jotka heräävät negatiivisessa tilanteessa. Isisiin liittyvä oikeuttamispuhe sijoittuu lähtökohtaisesti negatiiviseen ympäristöön ja aiheuttaa negatiivisia ärsykeitä, joihin kuuliija reagoi. Lisäksi näiden tunteiden syntylogiikkaan pätevät samankaltaiset kriteerit, ja siten ne voidaan helpommin jäljittää aineistosta. Tunteista kaksi, viha ja empatia, luokitellaan moraalisiksi tunteiksi, koska niiden synty perustuu arvioihin syyllisyydestä. Loput kaksi, pelko ja toivo, eivät puolestaan ole moraalisia tunteita.

Tutkielmassani kaikki tarkastellut tunnetyyppit pelko, viha, empatia ja toivo luokitellaan Richard Lazaruksen (1991) teorian mukaisesti tunteen kokijan päämäärien kannalta epätarkoituksenmukaisiksi eli syntymekanismeiltaan negatiivisiksi tunteiksi (*goal incongruent emotions*). LIWC-ohjelman sanasto kuitenkin luokittelee tunteet positiivisiin ja negatiivisiin suppeamman käsityksen mukaisesti ja siksi analyysiosiossa negatiivisella tunnesanastolla tarkoitetaan ohjelman laskemia sanoja, jotka koostuvat esimerkiksi pelon, vihan ja surun sanastoista, mutta eivät empatian tai toivon sanoista ja positiivisella sanastolla puolestaan ilmaisuja, kuten ”rakkaus” (love) tai ”mukava” (nice).

Psykologian professori ja erityisesti tunteiden tutkimuksella uraa uurtanut Richard Lazarus (1991, 133–134) on määritellyt erilaisia kognitiivisia kriteerejä (*appraisals*) eli yksilön arvioita jostain tilanteesta, jotka johtavat tunteiden heräämiseen. Nämä kriteerit jaetaan ensisijaisiin ja

toissijaisiin kriteereihin. Ensisijaiset kriteerit ovat arvioita tilanteen merkittävyydestä: koskettaako se jotenkin yksilöä itseään tai yksilön tavoitteita (*goal relevance*), onko se potentiaalisesti hyvää (*goal congruence*) vai pahaa tuottava (*goal incongruence*) ja uhkaako se yksilön identiteettiä (*type of ego-involvement*). Toissijaiset kriteerit puolestaan ovat arvioita syyllisyydestä (*blame*), mahdollisuudesta selvitä tilanteesta (*coping potential*) ja tulevaisuudsnäkymistä (*future expectancy*).

Lazaruksen kriteerit kuvaavat siis niitä kognitiivisia arvioita jostain tilanteesta, jotka synnyttävät tunteen. Esimerkiksi De Castella & McGarty (2011) ovat käyttäneet niitä avuksi vihaan ja pelkoon viittaavien ilmausten etsimisessä George W. Bushin ja Tony Blairin puheista. Käytän seuraavaksi esiteltäviä tunteiden määritelmiä sekä Lazaruksen kriteerejä tunteita herättävien sanojen tunnistamiseen ja luokitteluun aineiston analyysivaiheessa.

3.5.1. Pelko

Useat psykologian tutkijat ovat erottaneet toisistaan kaksi pelon muotoa. Näistä ensimmäinen (*fear*) syntyy äkillisen, konkreettisen ja välittömän fyysisen uhkan, kun taas jälkimmäinen (*anxiety*) aiheutuu ennemmin koetusta eksistentiaalisesta uhkasta ja uhkan epäselvyydestä. Tässä tutkielmassa käsittelen tätä jälkimmäistä pelon muotoa. Tällainen pelko kumpuaa usein epävarmuudesta ja kohdistuu erityisesti tulevaisuuteen. Pelko on usein myös ennemmin symbolista kuin konkreettista ja aiheutuu pelkääjän identiteettiin kohdistuvasta uhkasta. (Lazarus 1991, 234–235.) Pelko voi siis olla myös reaktio esimerkiksi omiin arvoihin kohdistuvaan uhkaan. Pelon aiheuttajan intentiolla ei ole vaikutusta pelon tunteen syntyyn, eikä pelon tunteella siis ole moraalista ulottuvuutta. (Petersen 2010, 358.)

Pelon funktio on saada ihminen varautuneeksi mahdollisen uhkan varalta, ja pelon tunne liittyy aina johonkin vaaraan. Vaaran aiheuttaja on usein jokin ulkoinen tekijä ja keskeistä on, että pelkääjä ei tiedä, mitä saattaa tapahtua ja milloin (Lazarus 1991, 237). Esimerkiksi terrorismin pelotevaikute perustuu juuri tähän ajatukseen. Pelko heikentääkin jonkin uhkakuvan toteutumisen todennäköisyyden arviointia ja vaikuttaa arvioon tulevaisuudesta negatiivisesti. Toisaalta pelko helpottaa usein suuren informaatiomäärän käsittelyä ja uusien tapojen omaksumista (Petersen 2010, 358). Pelko myös provosoi ennemmin vetäytyvää kuin hyökkävää

käytöstä ja kannustaa riskien välttämiseen. (Lazarus 1991, 234–237.) Se synnyttää taipumuksen pyrkiä pois vaarasta, mutta koska uhka on usein epämääräinen ja symbolinen, ei toiminnalle ole tarkkaa suuntaa (emt. 238). Pelon tunteen onkin katsottu vähentävän tukea esimerkiksi sotatoimille (Cheung-Blunden & Blunden 2008, 127; Huddy ym. 2007, 205–206).

Lazaruksen (1991, 236–237) mukaan pelko syntyy, kun kolme ensisijaista kriteeriä täyttyvät: 1. päämäärän relevanssi, eli kyseinen asia tai teko koskettaa jotenkin kokijaa itseään tai kokijan päämääriä. Tämä kriteeri pätee kaikkiin tunteisiin ja se on edellytys minkä tahansa tunteen heräämiselle. 2. päämäärän epätarkoituksenmukaisuus, eli kyseinen asia tai teko aiheuttaa potentiaalisesti jotain ikävää tai epämukavaa. Tämä kriteeri puolestaan pätee kaikkiin negatiivisiin tunteisiin. 3. identiteettiin ja minuuteen kohdistuminen, eli kyseinen asia tai teko koetaan eksistentiaalisesti uhkaksi ja omaa ego-identiteettiä uhkaavaksi. Tämä kolmas kriteeri pätee myös vihan tunteeseen, jonka esittelen seuraavaksi.

3.5.2. Viha

Viha on moraalinen tunne, joka kohdistuu harmin aiheuttajaan, ulkoiseen syylliseen. Vihaan voidaan viitata myös termillä moraalinen raivo. Vihan tunteen heräämiselle keskeistä on, että harmillinen teko on ollut epäoikeudenmukainen ja tarkoituksellinen. Sen lisäksi teon täytyy kohdistua vihan kokijalle tärkeään asiaan, ja teon tekijä tulee nähdä pahana. (Huo & Pagano 2007, 231–232.)

Vihan tunteelle keskeistä on tekijän intentio eli teon tarkoituksellisuus. Toimintaa pidetään intentionaalisenä silloin kun tekijä olisi voinut toimia myös toisin. Esimerkiksi jonkin asian tekeminen pakotettuna ei ole intentionaalista, vaikka se olisikin tehty tietoisesti. (Lazarus 1991, 218). Terrori-iskut aiheuttavatkin helposti vihaa, koska terroristiryhmät julistavat usein julkisesti olevansa vastuussa iskuista ja iskuja myös juhlitaan näkyvästi.

Vihan tunne voi herätä myös silloin kun teot eivät ole kohdistuneet itse vihan tuntijaan. Viha edellyttää epäoikeudenmukaista loukkausta, mutta sen ei välttämättä tarvitse kohdistua itsen (Haidt 2003, 856). Tällöin vihan tuntija asettuu uhrin asemaan ja tuntee empaattista vihaa kolmatta osapuolta eli syyllistä kohtaan (Lazarus 1991, 247). Viha tulee siis lähemmäksi empatian kuin pelon tunnetta siinä, että se voi aiheutua myös muiden kokemasta

epäoikeudenmukaisuudesta. Viha voi kohdistua varsinaisen syyllisen lisäksi myös sitä ryhmää kohtaan, johon syyllisen katsotaan kuuluvan ja vihan purkaukset voivat kohdistua myös muuhun kuin itse tekijään, jos vihan osoittaminen varsinaiselle vihan kohteelle ei ole mahdollista (emt. 221). Tästä esimerkkinä ovat muslimeihin kohdistuneiden viharikosten määrän merkittävä kasvu Yhdysvalloissa syyskuun 2001 terrori-iskujen jälkeen (Skitka ym. 2009, 68).

Viha kannustaa tekoihin, jotka tähtäävät syyllisen rankaisemiseen, mutta se voi myös kannustaa toimiin, jotka suojelevat uhreja vastaavalta harmilta tulevaisuudessa. Pelkkä kompensatio uhreille ei usein kuitenkaan tyydynytä vihan tunnetta, vaan keskeistä on syyllisen rankaiseminen. (Huo & Pagano 2007, 231–232.) Toisin kuin pelon, vihan on myös katsottu vaikeuttavan informaation käsittelyä ja johtavan yksinkertaistettuihin kognitiivisiin päätelmiin. (Marcus 2000, 233). Viha kannustaa lähestymään vihan kohdetta ja saa usein aikaan optimistisemmän arvion riskin suuruudesta (Petersen 2010, 362). Viha edellyttää myös tietoisuutta oman aseman vahvuudesta ja uhkan kontrolloitavuudesta. (Loseke 2009, 512.) Jos kokija tuntee olevansa heikompi osapuoli eikä uhkaa voida kontrolloida, herättää tilanne ennemmin pelkoa. Koska vihan tunne yleensä tukee aggressiota, on esimerkiksi sotatoimien oikeuttaminen helpompaa, jos yleisö tuntee vihaa kolmatta osapuolta kohtaan.

Lazaruksen (1991, 222) mukaan ensisijaiset kriteerit vihan tunteen heräämiselle ovat samat kuin pelon tunteessa: 1. päämäärän relevanssi, eli kyseinen asia tai teko koskettaa jotenkin itseä tai omia päämääriä, 2. päämäärän epätarkoituksenmukaisuus, eli kyseinen asia tai teko aiheuttaa potentiaalisesti jotain ikävää tai epämukavaa ja 3. identiteettiin ja minuuteen kohdistuminen, eli kyseinen asia tai teko koetaan omaa ego-identiteettiä uhkaavaksi. Vihan kohdalla kolmannelle kriteerillä voidaan tarkoittaa esimerkiksi henkilökohtaista loukkausta tai nöyryyttämistä.

Sekundäärisiä kriteerejä vihan heräämiselle ovat puolestaan 4. syyllisyys, 5. positiivinen arvio selviytymismahdollisuudesta ja 6. positiivinen arvio vastareaktion vaikutuksista tulevaisuuteen. Neljännen kriteerin mukaisesti vihan tunne syntyy vain silloin, kun on olemassa ulkopuolinen syyllinen. Jos kokija pitää itseään syyllisenä tapahtumaan, kyse on häpeästä tai syyllisyyden tunteesta. Jos taas syyllistä ei ole, on empatia tai suru todennäköisempiä reaktioita. Viha kannustaa myös vastahyökkäykseen. Viides kriteeri tarkoittaaakin sitä, että kokija pitää mahdollisuutta selvittää vastahyökkäyksestä positiivisena. Päinvastoin kuin pelko, viha syntyy siis usein tilanteissa, joissa

uhkan koetaan olevan kontrolloitavissa. Kuudennen kriteerin mukaisesti keskeistä on, että vastahyökkäyksen tulevaisuuden vaikutukset arvioidaan positiivisiksi ja että vastahyökkäykselle on sosiaalinen tuki muilta. (Lazarus 1991, 223–226.) Esimerkiksi pelon tunteessa selviytymismahdollisuus ja vaikutukset ympäristöön ovat sen sijaan epävarmoja (emt., 237–238).

3.5.3. Empatia

Myös empatia on moraalinen tunne. Se voidaan määritellä kyvyksi tai taipumukseksi tuntea samoin kuin jokin toinen henkilö (Haidt 2003, 862; Lazarus 1991, 287). Empatia voi olla niin negatiivisen kuin positiivisenkin tunteen jakamista, mutta sen katsotaan useimmin kumpuavan negatiivisesta ympäristöstä. Empatian heräämiselle keskeistä on toisen kokema kärsimys, kipu tai nöyryytys (Woodward 2004, 64–65). Rinnakkaistermin myötätunto (*compassion*) on puolestaan katsottu kuvaavan henkilökohtaista ahdistusta toisen kärsimyksestä ja halua lieventää sitä, mutta toisaalta myötätuntoon liittyy ajatus myötätunnon kohteen ja kokijan hierarkiasta, jossa kokija on kohteen yläpuolella (Garber 2004, 20). Sympatia puolestaan on määritelty toisen tunteiden ymmärtämiseksi ja niihin samaistumiseksi, mutta joka on empatiaan verrattuna hieman etäisempää ja jossa kokija on erillään sympatian kohteesta. (Lazarus 1991, 287–289; Garber 2004, 24.) Tässä tutkielmassa en erottele empatiaa, sympatiaa ja myötätuntoa toisistaan, vaan käsittelen niitä yhdessä käyttäen termiä empatia. Näiden tunteiden erottelu ei ole tarpeellista, koska poliittisesta puheesta ei ole mahdollista erottaa sellaisia nyansseja, jotka viittaisivat pyrkimykseen herättää vain jotain näistä kolmesta tunteesta.

Kuten vihan tunteelle myös empatialle on keskeistä intentionaalisuus tai pikemminkin sen puute. Mikäli vahingollinen ja ikävä teko ei ole ollut tahallinen tai se on tehty pakotettuna, aiheuttaa se ennemmin empatian kuin vihan tunteen (Lazarus 1991, 289–290). Empatia tekijää kohtaan vähentää myös tukea kostotoimille. Se aiheuttaa ennemmin halun auttaa, lohduttaa ja helpottaa toisen kärsimystä. Empatian tunne on siis omiaan tukemaan esimerkiksi humanitaarisia toimia (Huo & Pagano 2007, 245–246).

Sotien kohdalla puhutaan toisinaan myötätuntuupumuksesta eli turtumisesta sotien kauheuksiin, jotka mielletään maantieteellisesti, kulttuurisesti ja kokemuksellisesti kaukaisiksi ja joihin ei uskota voivan itse vaikuttaa (Ramazani 2013, 6). Tämä heijastuu usein mielenkiinnon

puutteena sotautisointia kohtaan ja haluttomuutena lisätä apua kriisimaissa. Myötätuntouupumuksen on nähty iskeneen Yhdysvaltoihin, missä jatkuvat kaukaiset sodat eivät enää herätä yleisön mielenkiintoa. Esimerkiksi Afganistanin sodan saama palstatila yhdysvaltalaismediassa oli vuosina 2007 ja 2008 vain noin prosentin luokkaa (emt., 5). Medialla ja poliittisilla johtajilla onkin suuri vaikutus siihen, milloin ja keitä kohtaan empatiaa koetaan (Hosking 2007, 9–10).

Empatia on kompleksinen tunne, koska se liittyy vahvasti toisen kokemaan. Empatian tunteen heräämiselle voidaan kuitenkin asettaa kriteerejä. Ensimmäiset kaksi kriteeriä ovat samat kuin edellisissä: 1. asia tai teko koskettaa jotenkin itseä tai omia päämääriä ja 2. asia tai teko aiheuttaa potentiaalisesti jotain ikävää tai epämurkavaa. Sekundäärinen kriteeri on puolestaan aiemmin mainittu neljäs (4.) kriteeri eli syyllisyys. Mikäli emme pidä itseämme tai uhria syyllisenä tapahtuneeseen, empatian tunteen herääminen on todennäköistä. (Lazarus 1991, 289–290.) Empatia linkittyy syyllisyyteen myös siten, että empatiaan taipuvaiset ihmiset tuntevat herkemmin itsekkin syyllisyyttä. Esimerkiksi selviytyminen jostain tragediasta voi aiheuttaa syyllisyyden tunteen ja toisaalta kasvattaa myötätuntoa uhreja kohtaan. (Tangney 1991; Lazarus 1991, 290.)

3.5.4. Toivo

Toivoa ei psykologisessa tutkimuksessa aina käsitellä omana tunteenaan, mutta se voidaan ottaa mukaan tutkimukseen, koska sen syntylogiikka voidaan jäljittää ja näin ollen siihen viittaavia ilmaisuja voidaan myös etsiä aineistosta Lazaruksen kriteerien avulla. Toivo kumpuaa lähes aina jostain vahingollisesta tilanteesta. Keskeistä on kuitenkin se, että yksilöllä on usko siihen, että tilanne parantuu (Lazarus 1991, 282). Toivo voi olla myös uskoa siihen, että saavuttaa jotakin, vaikka olosuhteet ovat epävarmat (ibid.). Toivo eroaa kuitenkin esimerkiksi optimista siinä, että siihen sisältyy aina varautuminen pettymykseen (ibid.). Toivon lähtökohtana on siis jokin uhkaava tai vahingollinen tilanne, jossa toivon on tarkoitus hälventää negatiivisia tunteita (emt. 283). Näistä syistä myös toivon synty-ympäristö on negatiivinen.

Toivo on luonteeltaan yksilöä eteenpäin ajava tunne. Se synnyttää taipumuksen edetä kohti haluttua päämäärää, ennemmin kuin taipumuksen peräännyä. Se myös kannustaa pysymään

valppaana ja sitoutuneena ja kehottaa olemaan antamatta periksi. Toivo on myös yksi ihmisen emotionaalisista selviytymismekanismeista, joka vaihtelee ympäristön muutosten mukaan. (Lazarus 1991, 285–287.) Esimerkiksi heti syyskuun 2001 terroristi-iskujen jälkeen yli 40 % amerikkalaisista tunsi toivoa, mutta kesään 2002 mennessä tunne oli hävinnyt huomattavasti (Aday ym. 2009, 114–115). Terroristi-iskujen jälkeisessä tilanteessa toivo toimi siis selviytymiskeinona tragediasta.

Toivo on myös sosiaalinen väline, joka pitää yksilön tai ryhmän lojaalina ja sitoutuneena toimintaan, vaikka empiiriset todisteet ja aiemmat kokemukset sanoisivat muuta (Lazarus 1991, 284). Näin ollen se on myös hyvä poliittinen väline. Toivon on esimerkiksi todettu vahvistavan luottamusta poliittisiin päätöksentekijöihin (Aday ym. 2009, 117–119).

Ensimmäiset kriteerit toivon tunteen heräämiselle ovat samat kuin kaikissa edellisissä: 1. asia tai teko koskettaa jotenkin itseä tai omia päämääriä ja 2. asia tai teko aiheuttaa potentiaalisesti jotain ikävää tai epämukavaa. Kolmas kriteeri on, että tulevaisuuden näkymien tulee olla epävarmat, mutta eivät täysin toivottomat. Tämä kriteeri on Lazaruksen kriteereistä seitsemäs (7.). (Lazarus 1991, 284.)

Edellä esitellyt Lazaruksen kriteerit kuvaavat siis niitä kognitiivisia arviointeja, joita yksilö tai ryhmä tekevät jossain tilanteessa ja jotka määrittävät, millaisen tunteen tapahtuma herättää. Jotta tunteisiin voitaisiin vedota puheessa, tulee puheen siis esimerkiksi koskettaa kuulijaa itseään, luoda mielikuva jostain potentiaalisesta uhkasta tai vaarasta, esittää joku syylliseksi tapahtumiin ja luoda mielikuva tulevaisuudesta ja selviämismahdollisuuksista.

Seuraavassa luvussa käsittelen tunteisiin vetoamista ja oikeuttamista erityisesti terrorismiin liittyvässä poliittisessä diskurssissa. Koska terrorismi ja sen uhka on vahva osa yhdysvaltalaisesta yhteiskuntaa ja muistia, herättää se potentiaalisesti kollektiivisia tunteita ja reaktioita yleisössä. Aiemmat kokemukset vaikuttavat siihen, miten terrorismiin liittyvän puheeseen reagoidaan ja arviot tilanteesta sekä sanoihin liitettävät symboliset merkitykset vaikuttavat siihen, herättääkö aihe enemmän pelkoa, empatiaa uhreja kohtaan, vihaa vai ehkä toivoa paremmasta. Koetut tunteen puolestaan vaikuttavat ryhmän toimintatapumuksiin ja esimerkiksi tukeen sotatoimille.

4. TUNTEISIIN VETOAMINEN JA OIKEUTTAMINEN

4.1. TUNTEISIIN VETOAMINEN

Tunteisiin vetoamisen tutkiminen puheessa linkittyy pitkälle varhaisempaan tutkimukseen retoriikasta ja argumentaatiosta aina Aristoteleen asti. Klassikkoteoksessa *Retoriikka* Aristoteles (1997, 1356a-1356a35) määrittelee kolme keinoa, joilla kuulija voidaan saada vakuuttuneeksi. Ensinnäkin kuulija voi vakuuttua puhujan luonteesta, jolloin puhujaa pidetään luotettavana ja puhetta siten vakuuttavana. Toiseksi vakuuttuminen voi johtua kuulijan omasta tunnetilasta, jonka valtaan kuulija joutuu puheen johdosta ja kolmanneksi, kuulija voi vakuuttua itse puheesta, jos se osoittaa jonkin asian todeksi. Aristoteles määrittää siis tunteisiin vetoamisen yhdeksi kolmesta vakuuttamisen keinosta. Aristoteleen (emt., 1378a20-1378a30) mukaan keskeistä tunteisiin vetoamisessa on se, mitkä tekijät aiheuttavat tunnetilan. Aristoteleen esittelemät tekijät, jotka aiheuttavat esimerkiksi vihan tai pelon, ovat pitkälti yhteneväisiä edellä esiteltyjen Lazaruksen kriteerien kanssa. Jotta puhuja voi vakuuttaa kuulijan tunteiden avulla, puhujan tulee saattaa kuulijat tilaan, jossa he ovat alttiita tunnetiloille kuten suuttumukselle (emt., 1380a).

Retoriikan ja tunteiden suhde on siis erottamaton. Tunteita ilmaistaan retorisin keinoin ja monet retoriset keinot perustuvat tunteisiin (Freeden 2013, 8). Tunteisiin vetoava kieli pyrkii luomaan tunnesiteitä ja läheisen suhteen yleisöön (Reyes 2014, 542). Tunteisiin vetoaminen valtionpäämiesten puheessa voidaan nähdä intentionaalisenä toimintana, koska valtiotason tunteen ilmaisun takana on aina päätöksenteon koneisto ja tunteiden ilmaisulla pyritään luomaan haluttu vaikutelma yleisön silmissä (Hall 2015, 17). Tunteisiin vetoamisella on siis strategisia päämääriä. Intentionaalisen tunteisiin vetoamisen takana oltava kaksi premissiä: usko siihen, että jonkin yksilön tai ryhmän tunteisiin on mahdollista vedota sekä usko siihen, että tunnereaktiot vaikuttavat toimintaan. Pyrkimällä tietoisesti tietynlaisten tunteiden herättämiseen voidaan yleisöä suostutella hyväksymään poliittinen toiminta ja päätökset. Jos halutaan saada tuki humanitaarisille toimille, yleisön kannatus voidaan saavuttaa helpommin herättämällä empatian tunteita esimerkiksi sodan uhreja kohtaan. Vihan tunteen herättäminen ja vihollisen demonisoiminen edesauttavat puolestaan sotilaallisten toimien hyväksyntää.

Hall & Ross (2015, 860) pitävät manipulointia yhtenä tunteisiin vetoamisen strategiana. Manipuloinnilla tarkoitetaan toimintaa, jolla pyritään herättämään vahva tunnereaktio, häivyttämään kilpailevat tai vastakkaiset näkökulmat ja näin saavuttamaan tuki poliittisille toimille. Manipulaatiossa käytetään hyväksi vallitsevia asetelmia ja ennako-oletuksia. Manipulaatio ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö manipuloiva osapuoli välttämättä itse jakaisi tunnetta, jonka pyrkii yleisössä herättämään. (ibid.) Joidenkin tutkijoiden mukaan reaktioiden manipuloiminen tunteiden avulla on kuitenkin riskipeliä, koska tunteet ovat muuttuvia ja tilanne saattaa kääntyä toimijaa vastaan (Burkitt 2005, 684). On siis otettava huomioon, että tunteisiin vetoaminen voi myös epäonnistua. Keskeistä onkin se, että tunteisiin vetoamalla voidaan aiheuttaa yleisössä reaktioita, palvelivat ne sitten toimijan päämääriä tai eivät.

Isisin julkaisemat mestausvideot ovat nousseet järjettömän julmuuden symboliksi. Poliittisessa puheessa mestausvideoita on käytetty visuaalisina faktoina, joilla on vakuutettu Isisin olevan ennennäkemätön uhka ja julmuudessaan ainutlaatuinen (Friis 2015, 736). Mestaamisella on vahvempi emotionaalinen vaikutus ja siihen liittyy miellelyhtymiä, jotka aiheuttavat vahvempia reaktioita kuin esimerkiksi autopommit tai ampuminen, joissa kuitenkin usein kuolee huomattavasti enemmän ihmisiä. Mestaaminen ja sen videointi koetaan nöyryyttävänä ja ihmisyyden häpäisevänä tekona. (emt., 742.) Se aiheuttaa potentiaalisesti moraalista raivoa, tunteen, jonka on todettu vaikuttavan positiivisesti sotatoimien hyväksyntään (Huo & Paganon 2007, 246–248). Tällainen tunteita herättävä ärsyke tai tapahtuma yhdessä laajasti jaetun visuaalisen materiaalin kanssa aiheuttaa yleisössä yhteisesti jaetun tunnereaktioaallon, ja visuaalisen materiaalin toisintaminen institutionalisoi tuon tunnereaktion (Hall & Ross, 865, 871). Isisin mestausvideoiden laaja näkyvyys ja toisintaminen tuottavat jatkuvasti mielikuvaa meneillään olevasta konfliktista ja Isisin luomasta uhkasta (Friis 2015, 731).

Vaikka itse videot ovat Isisin omaa propagandaa, kiinnostavaa on, miten näitä videoita on jaettu mediassa, miten niistä puhutaan, mitä osia videoista näytetään ja mitä ei. Yhdysvaltojen lentokoneet tekivät ensimmäiset ilmaiskut Irakiin vain reilu viikkoa ennen ensimmäisen videon julkaisua, mutta mediassa ja poliittisessa puheessa on häivytetty alkuperäisiin videoihin sisältynyt koston motiivi. Ennen mestaamista videoissa on näytetty muun muassa pätkiä Obamasta julistamassa ilmaiskuja Irakiin, kuvia miehittämättömistä lennokeista ja sen jälkeen kuvia oletettavista Isisin vastaisen koalition ilmaiskujen uhreista (Friis 2015, 741–742). Videoista

julkaistuista kuvankaappauksista tämä motiivi ei ilmene. Videoista on siis tietoisesti tai tiedostamatta häivytetty yksiä ja korostettu toisia merkityksiä.

Päättäjien lisäksi manipulaatiota voivatkin harjoittaa esimerkiksi provosoimaan pyrkivät terroristit, media tai vaikka myötätuntoa herättämään pyrkivät kansalaisjärjestöt (Hall & Ross 2015, 860–861). Toinen vaihtoehto olisikin tutkia tunteisiin vetoamista Isisin retoriikassa. Tutkimusta tehdessä tulee tiedostaa, että vuorovaikutussuhde on voinut olla myös päinvastainen. Isisin julkaisemat videot ovat voineet aiheuttaa vahvan tunnereaktion yleisössä, mikä on luonut tarpeen koventaa puhetta ja keinoja, jotta Yhdysvallat ei näyttäisi heikolta oman kansan tai muiden valtioiden silmissä. Tällöin tunnepitoinen kielenkäyttö päättäjien puheissa voitaisiin tulkita pyrkimyksenä vastata kansan keskuudessa vallitsevaan tunnetilaan. Tätä kutsutaan tunteiden kalibroinniksi (ibid.). Tällaisen näkökulman sisällyttäminen kasvattaisi kuitenkin huomattavasti tutkittavan aineiston määrää ja tutkielman laajuutta. Mikäli tutkimuskysymyksenä olisi, *miksi* oikeuttamispuhe on muuttunut, tulisi aihetta tarkastella myös tästä vuorovaikutussuunnasta. Koska en ensisijaisesti kuitenkaan tutki oikeuttamispuheen ja yleisön reaktioiden syy–seuraus -suhdetta, vaan oikeuttamispuheen sisältöä ja muutoksen luonnetta, voidaan nämä näkökulmat jättää tutkielmassa vähemmälle huomiolle.

Tunteisiin vetoaminen on siis keino oikeuttaa poliittisia toimia. Korostamalla Isisin julmuutta tai sen uhrien viattomuutta poliittiset toimet saadaan näyttämään oikeutetuilta ja vallitsevien normien mukaisilta. Tunteisiin vetoaminen institutionaalisessa ympäristössä, osana virallista poliittista diskurssia antaa sille erityistä painoarvoa. Käsittelen seuraavissa alaluvuissa tarkemmin oikeuttamista ja erityisesti oikeuttamista poliittisessa diskurssissa.

4.2. OIKEUTTAMINEN

Oikeuttamista (*legitimization*) on tutkittu paljon filosofian ja kansainvälisen oikeuden tutkimuksessa ja poliittista oikeuttamista erityisesti eettisessä, teologisessa ja psykologisessa politiikan tutkimuksessa. Aiempaa tutkimusta on etenkin vuoden 2003 Irakin sodan oikeuttamisesta Yhdysvaltojen retoriikassa ja jonkun verran tutkimusta on myös Bushin ja

Obaman terrorismiretoriikan eroista ja yhteneväisyyksistä (kts. esim. Pilecki ym. 2014; Reyes 2014).

Oikeuttamisen voidaan katsoa olevan yksi perustelun (*justification*) muoto, joka nojaa erityisesti institutionalisoituihin ja yleisesti jaettuihin uskomuksiin, arvoihin ja normeihin (Fairclough & Fairclough 2012, 109). Alkujaan oikeuttamisella viitattiin jonkin asian laillistamiseen, mutta nykyään sitä käytetään myös lakikielen ulkopuolella. Käytän tutkielmassani nimenomaan termiä oikeuttaminen, koska oikeuttaminen liittyy toimintaan ja toiminnan tai toimimatta jättämisen perustelemiseen. (Reyes 2011, 782.) Oikeuttaminen määritellään puhujan tavoitteeksi etsiä oikeutusta ja tukea poliittisille toimille, jotka puhuja aikoo toteuttaa ja jotka esitetään myös kuulijan intresseinä (Cap 2006, 8). Oikeuttamisen tavoitteena on osoittaa, että jokin toiminta on yhteisten arvojen ja normien mukaista ja kertoa, miksi tilanteessa pitäisi toimia ehdotetulla tavalla. Se esittää oikeuttajan päämäärät kunniakkaina ja normien mukaisina. (Berger & Luckmann 1966, 110–111.)

Oikeuttaminen on tarkoituksellista ja suunniteltua ja sen päämäärä on tuottaa jaettuja uskomuksia ja siksi se on ominaista juuri poliittiselle diskurssille. Poliittisen puheen oikeutus kumpuaa sen arvovaltaisuudesta, virallisuudesta ja institutionaalisuudesta. (Reyes 2011, 783–784.) Oikeuttaminen pyrkii institutionaalisen järjestyksen vahvistamiseen ja esittää sen luonnollisena ja järkevänä. (Berger & Luckmann 1966, 110–111.)

Berger & Luckmann (1966, 113–121) määrittelevät neljä oikeuttamisen tasoa. Ensimmäisen tasolla oikeuttaja pyrkii osoittamaan oikeuttamisen taustalla olevien uskomusten vakuuttavuuden ja selittämään ja perustelemaan institutionaalisen järjestyksen olemassaoloa. Oikeuttaja pyrkii siis selittämään, miksi asiat ovat niin kuin ovat. Toisella tasolla oikeuttaminen yhdistetään subjektiivisiin kokemuksiin ja tehdään yksilölle merkitykselliseksi. Kolmannella tasolla institutionaalista järjestystä vahvistetaan olemassa olevien teorioita, lakeja ja käytäntöjä toisintamalla, niin että jokin asia saadaan vaikuttamaan faktalta tai itsestäänselvyydeltä. (ibid.) Viimeinen ja kaikkein kokonaisvaltaisoin oikeuttamisen taso on symbolinen maailmankaikkeus. Symbolinen maailmankaikkeus on historiallinen ja sosiaalinen tuotos, joka kokoaa yhteen kaiken luonnollisena ja totena pitämämme. Se ylläpitää institutionaalista järjestystä ja legitimoii jokapäiväiseen elämään kuuluvat roolit, käytännöt ja prioriteetit. Se määrittää yhteiskunnan

sosiaalisen hierarkian ja jaetun käsityksen historiasta ja esittää itsensä yksilölle ja yhteiskunnalle välttämättömänä, sen suojelijana. Myös poliittinen järjestys ja roolit saavat oikeutuksensa vallan ja oikeudenmukaisuuden periaatteista, jotka ovat osa sosiaalisesti rakentunutta symbolista maailmankaikkeutta. Diskurssilla ylläpidetään tätä todellisuutta, joka on jatkuvassa vaarassa rikkoutua ja ajautua kaaokseen (Berger & Luckmann 1966, 113–121.)

Oikeuttaminen ei kuitenkaan välttämättä ole paha tai kieroutunutta eikä oikeuttaja välttämättä pyri vahvistamaan sillä omaa asemaansa. Oikeuttaja uskoo usein itsekin, että kyseessä on paras mahdollinen ratkaisu ja pyrkii perustelemaan ratkaisun muille. Samalla tavoin tunteisiin vetoaja jakaa usein itse saman tunteen, johon yrittää yleisössään vedota.

Tunteisiin vetoamalla voidaan oikeuttaa toimintaa, koska tunteet vaikuttavat käsityksiimme todellisuudesta (Reyes 2011, 785). Oikeuttamisen tutkimuksessa tunteisiin vetoamista on pidetty usein yhtenä oikeuttamisen strategioista esimerkiksi tulevaisuuden maalailun ja rationaalisuuteen tai altruismiin vetoamisen rinnalla. Tunteilla on kuitenkin roolinsa kaikessa oikeuttamisessa. Esimerkiksi Reyesin (2011, 793) esittämä tulevaisuuden maalailun strategia pyrkii osoittamaan, mitä saattaa tapahtua tai tapahtuu, jos asiassa ei toimita oikeuttajan ehdottamalla tavalla. Toisin sanoen kuulijoissa pyritään herättämään joko toivon tai pelon tunne. Rationaalisuuteen taas vedotaan esittämällä päätökset ja strategiat faktoihin ja huolelliseen harkintaan perustuvina (Reyes 2011, 797). Pyritään siis herättämään kuulijassa luottamuksen tunne. Altruismiin vetoamisella taas pyritään näyttämään poliittinen toiminta kuulijoiden etujen mukaisina ja yhteistä hyvää tuottavina tai ”meidän vastuuna” auttaa hädässä olevia eli moraalisenä velvollisuutena (emt. 801–802). Kuulijassa pyritään siis herättämään empatian tai jopa syyllisyyden tunteita.

Oikeuttamista tapahtuu arkipäiväisessäkin kommunikoinnissa, mutta tutkimukselleni keskeistä on oikeuttaminen poliittisessa diskurssissa, jota tarkastelen kriittisen diskurssien tutkimuksen näkökulmasta. Kriittinen diskurssien tutkimus näkee kielen vallan välineenä, jolla on symbolista valtaa yhteiskunnassa (Reyes 2011, 781). Puheet ovat tekoja, joilla ylläpidetään olemassa olevaa valtaa tai pyritään lisäämään sitä. Poliittisen diskurssin lajityyppi itsessään sisältää tietynlaisen valtasuhteen, koska se tapahtuu usein julkisesti ja se on arvovaltaisen henkilön tuottamaa

virallista ja institutionaalista puhetta. Poliittisen diskurssin sisältämä valta-asetelma helpottaa puheen esittämistä totuutena (emt., 784).

4.3. KRIITTINEN DISKURSSIEN TUTKIMUS: KIELI JA VALTA

Analyysini lähtökohtana toimii kriittisen diskurssien tutkimuksen käsitys kielen sisältämästä institutionaalisesta vallasta. Kielellä ei yksinään ole valtaa, vaan se saa valtansa vallanpitäjien käytössä. Kielen sisältämä valta on usein piilevää vallankäyttöä, joka muokkaa esimerkiksi käsityksiämme normaalista. Nämä käsitykset perustuvat vallassa olevien ideologioihin. (Fairclough 2001, 3.) Vallankäyttö kielessä ei välttämättä aina ole tietoista ja intentionaalista, mutta koska kieli toisintaa olemassa olevia käsityksiä normaalista, perustuu vallitseviin ideologioihin ja vahvistaa olemassa olevia valta-asetelmia, sisältää se väistämättä vallankäyttöä.

Keskeistä on kielen käytön konteksti. Kielen käyttö tapahtuu historiallisesti muodostuneissa diskursseissa, jotka ovat sidottuja aikaan, paikkaan ja hegemoniseen ideologiaan. (Wodak 2002, 1–13.) Diskurssi voidaan määritellä sosiaalisesti ja interaktiiviseksi prosessiksi, jossa tuotetaan tekstiä tai puhetta ja tulkitaan tätä tuotosta. Tätä tekstin tuottamista ja tulkitsemista ohjaavat kognitiiviset prosessit, käsitykset normaalista, olettamukset, uskomukset ja arvot. Tuottaminen ja tulkitseminen tapahtuvat aina kontekstissa: jossain sosiaalisessa tilanteessa sekä ympäristössä ja jonkin instituution puitteissa. (Fairclough 2001, 20.)

Kriittisen diskurssien tutkimuksen lähtökohtana on, että diskurssit ovat osa sosiaalisia käytäntöjä ja muodostavat konventionaalisia kielenkäytön tapoja, joita tulee tarkastella kriittisesti. Paitsi että kieli tuottaa ja ylläpitää valtarakenteita, kielenkäyttö on myös keskeinen keino kyseenalaistaa ja purkaa valtarakenteita. (Wodak 2002, 1–13.) Diskursseja tutkimalla voidaankin paljastaa, miten yhteiskunnat järjestäytyvät ja miten niitä hallitaan kielen avulla (Farrelly 2010, 98-99). Kriittisen diskurssien tutkimuksen päämääränä on purkaa diskursseja osiin ja paljastaa piilotetut valtarakenteet.

Diskurssien sisältämä valta voidaan luokitella kahteen lajiin: valtaan diskurssissa ja diskurssin takana olevaan valtaan. Valta diskurssissa tarkoittaa diskurssin näkyviä valta-asetelmia ja

diskurssille asetettuja rajoituksia: missä ympäristössä diskurssi tapahtuu, ketkä voivat ottaa osaa diskurssiin, mitkä ovat osallistujien asemat tai mitä kysymyksiä voidaan kysyä. Diskurssin takana oleva valta puolestaan viittaa konventioihin, sääntöihin, määräyksiin ja niiden rikkomisesta seuraaviin rangaistuksiin, jotka toimivat näkyvien rajoitteiden ja valta-asetelmien taustalla. (Fairclough 2001, 38–52.)

Normatiivisuus on keskeinen osa kriittistä diskurssien tutkimusta. Sen kautta arvioidaan sosiaalisia uskomuksia ja käytäntöjä, niiden todenmukaisuutta ja valheellisuutta tai hyödyllisyyttä ja haitallisuutta (Fairclough & Fairclough 2012, 79). Tutkielmani ottaa huomioon myös kriittisen diskurssien tutkimuksen normatiivisuuden ja pyrkii paljastamaan poliittisen diskurssin sisältämän vallankäytön ja sen, kuinka tunteita käytetään hyväksi poliittisen päämäärien oikeuttamisessa. Tutkielmani paljastaa oikeuttamispuheeseen sisältyvän symboliikan ja dikotomiat, jotka vahvistavat olemassa olevaa poliittista järjestystä ja valta-asetelmia ja kyseenalaistaa niiden oikeutuksen.

4.4. POLIITTINEN DISKURSSI

Koska tutkin Yhdysvaltojen presidentin ja ulkoministerin puheita, tutkimukselleni keskeistä on oikeuttaminen poliittisessa diskurssissa. Oikeuttaminen on tyypillistä poliittiselle diskurssille, koska poliittinen diskurssi on usein suunniteltua ja sen tavoitteena on perustella poliittisia toimia ja vahvistaa olemassa olevaa järjestystä (Reyes 2011, 783). Poliittinen diskurssi sisältää valtaa, koska se tapahtuu yleensä institutionaalisessa ja virallisessa ympäristössä ja siksi myös oikeuttaminen poliittisessa diskurssissa on helpompaa (Wodak 2002, 1–13.). Lisäksi viralliseen poliittiseen diskurssiin voivat usein ottaa osaa vain poliittisesti arvovaltaiset henkilöt, vaikka epävirallisemmilla kanavilla diskurssiin ottavatkin osaa kaikki poliittiseen toimintaan osallistuvat. Myös aihe on yleensä rajattu ja näin kontrolloidaan sitä, mitä kysymyksiä voidaan esittää. Vallassa olevilla on myös oikeus määrittää, mihin kysymyksiin vastataan ja mitä ei kommentoida. Puheen tavat ja sanasto ovat tarkkaan määriteltyjä ja usein myös ulossulkevia. (ibid.)

Poliittiset puheet ja tekstit ovat osa poliittista diskurssia. Ne eivät muodostu yhden ihmisen ajatuksista, vaan ne ovat eri vallankäyttäjien kompromissien tulosta ja diskurssien määrittämiä

(Wodak 2002, 1–13.). Siksi yksittäisenkin vallanpitäjän, kuten presidentti Obaman, puheita tulee tarkastella Yhdysvaltojen ulkopoliittisena linjana, ei Obaman subjektiivisina näkemyksinä. Nämä puheet syntyvät olemassa olevan diskurssin pohjalta, joka määrittelee, millaista puhetta tuotetaan ja miten sitä tulkitaan. Puheet toisintavat omalta osaltaan poliittista diskurssia, joka puolestaan palvelee vallassa olevien päämääriä ja vahvistaa vallitsevia valtarakenteita. (ibid.)

Poliittista diskurssia eivät tuota ainoastaan poliitikot vaan kaikki, jotka toimivat poliittisina toimijoina ja osallistuvat poliittiseen toimintaan, kuten mielenosoittajat, äänestäjät tai vaalikampanjaan osallistuvat (Wodak 2002, 12–15). Toisaalta myöskään kaikki poliitikkojen puhe ei ole osa poliittista diskurssia, vaan keskeistä on konteksti, jossa diskurssi tapahtuu (ibid.). Konteksti voidaan määritellä paitsi sen perusteella missä, milloin ja millaisissa puitteissa puheet tapahtuvat tai tekstit julkaistaan, myös sen mukaan, mitkä ovat puheiden ja tekstien päämäärät, tarkoitukset ja poliittiset vaikutukset (ibid.).

Tutkielmani aineisto koostuu puheista ja teksteistä sekä tiedotustilaisuuksien puheenvuoroista, joissa lehdistön edustajat esittävät kysymyksiä. Näiden kaikkien voidaan katsoa olevan osa Yhdysvaltojen poliittista diskurssia. Puheiden ja tekstien tapahtuma- ja julkaisupaikat, puitteet ja nimet kertovat niiden institutionaalisesta roolista. Puheiden tapahtumapaikat ja tekstien julkaisupaikat ovat virallisia ja korostavat puhujan poliittista roolia ja tekevät niistä osan Yhdysvaltojen poliittista diskurssia. Esittelen aineistoni vielä tarkemmin seuraavassa luvussa.

5. ANALYYSI

5.1. AINEISTO

Tutkielmani tutkimusaineisto rajoittuu puheisiin ja teksteihin, joiden voidaan katsoa olevan osa Yhdysvaltojen poliittista diskurssia sekä Isisin vastaisten toimien oikeuttamispuhetta. Aineisto kattaa kaikki vuonna 2014 sekä kaksi vuonna 2015 Valkoisen talon ja Yhdysvaltojen ulkoministeriön sivuilla julkaistua presidentti Barack Obaman ja ulkoministeri John Kerryn puhetta ja tekstiä, jotka liittyvät Isisin vastaiseen sotaan ja ovat yli 300 sana pitkiä. Aineistot on kerätty Valkoisen talon ja The American Presidency Project -sivuston sivuilta hakusanoilla: "Iraq", "Syria", "ISI" ja "terror". Puheita on yhteensä 29, joista 16 on Obaman puheita ja 13 Kerryn puheita. Koska tutkimusasetelma jakaa aineiston kahtia päivämäärästä 19.8.2014, asetin ajalliseksi rajaukseksi yhtä pitkät jaksot ennen ja jälkeen tämän päivämäärän. Aineistoryhmä 1 sisältää siis vuoden 2014 alusta 19.8.2014 asti pidetyt puheet ja aineistoryhmä 2 tästä päivämäärästä reilun kahdeksan kuukauden sisällä pidetyt puheet. Ennen 19.8.14 pidettiin kymmenen puhetta ja 19 kyseisen päivämäärän jälkeen. Puheiden määrällinen ero kahdessa aineistoryhmässä ei aiheuta ongelmia, koska LIWC-ohjelma laskee tunteisiin vetoavan sanaston suhteellisen osuuden puheissa. Puheiden määrät kahdessa ryhmässä eroavat myös siksi, että Isisistä ei juurikaan puhuttu Yhdysvalloissa ennen kesäkuuta 2014.

Barack Obaman puheiden tapahtumapaikkoina ovat Valkoisen talon eri tilat lukuun ottamatta kahta puheista, jotka pidettiin Massachusettsin osavaltioon kuuluvalla Martha's Vineyard -lomasaarella. Myös nämä puheet ovat kuitenkin osa poliittista diskurssia, koska ne ovat presidentin virallisia esiintymisiä ja ne löytyvät litteroituna Valkoisen talon sivuilta. Puheet on myös nimetty joko presidentin kommentteiksi (*remarks*), tiedonannoiksi (*statement*) tai viikoittaisiksi puheiksi (*weekly address*), mikä kielii niiden institutionaalisesta roolista. Näistä kolmesta puhetyypistä vain viikoittaiset puheet eivät ole olleet medialle avoimia tilaisuuksia, mutta ne löytyvät videoituina Valkoisen talon sivuilta. Myös näissä puheissa tapahtumapaikkana on Valkoinen talo ja taustalla näkyvät Yhdysvaltojen lippu sekä Yhdysvaltojen presidentin lippu, mikä osoittaa niiden olevan osa presidentin virallista viestintää ja siten osa Yhdysvaltojen poliittista diskurssia.

John Kerryn puheet on puolestaan nimetty lausunnoiksi (*testimony*), kommenteiksi (*remarks*), lehdistötiedonannoiksi (*press statement*) ja signeeratuiksi pääkirjoituksiksi (*opposite the editorial page*). Puheiden tapahtumapaikkoina ovat muun muassa eri Yhdysvaltojen suurlähetystöt, hotellien konferenssisalit, Yhdysvaltojen ulkoministeriö Washingtonissa sekä senaatin ja edustajainhuoneen ulkoasiainkomiteat Yhdysvaltojen kongressirakennuksessa. Lisäksi aineistossa on mukana kaksi Kerryn pääkirjoitusta New York Times sekä Boston Globe -lehdissä. Kaikki Kerryn puheet ja tekstit löytyvät kirjallisina Yhdysvaltojen ulkoministeriön sivuilta. Ulkoasiainkomiteoille pidetyt puheet löytyvät myös videoituina.

Koska tutkimukseni kohteena on nimenomaan poliittisten toimien oikeuttaminen yhdysvaltalaiselle yleisölle, olen rajannut aineiston presidentin ja ulkoministerin virallisiin puheisiin ja julkaisuihin, jotka löytyvät litteroituina Valkoisen talon ja Yhdysvaltojen ulkoministeriön sivuilta ja ovat siten kaikkien saatavilla. Aineiston rajaaminen tällä tavalla on välttämätöntä, koska oikeuttamispuhe on luultavasti erilaista eri yleisöille, ja tarkan rajauksen puute voisi vääristää analyysin tuloksia. Näistä syistä tiputin aineistosta pois muun muassa YK:n turvallisuusneuvostossa pidetyn puheen sekä Obaman ja Irakin pääministerin Haider al-Abadin yhteisen tiedotustilaisuuden, vaikka puheet olivatkin julkisesti saatavilla ja löytyivät yllä mainituilla hakusanoilla.

Olen kuitenkin ottanut aineistoon mukaan John Kerryn Yhdysvaltain senaatin sekä edustajainhuoneen ulkoasiainkomiteoille pitämät puheet, koska nämä komiteat ovat osa amerikkalaista yleisöä. Lisäksi mukana on Kerryn Pohjois-Atlantin Liitossa (Nato) 5.9.2014 pitämä puhe, jossa käsitellään Isisin vastaisen koalition muodostamista. Nämä puheet ovat keskeisiä tutkielmalle ja niiden sisällyttäminen aineistoon on perusteltua tutkimusasetelman vuoksi.

Aineiston rajaaminen ajallisesti on tärkeää, koska aihe on hyvin ajankohtainen ja materiaalia syntyy koko ajan lisää. Lisäksi aineiston kasvattaminen rajapyykiksi määritellyn 19.8.2014 molemmin puolin ei palvelisi valittua rajausta. On myös perusteltua analysoida vähintään kahden henkilön puheita, jotta puhujan mahdolliset henkilökohtaiset tunteet eivät vääristä tuloksia ja jotta oikeuttamispuhetta voidaan tarkastella laajemmin osana Yhdysvaltojen poliittista diskurssia. Analyysissa jätetään huomiotta osuudet, joissa toimittajat esittävät kysymyksiä tai kommentoivat

aihetta. Lisäksi olen poistanut aineistoista osuudet, joissa käsitellään jotakin muuta aihetta kuin Isisin vastaista sotaa.

Olen jaotellut primääriaineiston lähdeluetteloon aineistoryhmien 1 ja 2 mukaisesti, koska käsittelen analyysissäni puheita näissä kahdessa ryhmässä. Aineistoryhmä 1 kattaa ennen 19.8.2014 pidetyt puheet ja aineistoryhmä 2 ajankohdan jälkeen pidetyt puheet.

5.2. METODOLOGIA JA MENETELMÄT

Seuraavaksi esittelen kriittisen diskurssien tutkimuksen metodologiset periaatteet ja esittelen käyttämäni menetelmät. Kriittinen diskurssien tutkimus ei nojaa yhteen määrättyyn menetelmään, vaan se on enemmän lähestymistapa, joka sisältää vaihtoehtoisia menetelmiä. Lähestymistapa asettaa kuitenkin kriteerejä menetelmän käytölle. Menetelmän käytössä diskurssin konteksti nousee erityisen tärkeään asemaan, koska kriittisen diskurssien tutkimuksen menetelmän tulee ottaa huomioon diskurssin yhteiskunnallinen, kulttuurinen ja ideologinen konteksti. (Meyer 2002, 14–31.)

Konteksti voidaan määritellä globaalilla tasolla tarkastelemalla, millaiseen sosiaaliseen, poliittiseen, historialliseen ja kulttuuriseen ympäristöön diskurssi sijoittuu. Lisäksi konteksti voidaan määritellä paikallisella tasolla tarkkailemalla puolestaan, millaisesta diskurssilajista on kyse, ketkä osallistuvat diskurssiin ja mitkä ovat osallistujien päämäärät ja uskomukset. Huomioon tulee ottaa myös sosiaalinen tilanne ja ympäristö, jossa diskurssi tapahtuu sekä diskurssiin osallistuvien roolit, kuten mihin instituution, organisaatioon tai ryhmään he kuuluvat. (Van Dijk 2002, 95–120.) Tutkielmassani globaalikonteksti tulee esiin jo tutkimusaiheen taustoituksessa, joka kiinnittää tutkimuksen historialliseen poliittiseen kontekstiin sekä osaksi Yhdysvaltojen sodan oikeuttamisen kulttuuria ja politiikkaa Lähi-idässä. Kulttuurinen konteksti huomioidaan yleisöä määriteltäessä ja tunteiden sosiaalisuutta ja kulttuurisidonnaisuutta tarkasteltaessa. Lisäksi tutkielmassa otetaan huomioon Yhdysvaltojen oikeuttamispuheen paikallinen konteksti, määrittelemällä puheet osaksi Yhdysvaltojen poliittista diskurssia ja erittelemällä diskurssiin osallistujat sekä analysoimalla heidän päämääriään.

Kriittinen diskurssien tutkimus ei erota täysin toisistaan aineiston keruuta ja analyysia, vaan ne toimivat vuorovaikutuksessa siten, että esimerkiksi aineiston keruun ensimmäisen vaiheen jälkeen aineistosta tehdään sisällönanalyysi eli etsitään keskeisiä teemoja ja rakenteita, joiden pohjalta hankitaan lisäaineistoa. Tämän jälkeen tehdään syväluotaavampi analyysi aineiston kielestä ja kielen kontekstista. Toisen vaiheen analyysi perustuu usein kielellisiin kategorioihin, kuten argumentaatiostrategioihin, metaforiin ja kieliopillisiin keinoihin, joita käytetään teoreettisten käsitteiden operationalisoimiseen. Tutkimukselle ei kuitenkaan ole asetettu määrättyjä kategorioita, joita pitäisi tutkia, vaan kategoriat riippuvat aina tutkimuskysymyksistä. Aineistoa voidaan katsoa olevan riittävästi silloin kun lisäaineisto ei enää herätä uusia kysymyksiä. (Meyer 2002, 14–31.)

Kriittinen diskurssien tutkimus nojaa vahvasti teoriaan, joka myös määrittää menetelmää. Aineiston analyysi nähdään usein hermeneuttisena kehänä, jossa yksittäistä ei voida ymmärtää ilman kokonaisuutta ja toisaalta kokonaisuus rakentuu aina yksittäisistä osista. Kausaalinen selittäminenkään ei kuitenkaan ole poissuljettua, vaan se on tyypillistä sosiaalipsykologisille teorioille, jotka tutkivat tunteita ja kognitioita. (Meyer 2002, 14–31.) Omassa tutkielmassani kausaalisuus ilmenee siinä, miten erilaisten sanojen, ilmausten ja niiden ominaisuuksien katsotaan johtavan jonkin tunteen heräämiseen. Tutkielmani ei kuitenkaan pyri löytämään kausaalisuhdetta näiden kielellisten ilmaisujen ja yleisössä todellisuudessa heränneiden tunteiden välillä vaan tutkii sitä, miten näillä kielellisillä ilmaisuilla pyritään herättämään tunteita poliittisessa puheessa ja siten oikeuttamaan poliittisia toimia. Tutkielmani kontekstisidonnaisuus ilmentää puolestaan hermeneuttista lähestymistapaa ja kiinnittää yksittäiset sanat osaksi tunteisiin vetoamisen retoriikkaa, oikeuttamispuhetta ja poliittista diskurssia. Yksittäiset sanat saavat merkityksensä, kun niitä tarkastellaan laajemmassa tunteisiin vetoavan retoriikan ja oikeuttamispuheen kontekstissa. Toisaalta ei voida puhua tunteisiin vetoavasta retoriikasta tai oikeuttamispuheesta, tarkastelematta yksittäisiä sanavalintoja ja niiden esiintyvyyttä puheissa.

Monet tutkimukset ovat tunnustaneet selkeän ja järjestelmällisen menetelmän puutteen tunteiden tutkimuksessa, mutta vain harva tutkimus on tarjonnut ratkaisua ongelmaan. Koska haluan tutkia tunteita nimenomaan systemaattisella menetelmällä, mutta välttämättä yksinkertaistettuja päätelmiä, yhdistelen menetelmässäni kvalitatiivista ja kvantitatiivista sisällönanalyysia. Analyysin kvalitatiivisessa osuudessa kerään aineistosta sanoja manuaalisesti, jolloin voin ottaa

huomioon niiden esiintymiskontekstin ja siten välttää yksinkertaistettuja tai virheellisiä päätelmiä, joita pelkkä kvantitatiivinen menetelmä saattaisi tuottaa. Kvantitatiiviseen osuuteen käytän *Linguistic Inquiry and Word Count (LIWC)* -ohjelmaa, jonka avulla voin numeerisesti mitata tekstien tunnepitoisuutta ja eri tunteiden esiintyvyyttä puheissa ja verrata niitä ohjelman vertailuarvoihin. Ohjelman käytön tuloksena analyysiprosessi on paremmin jäljitettävissä ja tulokset helpommin tosinnettavissa.

Tutkimuskysymykseni on: *millainen rooli tunteilla oli Yhdysvaltojen valtionpäämiesten Isisin vastaisen sodan oikeuttamispuheessa ennen ja jälkeen 19.8.2014?* Tähän kysymykseen vastaan kolmen tarkentavan kysymyksen avulla: *1. sisältääkö Yhdysvaltojen Isisin vastaisen sodan oikeuttamispuhe merkittävän määrän tunteisiin vetoamista, 2. millaisiin tunteisiin oikeuttamispuheessa vedotaan ja 3. millainen muutos Yhdysvaltojen oikeuttamispuheessa tapahtui James Foleyn mestausvideon julkaisemisen jälkeen.* Jotta viimeiseen kysymykseen voidaan saada vastaus, olen jakanut tutkimusaineiston kahteen ryhmään, puheisiin ennen ja jälkeen 19.8.2014. Hypoteesini ovat puolestaan seuraavat: *1. Yhdysvallat on pyrkinyt oikeuttamaan Isisin vastaisia toimiaan vetoamalla tunteisiin ja 2. Isisin julkaisema mestausvideo on ollut käännekohta Isisin vastaisessa sodassa, mikä heijastuu oikeuttamispuheen muutoksena 19.8.2014 jälkeen*

Aineiston analyysin ensimmäisessä vaiheessa kerään laadullisen sisällönanalyysin keinoin aineistoryhmien 1 ja 2 puheista sanoja, joilla on symbolinen merkitys ja jotka sopivat Lazaruksen pelon, vihan, empatian ja toivon tunteiden synnylle asettamiin kriteereihin. Jokaisen uuden sanan kohdalla arvioin 1. koskettaako sen jotenkin yleisöä itseään tai yleisön päämääriä, 2. aiheuttaako se potentiaalisesti jotain ikävää tai epämukavaa, 3. uhkaako se yleisön identiteettiä, 4. asettaako se jonkun vastuuseen tai syylliseksi tapahtumiin, 5. millaisen kuvan se antaa selviytymismahdollisuuksista, 6. millaisen kuvan se antaa mahdollisen vastahyökkäyksen onnistumisesta ja 7. antaako se tulevaisuudesta epävarman, mutta toiveikkaan kuvan vai täysin toivottoman kuvan. Kriteerien täyttymisen mukaan luokittelen sanat pelon, vihan, empatian ja toivon tunnekategorioihin.

Huomioin jokaisen sanan kohdalla kontekstin, jossa se esiintyy ja jätän huomiotta sanat, joilla ei kyseisessä kontekstissa ole symbolista merkitystä. Koska jotkin sanat saattavat kontekstista riippuen viitata eri asioihin, pyrin välttämään monimerkityksellisiä sanoja. Mikäli kuitenkin jotkut

tällaiset sanat osoittautuvat tutkimukselle välttämättömiksi, huomioin näiden sanojen kohdalla asiayhteyden ja luokittelun sanat tarpeen mukaan useampaan tunnekkategoriaan. Esimerkiksi sana "tulevaisuus" voidaan liittää pelon tunteeseen, jos sillä viitataan siihen, millainen tulevaisuus yleisöä odottaa, jos Isis onnistuu kasvattamaan vaikutusvaltaansa. Toisaalta se voidaan liittää myös toivon esimerkiksi puhuttaessa paremmasta ja turvatusta tulevaisuudesta, joka saadaan aikaan Isisin vastaisilla toimilla.

Käyn sekä ryhmän 1 että ryhmän 2 aineistosta läpi niin monta puhetta, että uusia sanoja ei enää löydy. Se, montako sanaa jokaiseen kategoriaan tulee, riippuu täysin aineistosta. Sanojen vaihteleva lukumäärä eri kategorioissa ei tuota ongelmia, vaan on jo itsessään löydös, jos johonkin kategoriaan tulee huomattavasti enemmän sanoja kuin muihin kategorioihin. Lisäksi johonkin kategoriaan saattaa tulla vähemmän sanoja, mutta niiden esiintyvyys aineistossa on runsas.

Analyysin toinen vaihe toteutetaan LIWC-ohjelmalla. LIWC-ohjelmaan voi luoda sanastoja, jolloin ohjelma etsii teksteistä valittuun sanastoon tai sanastoihin kuuluvat sanat ja laskee niiden prosentuaalisen osuuden tekstissä. Ohjelmalla voidaan analysoida yhtä tai useampaa tekstiä kerralla. Analyysin ensimmäisessä vaiheessa toteutetun sanojen luokittelun perusteella luon ohjelmistoon pelon, vihan, empatian ja toivon kategorioihin jaotellun sanaston. Jo nykyisessä muodossaan ohjelma mittaa pelon ja vihan esiintyvyyttä puheissa, mutta havaintojeni mukaan ohjelman valmiin sanaston kategorisointi perustuu yksinkertaistettuihin pelon ja vihan määritelmiin ja siksi luon omat sanastot myös näille kahdelle kategorialle. Luon omat sanastot pelolle ja vihalle, myös jotta kaikki neljä tunnekkategoriaa perustuisivat yhdenmukaisesti Lazaruksen kriteereillä määriteltyihin sanastoihin.

Analysoin ohjelman valmiin sanaston ja itse luomani sanaston avulla erikseen aineistoryhmät 1 ja 2. Tämän jälkeen vertaan valmiilla sanastolla saatuja arvoja LIWC-ohjelman vertailuarvoihin. LIWC-ohjelman mukana tulevista vertailuarvoista tutkielmalleni keskeisiä ovat tunteellisen tekstin (*emotional writing*) ja kontrolloidun tekstin (*control writing*) arvot.² Vertailuarvot on saatu keräämällä useita tunteellisia tekstejä ja arkisia eli kontrolloituja tekstejä ja laskemalla sanojen

² Vertailuarvot löytyvät LIWC2007 ja LIWC2015 käyttöoppaista. Saatavissa:

<<http://www.liwc.net/LIWC2007LanguageManual.pdf>> ja

<https://repositories.lib.utexas.edu/bitstream/handle/2152/31333/LIWC2015_LanguageManual.pdf>, luettu 12.8.2016.

prosenttiosuuksien keskiarvot näissä teksteissä. Vertailuarvojen avulla voidaan todeta, onko aineistoissa normaalia enemmän tunnepitoista sanastoa vai onko kieli kontrolloidumpaa kuin vastaavissa aineistoissa yleensä. Omalla sanastollani saatuja tuloksia ei kuitenkaan voida verrata vertailuaineistoon, koska ne perustuvat eri kriteereihin.

Ohjelman valmiin sanaston avulla voidaan lisäksi muun muassa vertailla, korostuuko aineistoryhmissä positiiviset vai negatiiviset tunteet ja tarkastella pronimien minä, sinä, me, te ja he esiintyvyyttä. Me- ja he-pronimien runsasta esiintyvyyttä on pidetty tyypillisenä radikaalille poliittiselle puheelle ja sinä-pronominin korostumista puolestaan keinona luoda yhteyttä yleisöön (Baele ym. 2014, 17). Nämä ovat kuitenkin tutkimuskysymyksieni kannalta toissijaisia ominaisuuksia, joten niitä käsitellään lyhyesti ja lähinnä kuriositeettina analyysissäni. Viimeiseksi vertaan kahden aineistoryhmän tuloksia keskenään ja tarkastelen eri tunteiden esiintyvyyttä aineistoryhmissä. Näin voin analysoida mahdollista muutosta puheessa.

Määrällisen ja laadullisen menetelmän yhdistäminen kaksivaiheisen analyysin avulla on perusteltua, koska pelkkä sanojen laskeminen ilman kontekstin huomioimista voisi johtaa yksinkertaistettuihin ja kokonaisuudesta irrallisiin tuloksiin. Toisaalta pelkän kvalitatiivisen metodin, kuten retorisen analyysin tai diskurssianalyysin käyttö voisi myös kannustaa valitsemaan hypoteesia tukevaa aineistoa ja vaikuttaa vääristäen siihen, mitä ilmaisuja tutkimukseen valitaan. Kvalitatiivisella analyysillä ei myöskään yksin voitaisi saada kattavaa kuvaa tunteisiin vetoamisesta Isisin vastaisten toimien oikeuttamispuheessa, koska aineisto täytyisi rajata suppeammaksi.

Sanastojen muodostaminen kvalitatiivisen analyysin avulla tuo esiin ilmauksien ja sanojen kontekstin ja varmistaa, ettei sanastoon valita sanoja, joilla ei ole symbolista merkitystä ja tunteisiin vetoavaa funktiota. Vaikka valintaa ohjaavatkin Lazaruksen kriteerit, on tutkijan tulkinnalla kuitenkin väistämättä roolinsa sanojen valikoitumisessa. En itse myöskään puhu äidinkielenäni englantia tai ole elänyt Yhdysvalloissa ja siksi virhetulkintojen mahdollisuus on myös otettava huomioon. Tutkielman läpinäkyvyyden parantamiseksi kokoamani sanasto löytyy tutkielman liitteistä (Liite 1).

Määrällisen menetelmän käyttö puolestaan mahdollistaa laajemman tutkimusaineiston, systematisoi analyysia ja tekee siitä helpommin toistettavan. Kvantitatiivisen menetelmän avulla aineistoksi voidaan ottaa suurempi määrä puheita ja aineistosta voidaan vetää luotettavampia johtopäätelmiä kuin yksittäisten puheiden perusteella. Tunnustan kuitenkin myös LIWC-ohjelman ja kvantitatiivisen analyysin heikkoudet. Valitun rajauksen ja aiheen tuoreuden vuoksi aineiston otoskoko on melko pieni kvantitatiiviseen tutkimukseen, mikä aiheuttaa joitain rajoitteita analyysille. Lisäksi käsin tehdystä sanastojen kokoamisesta huolimatta ohjelma saattaa laskea mukaan sanoja, jotka eivät esiintymiskontekstissaan edusta juuri sitä tunnekatgoriaa, johon se on luokiteltu. Ohjelma ei myöskään tunnista esimerkiksi ironiaa tai sarkasmia, jolloin sanojen merkitys saattaa vääristyä. Toisaalta on oletettavaa, että presidentti Obaman tai ulkoministeri Kerryn puheet eivät juurikaan sisällä sarkasmia tai ironiaa, kun aiheena on terrorismi.

Myös tunteen määritelmää joudutaan analyysissa hieman oikomaan ja esimerkiksi positiivisten ja negatiivisten tunteiden valmiit kategoriat LIWC-ohjelmassa perustuvat yksinkertaistettuun määritelmään tunteiden positiivisuudesta ja negatiivisuudesta. Koottuja sanastoja ei myöskään tämän tutkielman puitteissa voida vahvistaa keinoilla, joilla alkuperäiset LIWC-ohjelman sanastot on vahvistettu. LIWC-ohjelman alkuperäiset tunteita mittaavat sanastot kerättiin ensin usean henkilön voimin, jonka jälkeen kolme ulkopuolista henkilöä päättivät yhdessä, mitkä sanat sisällytetään kategorioihin ja mitkä jätetään ulkopuolelle (Tausczik ym. 2010).

LIWC-menetelmää on käytetty verrattain vähän politiikan tutkimuksessa ja sen käyttötapoja voidaan edelleen kehittää. Yksi merkittävä keino kehittää ohjelmaa politiikan tutkimukseen sopivaksi on kehittää uusia sanastoja, joiden avulla ohjelmalla voidaan mitata uusia ominaisuuksia. Esimerkiksi Donohue ym. (2014) ovat määritelleet luotettavan keinon luoda sanastoja ja käyttäneet sitä Israel–Palestiina -konfliktin osapuolien retoriikan analysointiin. Uusien sanastojen luominen voisi laajentaa merkittävästi ohjelman käyttötapoja politiikan ja kansainvälisten suhteiden tutkimuksessa. Seuraavassa luvussa esittelen itse luomani sanastot ja niiden keräysprosessin.

5.3. TUNNEKATEGORIAT

Kävin primääriaineistoni puheet ensin läpi ja keräsin manuaalisesti symbolisia tunteisiin vetoavia sanoja aineistoista. Kävin molempien aineistoryhmien puheita läpi, kunnes aineistosta ei enää löytynyt uusia poimittavia sanoja. Tämän jälkeen luokittelin sanat neljään tunnekategoriaan Lazaruksen kriteerien mukaisesti ja poistin listasta sanat, jotka eivät olleen yhteneväisiä minkään neljän tunnekategorian syntykriteerien kanssa. Jäljelle jäi 372 sanaa, joista 143 sanaa kuuluu pelon tunnekategoriaan, 97 sanaa vihan tunnekategoriaan, 94 empatian tunnekategoriaan ja 132 toivon tunnekategoriaan. Osa sanoista sopi useampaan tunnekategoriaan ja siksi luvut eivät täsmää kokonaissanamäärän kanssa. Sanasto löytyy kokonaisuudessaan tutkielman liitteistä (Liite 1), mutta esittelen alla lyhyesti esimerkkejä valikoituneista sanoista ja Lazaruksen kriteerien käytöstä tunnekategorian valinnassa.

Luokittelin esimerkiksi sanan paha (*evil*) sekä pelon että vihan tunnekategoriaan. Lazaruksen kriteerien 1 ja 2 mukaisesti sana koskettaa yleisöä ja antaa viitteen potentiaalisista ikävistä seurauksista. Sen voidaan myös katsoa uhkaavan yleisön identiteettiä kriteerin 3 mukaisesti, koska se viittaa johonkin yleisön arvojen ja moraalikäsitteiden vastaiseen. Näin ollen sanalla on pelkoa herättävä vaikutus. Sanan vihaa herättävä vaikutus perustuu kontekstiin, jossa sanaa käytetään. 20.8.2014 pitämässään puheessa John Kerry sanoo: ”ISIL on tämän pahuuden kasvot ja uhka niille, jotka haluavat elää rauhassa – -. Maailman täytyy tietää, että Yhdysvallat ei tule koskaan perääntymään tällaisen pahuuden edessä.” (Oma käänös.)³

Sanan esiintymiskonteksti asettaa siis kriteerin 4 mukaisesti jonkun, tässä tapauksessa Isisin, vastuuseen tapahtumista ja toisaalta se antaa positiivisen kuvan yhdysvaltalaisien selviytymismahdollisuuksista ja vatsahyökkäyksen onnistumisesta kriteerien 5 ja 6 mukaisesti. Näin ollen myös vihan tunne on mahdollinen reaktio.

Yksi esimerkki empatiaa herättävistä sanasta on sana syrjäytetty (*displaced*), joka kontekstissaan viittaa kotinsa jättämään joutuneeseen henkilöön eli pakolaiseen. Sana täyttää Lazaruksen ensimmäiset kolme kriteeriä: se koskettaa yleisöä, se koetaan ikävänä asiana ja se uhkaa yksilön

³ ISIL is the face of that evil, a threat to people who want to live in peace – -. The world must know that the United States of America will never back down in the face of such evil. (Kerry 20.8.2014.)

identiteettiä, mutta lisäksi se viittaa tilanteeseen, jossa ihminen on itse syytön ikäviin tapahtumiin. Näin ollen sana herättää potentiaalisesti empatian tunteen.

Hyvä esimerkki toivoa herättävästä sanasta on puolestaan sana kukistaa (*defeat*). Vaikka sana ei itsessään suoraan viittaa mihinkään potentiaalisesti ikävään tai epämukavaan, liittyy siihen olettaus jostakin uhkaavasta, joka täytyy kukistaa. Näin ollen sana täyttää Lazaruksen kolme ensimmäistä kriteeriä. Lisäksi se antaa tulevaisuudesta kuvan, jossa on toivoa, mutta joka vaatii ponnisteluja. Tämä vastaa Lazaruksen kriteeriä 7.

Sanan toivoa herättävä vaikutus selviää erityisen hyvin tarkastelemalla sanan asiayhteyttä. John Kerryn puhe 29.8.2014 on hyvä esimerkki tavasta, jolla sana korostaa tulevaisuuden epävarmuutta ja samalla myös toiveikkuutta: ”Maailma pystyy vastaamaan tähän vitsaukseen ja lopulta kukistamaan sen. ISIS on vastenmielinen, mutta se ei ole kaikkivoipa – -. Ilmaiskut eivät yksinään kukista tätä vihollista. Maailmalta vaaditaan nyt paljon kattavampaa reaktiota.” (Oma käännös.)⁴

Jotkin sanoista sopivat jopa kolmeen kategoriaan, mutta mikään sana ei täyttänyt kaikkien neljän tunteen kriteerejä. Tämä ei olisikaan mahdollista, koska esimerkiksi vihan ja toivon kriteerit ovat ristiriidassa keskenään. Sen sijaan joidenkin sanojen kohdalla niin pelon, vihan kuin empatian tunteet ovat mahdollisia. Yksi tällaisista sanoista on sana kansanmurha (*genocide*). Sana täyttää jälleen Lazaruksen kolme ensimmäistä kriteeriä ja herättää siten potentiaalisesti pelon tunteen. Tämän lisäksi se voi kontekstista riippuen herättää empatiaa tai vihaa riippuen siitä, puhutaanko uhrin vai syyllisen näkökulmasta.

Esimerkiksi puheessaan 9.8.2014 Obama sanoo: “– – keskitymme ehkäisemään kansanmurhan ja auttamaan miehiä ja naisia ja lapsia vuorilla.” (Oma käännös.)⁵ Kun taas puheessaan 10.9.2014

⁴ “The world can confront this scourge, and ultimately defeat it. ISIS is odious, but not omnipotent – -. Airstrikes alone won’t defeat this enemy. A much fuller response is demanded from the world.” (Kerry 29.8.2014.)

⁵ “– – our attention is focused on preventing an act of genocide and helping the men and women and children on the mountain.” (Obama 9.8.2014.)

Obama toteaa: ”He [Isis-taistelijat] orjuuttavat, raiskaavat ja pakottavat naisia avioliittoon. He ovat uhanneet uskonnollista vähemmistöä kansanmurhalla.” (Oma käännös.)⁶

Ensimmäisessä sitaatissa korostuu uhrin näkökulma, ja siksi se herättää potentiaalisesti enemmän empatiaa kuin vihaa. Jälkimmäisessä sitaatissa korostetaan puolestaan Isisin syyllisyyttä. Syyllisyyden lisäksi vihan tunteen herääminen edellyttää myös positiivista arviota selviytymismahdollisuudesta ja vastahyökkäyksen onnistumisesta. Nämä kriteerit täyttyvät, kun puheen laajempi konteksti otetaan huomioon. Obama jatkaa puhetta näin: ”Tiedän, että monet amerikkalaiset ovat huolissaan näistä uhkista. Nyt haluan teidän tietävän, että Yhdysvallat kohtaa ne voimalla ja määrätietoisuudella.” (Oma käännös.)⁷

Yllä olen esitellyt muutamia esimerkkejä sanojen luokittelusta tunnekategorioiden Lazaruksen kriteerien avulla. Varmistaakseni sanojen luokittelun luotettavuuden tein LIWC-ohjelmalla kontrollianalyysin neljästä puheesta ja kävin läpi ohjelman analysoimat tekstit, joihin analyysiin sisällytettävät sanat on merkitty punaisella. Kontrollianalyysissa ei juurikaan ilmennyt sanoja, jotka olisivat esiintyneet väärässä asiayhteydessä ja siten väärinä tuloksia. Esittelen vielä muutaman esimerkkilauseen tekemästäni kontrollianalyysista.

Puheessaan 11.8.2014 Obama kuvailee Yhdysvaltojen joukkojen toimintaa Irakissa seuraavasti: ”Viimeisen parin päivän ajan amerikkalaiset joukot ovat menestyksekkäästi suorittaneet kohdennettuja ilmaiskuja estääkseen terroristijoukkoja etenemästä Erbilin kaupunkiin ja suojellakseen siellä olevia amerikkalaisia siviilejä.” (Oma käännös.)⁸

Yllä olevasta lauseesta ohjelma on luokitellut sanastoihin sanat ”joukot”, ”menestyksekkäästi”, ”kohdennettuja”, ”estääkseen”, ”terroristijoukkoja”, ”suojelemaan” ja ”siviilejä”. Ensimmäinen

⁶ “They enslave, rape, and force women into marriage. They threatened a religious minority with genocide.” (Obama 10.9.2014.)

⁷ “I know many Americans are concerned about these threats. Tonight, I want you to know that the United States of America is meeting them with strength and resolve.” (Obama 10.9.2014.)

⁸ “Over the past few days, American forces have successfully conducted targeted airstrikes to prevent terrorist forces from advancing on the city of Erbil, and to protect American civilians there.” (Obama 11.8.2014.)

sana "joukot" kuuluu sekä empatian että vihan kategorioihin ja se esiintyykin molemmissa yhteyksissä kyseisessä lauseessa. Kontekstissa "amerikkalaiset joukot" sana kuuluu empatian kategoriaan, koska se yhdistyy sanaan amerikkalaiset ja koskettaa siten vahvasti amerikkalaista yleisöä. Lisäksi sana yhdistyy potentiaalisesti ikävään ja uhkaavaan tilanteeseen, joka on jonkun muun aiheuttamaa, eli syy ei ole amerikkalaisissa joukoissa. Myös viimeinen sana "siviilejä" kuuluu samalla logiikalla empatian kategoriaan.

Sanassa "terroristijoukkoja" sana "joukot" puolestaan aiheuttaa potentiaalisesti vihaa, koska uhka kohdistuu amerikkalaisiin siviileihin ja terroristijoukot ovat tämän uhkan tahallisia aiheuttajia. Toisaalta lause kokonaisuudessaan antaa positiivisen kuvan selviytymismahdollisuuksista ja vastatoimien vaikutuksesta tulevaisuuteen. Näin ollen vihan tunne on looginen reaktio. Englanninkielisessä lauseessa sanat "terroristi" ja "joukot" ovat toisistaan erillisiä sanoja ja sana "terroristi" puolestaan luokitellaan pelon kategoriaan.

Sanat "menestyksekkäästi", "kohdennettuja", "estääkseen" ja "suojellakseen" kuuluvat kaikki toivon kategoriaan. Iskujen menestyksekkäisyys antaa toivoa paremmasta tulevasta. Iskujen kuvaaminen kohdennetuiksi, viestii niiden olevan hyvin suunniteltuja, harkittuja ja tehokkaita. Sanat "estääkseen" ja "suojellakseen" sen sijaan viittaavat tilanteen vaarallisuuteen ja vaikeuteen, mutta eivät kuitenkaan luo toivotonta kuvaa.

Puheessaan 20.9.2014 Obama puolestaan sanoo: "Viime viikkoina Yhdysvallat on jatkanut ystäviensä ja liittolaistensa johtamista strategianaan hajottaa ja lopulta tuhota terroristiryhmä, joka tunnetaan nimellä ISIL." (Oma käänös.)⁹

Yllä olevasta lauseesta ohjelma on luokitellut sanastoihin sanat "ystäviensä", "johtamista", "strategianaan", "hajottaa", "tuhota" ja "terroristiryhmä". Näistä ensimmäinen kuuluu empatian sanastoon. Kuten "amerikkalaiset joukot" myös sana "ystäviensä" luokitellaan empatian kategoriaan, koska ystäviä pidetään syyttömänä ikävään tilanteeseen. Ilmaukset "johtamista" ja "strategianaan" puolestaan luovat kuvan suunnitelmallisesta toiminnasta ja siten toiveikkaan kuvan tulevaisuudesta. Näin ollen ne kuuluvat toivon kategoriaan. Sana "hajottaa" sen sijaan

⁹ "Over the past week, the United States has continued to lead our friends and allies in the strategy to degrade and ultimately destroy the terrorist group known as ISIL." (Obama 20.9.2014.)

kuuluu vihan kategoriaan. Se antaa positiivisen kuvan selviytymismahdollisuudesta ja vastatoimien vaikutuksesta tulevaisuuteen, mutta ei povaa lopullista tuhoa terroristeille. Sana "tuhota" sen sijaan tekee näin ja siksi se luokitellaan vihan kategorian lisäksi myös toivon kategoriaan. Kuten edellisessäkin esimerkissä myös tässä sanan "terroristiryhmä" osa "terroristi", joka englanninkielisessä alkuperäislausessa on oma sanansa, luokitellaan pelon kategoriaan. Sana mielletään amerikkalaisessa kontekstissa vahvasti identiteettiin ja olemassa oloon kohdistuvaksi uhkaksi ja siksi se kuuluu pelon kategoriaan.

Viimeisenä esimerkkinä esittelen lauseen John Kerryn 14.10.2014 puheesta: "Pysäyttääksemme Isisin terrorin ja kauhun kampanjan Syyrian ja Irakin kansalaisia vastaan ponnistelemme sitkeästi johtaaksemme kansainvälisen koalition hajottamaan ja kukistamaan Isisin." (Oma käännös.)¹⁰

Tästä lauseesta ohjelma luokitteli sanastoihin sanat "terrorin", "kauhun", "kansalaisia", "vastaan", "ponnistelemme", "sitkeästi", "johtaaksemme", "hajottamaan" ja "kukistamaan". Näistä sanoista kaksi ensimmäistä kuuluvat luonnollisesti pelon kategoriaan. Sana "kansalaisia" (*people*) puolestaan kuuluu empatian kategoriaan, koska se korostaa asiayhteydessään syyrialaisien ja irakilaisien syyttömyyttä. Sana "vastaan" puolestaan on lähtökohtaisesti uhkan tunnetta herättävä ja kuuluu siten pelon ja vihan kategoriaan. Vihan kategoriaan se luokitellaan siksi, että se sisältää olettamuksen syyllisestä, joka tässä tapauksessa on Isis. Lisäksi se kannustaa vastatoimiin. Seuraavat kolme sanaa sekä viimeinen sana "kukistamaan" puolestaan kuuluvat toivon kategoriaan, koska ne antavat kuvan vaikeasta ja vaarallisesta muttei toivottomasta tilanteesta. Sanan "hajottaa" luokittelinkin jo edellisen esimerkkilauseen yhteydessä vihan kategoriaan.

Yllä olen esitellyt lyhyesti sanojen luokittelun ja tunnekategorioiden muodostamisen prosessin. Seuraavaksi siirryn tutkielmani kvantitatiiviseen analyysiin, jossa käytän hyväksi muodostamiani tunnekatteorioita ja sanastoa. Esittelen seuraavassa kappaleessa LIWC-ohjelmalla tekemäni kvantitatiivisen analyysin tulokset.

¹⁰ "To stop ISIL's campaign of terror and horror against the Syrian and Iraqi people, we remain steadfast in our efforts to lead the international coalition to degrade and defeat ISIL." (Kerry 14.10.2014.)

5.4. KVANTITATIIVINEN ANALYYSI

Analyysini kvantitatiivisessa osiossa loin LIWC-ohjelmaan sanaston edellisessä vaiheessa muodostamieni tunnekkategorioiden pohjalta, jonka jälkeen syötin ohjelmaan erikseen aineistoryhmien 1 ja 2 puheet. Tein ohjelmalla ajot sekä ohjelman valmiilla sanastolla että itse muodostamallani sanastolla. Ohjelman antamat arvot kuvaavat kyseisen kategorian sanojen prosenttiosuutta puheiden kokonaissanamäärästä. Kokosin nämä ajoista saadut arvot omiin taulukoihinsa ja laskin taulukko-ohjelmalla myös eri kategorioiden keskiarvot, jotta pystyin vertaamaan kahden aineistoryhmän tuloksia toisiinsa ja LIWC-ohjelman vertailuarvoihin.¹¹

Aineistoryhmien otoskokojen pienuus ($N < 30$) aiheutti joitakin rajoitteita vertailulle. Otoskokojen kasvattaminen ei kuitenkaan olisi ollut mahdollista, koska Isisiin liittyviä puheita on pidetty hyvin rajallisesti ennen 19.8.2014. Myöskään aineistoryhmän 2 kasvattaminen yli 30 puheeseen ei olisi ollut järkevää, koska tällöin aineistoon olisi täytynyt sisällyttää vielä vuonna 2016 pidettyjä puheita. Tämä ei olisi ollut mielekästä tutkimusasetelman kannalta, koska puheet olisivat olleet jo hyvin kaukana hypoteesini mukaisesta käännekohdasta 19.8.2014. Nämä rajoitteet on otettu huomioon analyysissani.

Jotta kvantitatiivisen analyysin tulokset eivät jäisi pelkiksi numeroiksi paperilla, olen jakanut analyysiosion kolmeen osaan asettamieni tarkentavien tutkimuskysymysten mukaan. Suhteutan tuloksia näihin kysymyksiin jo analyysiosiossa ja esittelen tulokset kootusti viimeisessä luvussa.

5.4.1. Sisältääkö oikeuttamispuhe merkittävästi tunteisiin vetoamista?

Molempien aineistoryhmien LIWC-ohjelman valmiilla sanastoilla saadut tulokset löytyvät seuraavien sivujen taulukoista (Taulukko1; Taulukko 2). Aineistoryhmän 1 arvot on esitelty Taulukossa 1 ja aineistoryhmän 2 arvot Taulukossa 2. Esittelen seuraavaksi lyhyesti taulukon

¹¹Vertailuarvot löytyvät LIWC2007 ja LIWC2015 käyttöoppaista. Saatavissa:

<<http://www.liwc.net/LIWC2007LanguageManual.pdf>> ja

<https://repositories.lib.utexas.edu/bitstream/handle/2152/31333/LIWC2015_LanguageManual.pdf>, luettu 12.8.2016.

muuttujat. Kattava lista taulukon muuttujista ja niiden selityksistä löytyy liitteistä (Liite 2). Muuttujien nimet ovat englanniksi, koska LIWC-ohjelma on englanninkielinen.

Taulukon 1 vasemmanpuoleisimmassa pystysarakkeessa (Filename) on eritelty analysoidut puheet puhujan ja päivämäärän mukaan kronologisessa järjestyksessä. Ensimmäinen muuttuja (WC) osoittaa puheiden kokonaissanamäärän ja toinen muuttuja (Dic) osoittaa LIWC-ohjelman kaikissa sanastoissa esiintyvien sanojen suhteellisen määrän puheissa. Seuraavat kolme muuttujaa (we, you, they) puolestaan kuvaavat pronominien me, sinä tai te ja he prosentuaalista osuutta puheissa. Kuudes muuttuja (affect) ilmaisee puheiden sisältämien tunnesanojen prosentuaalisen osuuden ja seuraavat kaksi muuttujaa (posemo, negemo) puolestaan erittelevät positiivisten ja negatiivisten tunnesanojen osuudet puheissa.

Tutkielmassani kaikki tarkastellut tunnetyypit pelko, viha, empatia ja toivo luokitellaan Richard Lazaruksen teorian mukaisesti tunteen kokijan päämäärien kannalta epätarkoituksenmukaisiksi eli syntymekanismeiltaan negatiivisiksi tunteiksi. LIWC-ohjelman sanasto kuitenkin luokittelee tunteet positiivisiin ja negatiivisiin suppeamman käsityksen mukaisesti ja siksi analyysissä negatiivisella tunnesanastolla tarkoitetaan ohjelman laskemia sanoja, jotka koostuvat esimerkiksi pelon, vihan ja surun kategorioiden sanoista ja positiivisella sanastolla ohjelman positiivisiksi luokittelemia sanoja, kuten esimerkiksi ”rakkaus” (love) tai ”mukava” (nice).

Taulukko 1. Aineistoryhmä 1, LIWC-sanasto.

Filename	WC	Dic	we	you	they	affect	posemo	negemo	anxiety 1	anger 1
Obama 13.6.2014	1592	87,37	3,77	0,25	0,82	6,60	4,21	2,26	0,88	0,57
Obama 19.6.2014	3555	86,10	3,80	0,39	1,83	5,43	3,68	1,66	0,51	0,70
Kerry 23.6.2014	2767	83,95	1,52	0,18	1,34	5,89	3,29	2,57	0,72	1,59
Kerry 7.8.2014	417	76,98	2,40	0,00	0,48	8,15	3,60	4,32	0,96	2,40
Obama 7.8.2014	1320	84,24	4,85	0,15	0,83	5,45	2,95	2,42	0,98	0,98
Kerry 9.8.2014	429	81,35	2,33	0,00	1,17	6,76	3,03	3,73	0,47	2,33
Obama 9.8.2014a	3067	87,28	4,24	0,49	1,66	4,47	2,74	1,70	0,55	0,62
Obama 9.8.2014b	514	85,60	5,64	0,00	0,78	6,23	3,11	2,92	0,97	1,75
Obama 11.8.2014	581	82,10	1,89	0,00	1,03	7,23	4,30	2,93	1,03	1,20
Obama 18.8.2014	1466	85,20	3,68	0,20	1,23	4,57	2,80	1,71	0,75	0,82
Average	1570,8	84,02	3,41	0,17	1,12	6,08	3,37	2,62	0,78	1,30

Viimeiset kaksi muuttujaa (anxiety 1, anger 1) kuvaavat yksittäisten tunteiden, pelon ja vihan, osuutta puheissa. Nämä muuttujat on merkitty numerolla yksi, koska samat tunnekategoriat esiintyvät myöhemmin myös itse luomassani sanastossa. Taulukon alimmaisella rivillä (Average) on laskettuna kaikkien muuttujien keskiarvot.

Taulukon 1 keskiarvoja voidaan verrata LIWC-ohjelman tunteellisen tekstin ja kontrolloidun tekstin vertailuarvoihin. Vertaamalla aineistoryhmän 1 arvoja tunteellisen tekstin vertailuarvoihin saadaan parempi käsitys tunteellisen sanaston määrästä Obaman ja Kerryn puheissa ennen mestausvideon julkaisemista 19.8.2014.

LIWC2007-käsikirjan vertailuarvojen mukaan tunteellisessa tekstissä pronominin me suhteellinen osuus on 0,73 kun aineistoryhmässä 1 se on 3,41 eli huomattavasti suurempi. Sen sijaan pronominin sinä tai te vertailuarvo on 0,39 kun aineistoryhmässä 1 se on 0,17 eli pienempi. Pronominin he vertailuarvo tunteellisessa tekstissä on puolestaan 0,71 kun aineistoryhmän 1 keskiarvo on 1,12. Näiden arvojen perusteella voidaan sanoa, että pronominiin me ja he esiintyvyys aineistoryhmässä 1 on korkeampi kuin tunteellisessa tekstissä keskimäärin.

Tunteellisten sanojen prosentuaalinen osuus (6,08) aineistoryhmässä 1 tulee hyvin lähelle tunteellisen tekstin vertailuarvoa 6,02. Samoin positiivisen tunnesanaston osuus 3,37 on lähellä vertailuarvoa 3,28. Negatiivisen tunnesanaston suhteellinen osuus 2,62 puolestaan on aavistuksen matalampi aineistoryhmässä 1 kuin vastaava vertailuarvo 2,67, mutta ylittää kirkkaasti kontrolloidun tekstin vastaavan vertailuarvon 0,71. Pelon ja vihan prosentuaaliset määrät ovat aineistoryhmässä 1 korkeammat kuin vastaavat tunteellisen tekstin vertailuarvot. Etenkin vihan sanaston osuus 1,30 ylittää selvästi vertailuarvon 0,66.

Jotta vertailusta voidaan vetää luotettavia johtopäätöksiä, tein aineistoryhmän 1 keskiarvoille ja tunteellisen tekstin vertailuarvoille vielä kaksisuuntaisen Welchin riippumattomien muuttujien t-testin. Testi osoittaa, ovatko keskiarvojen erot aineistoryhmissä tilastollisesti merkittäviä. Koska aineistoryhmän 1 otos on pieni (N=10) olen varmistanut, että otoksen muuttujien arvot ovat normaalijakautuneet. Tilastotieteellisellä SPSS-ohjelmistolla toteutetut Kolmogorov–Smirnovin- ja Shapiro–Wilkin-testit antavat kaikkien muuttujien p-arvoksi yli 0,05, joten nollahypoteesi

”muuttuja noudattaa normaalijakaumaa” jää voimaan (Liite 3; 3.1.). Näin ollen t-testiä voidaan käyttää vertailuarvojen ja otoskeskiarvojen vertailuun.

T-testistä saatujen p-arvojen mukaan pronomien me ja he määrä aineistoryhmässä 1 eroaa tilastollisesti merkittävästi ($p < 0,05$) vertailuaineiston määristä (Liite 4). Me ja he sanojen runsasta esiintyvyyttä on pidetty tyypillisenä radikaalille poliittiselle puheelle. Pronomit sinä ja te puolestaan esiintyivät aineistoryhmässä 1 merkittävästi harvemmin kuin tunteellisen tekstin vertailuaineistossa. Sen sijaan vihan kategorian (anger 1) suhteellinen osuus on tilastollisesti merkittävästi korkeampi aineistoryhmässä 1 kuin tunteellisen tekstin vertailuaineistossa. Muiden tunnekategorioiden sanojen osuudet eivät eronneet tilastollisesti merkittävästi tunteellisen tekstin vertailuaineistosta.

Tulosten perusteella voidaan todeta, että aineistoryhmässä 1 esiintyy paljon radikaalille poliittiselle puheelle tyypillistä pronomien me ja he käyttöä. Sen sijaan puhujan ja yleisön välistä eroa ei ole haluttu korostaa sinä- tai te-pronomien runsaalla käytöllä. Ryhmän puheet sisältävät tunteisiin vetoavaa sanastoa yhtä paljon kuin tunteelliset tekstit keskimäärin, mutta aineistoryhmä 1 sisältää hieman enemmän positiivista sanastoa ja hieman vähemmän negatiivista sanastoa kuin vertailuaineisto. Lisäksi puheissa esiintyy merkittävästi enemmän vihan kategoriaan kuuluvaa sanastoa.

Tein vastaavan analyysin myös aineistoryhmästä 2. Taulukossa 2 on esitelty LIWC-ohjelman valmiiksi sisältämien sanastojen arvot aineistoryhmässä 2. Muuttujat ovat samat kuin Taulukossa 1 ja niiden selitykset löytyvät liitteistä (Liite 2).

Kuten aineistoryhmässä 1 pronomien me ja he osuudet ovat vertailuarvoa merkittävästi korkeampia myös aineistoryhmässä 2. Myös tunteellisen sanaston osuus (affect) on aineistoryhmässä 2 vertailuarvoa huomattavasti korkeampi, kun taas aineistoryhmässä 1 osuudet olivat lähes yhtä suuret. Aineistoryhmässä 1 negatiivisen sanaston osuus oli vertailuaineistoa matalampi ja positiivisen sanaston osuus hieman korkeampi, mutta aineistoryhmässä 2 tilanne on päinvastainen. Lisäksi pelon ja vihan sanaston osuudet ovat aineistoryhmässä 2 vertailuarvoja huomattavasti korkeammat.

Tein myös aineistoryhmän 2 keskiarvoille ja tunteellisen tekstin vertailuarvoille kaksisuuntaisen Welchin riippumattomien muuttujien t-testin. Koska myös aineistoryhmän 2 otos on verrattain pieni (N=19), testasin jälleen ensin muuttujien arvojen normaalijakautuneisuuden. Seitsemän muuttujan p-arvo ylitti arvon 0,05 tilastotieteellisellä SPSS-ohjelmistolla toteutetuissa Kolmogorov–Smirnovin- ja Shapiro–Wilkin-testeissä, joten nollahypoteesi ”muuttuja noudattaa normaalijakaumaa” jää voimaan näiden seitsemän muuttujan kohdalla (Liite 3; 3.2.). T-testiä voidaan siis käyttää näiden muuttujien otoskeskiarvojen ja tunteellisen tekstin vertailuarvojen vertailuun.

Taulukko 2. Aineistoryhmä 2, LIWC-sanasto.

Filename	WC	Dic	we	you	they	affect	posemo	negemo	anxiety 1	anger 1
Kerry 20.8.2014	376	85,64	2,66	0,00	0,80	10,90	3,99	6,91	1,06	3,46
Obama 20.8.2014	698	87,25	3,30	0,00	4,30	8,88	3,30	5,59	1,00	2,01
Obama 28.8.2014	2410	89,21	4,15	0,17	1,08	4,94	3,20	1,74	0,37	0,46
Kerry 29.8.2014	894	78,64	1,34	0,00	1,12	7,94	2,91	5,03	1,45	2,68
Kerry 5.9.2014	1102	87,57	6,72	0,64	0,54	3,90	2,72	1,00	0,00	0,64
Obama 10.9.2014	2002	83,57	4,75	0,30	1,30	8,74	4,00	4,70	1,85	2,70
Obama 13.9.2014	624	82,05	6,41	0,16	1,12	9,29	3,69	5,61	2,72	2,72
Kerry 17.9.2014	3305	87,08	3,27	0,61	0,97	4,30	2,63	1,66	0,24	1,03
Kerry 18.9.2014	2090	84,40	2,73	0,91	0,91	4,02	2,78	1,20	0,10	0,96
Obama 18.9.2014	631	84,94	5,71	0,48	2,22	9,51	4,75	4,75	2,22	2,38
Obama 20.9.2014	538	86,25	5,76	0,19	1,86	7,25	2,42	4,83	2,23	2,79
Kerry 23.9.2014	1867	86,93	3,96	0,27	1,55	6,43	3,43	3,00	1,18	1,34
Obama 23.9.2014	529	83,93	3,97	0,00	0,00	9,26	4,73	4,54	1,89	2,27
Kerry 26.9.2014	935	83,32	2,03	0,00	0,86	6,84	1,60	5,13	0,64	2,99
Kerry 14.10.2014	340	78,82	2,35	0,00	0,88	11,76	4,41	7,35	1,18	2,65
Kerry 3.12.2014	1214	83,77	3,21	0,33	0,58	5,77	3,46	2,31	0,49	1,07
Kerry 9.12.2014	2332	85,93	3,30	0,69	0,43	6,48	4,16	2,27	0,34	1,03
Obama 7.1.2015	439	89,75	4,78	0,23	1,37	8,43	4,78	3,64	1,14	1,59
Obama 11.2.2015	1204	85,71	4,82	0,08	2,24	8,55	3,90	4,65	1,25	2,33
Average	1238,421	84,99	3,96	0,27	1,27	7,54	3,52	4,00	1,12	1,95

T-testistä saatujen p-arvojen ($p < 0,05$) mukaan pronominin me korkeampi määrä aineistoryhmässä 2 eroaa tilastollisesti merkittävästi tunteellisen tekstin vertailuaineistosta (Liite 4). Myös tunnesanastoa ja negatiivista tunnesanastoa oli merkittävästi enemmän aineistoryhmässä 2 kuin tunteellisen tekstin vertailuaineistossa. Lisäksi pelon ja vihan sanastojen määrät olivat merkittävästi korkeampia. Myös positiivisen tunnesanaston määrä oli korkeampi kuin vertailuaineistossa, mutta ero ei ollut tilastollisesti merkitsevä. Tarkastelluista muuttujista

vain sinä- ja te-pronominin käyttö oli vähäisempää aineistoryhmässä 2 kuin vertailuaineistossa. Voidaan siis sanoa, että aineistoryhmässä 2 esiintyy enemmän tunnepitoista sanastoa kuin tunteellisessa tekstissä keskimäärin. Yhteenkuuluvuuden tunnetta on luotu käyttämällä paljon me-pronominia ja välttämällä sinä- ja te-pronomeja. Lisäksi negatiivisen tunnesanaston ja pelon sekä vihan sanaston määrät ovat erityisen korkeita aineistoryhmässä 2.

Yleisesti ottaen molemmat aineistoryhmät sisältävät merkittävän määrän tunteisiin vetoavaa retoriikkaa, mikä tukee ensimmäistä hypoteesiani, jonka mukaan Yhdysvallat on oikeuttanut Isisin vastaista sotaa tunteisiin vetoavan retoriikan avulla. Ennen ensimmäistä mestausvideota pidetyt puheet sisältävät tunteisiin vetoavaa retoriikkaa yhtä paljon kuin tunteelliset tekstit keskimäärin, kun taas mestausvideon jälkeisissä puheissa tunnepitoisen sanaston osuus on merkittävästi korkeampi kuin tunteellisissa teksteissä keskimäärin.

5.4.3. Millainen muutos oikeuttamispuheessa on tapahtunut?

Edellinen osio antoi jo viitteitä muutoksesta oikeuttamispuheessa Foleyn mestausvideon julkaisemisen jälkeen. Analyysini viimeisessä vaiheessa vertaan vielä toisiinsa aineistoryhmän 1 ja 2 muuttujien keskiarvoja ja tarkastelen tilastollista merkittävyyttä niiden muuttujien kohdalla, jotka noudattavat normaalijakaumaa ja ovat siten vertailukelpoisia. Näin voin analysoida, onko oikeuttamispuheessa tapahtunut merkittävää muutosta ja miten tämä muutos heijastuu tunteisiin vetoavassa retoriikassa. Lisäksi vertailen joidenkin yksittäisten puheiden arvoja toisiinsa ja havainnollistan tuloksia puheista poimituilla esimerkkilauseilla.

LIWC-ohjelman valmiin sanaston avulla laskettujen muuttujien keskiarvot ovat kaikki korkeampia aineistoryhmässä 2 kuin aineistoryhmässä 1. Esimerkiksi tunnepitoisen sanaston (affect) keskiarvo aineistoryhmässä 2 on 7,54 kun vastaava arvo aineistoryhmässä 1 on 6,08. Positiivisen tunnesanaston (posemo) ja pelon sanaston (anxiety 1) osuuksien ero aineistoissa on puolestaan melko vähäinen. Sen sijaan negatiivisen tunnesanaston (negemo) ja vihan (anger 1) sanaston määrät ovat kasvaneet selkeästi. Myös sinä- tai te- (you), me- (we) ja he- (they) pronomineja on käytetty useammin aineistoryhmässä 2 ja sanastoihin kuuluvien sanojen suhteellinen määrä (Dic) on ylipäänsä korkeampi aineistoryhmässä 2.

Aineistoryhmän 1 kaikkien muuttujien arvot noudattavat normaalijakaumaa, mutta aineistoryhmässä 2 tämä ei päde kaikkiin muuttujiin (Liite 3, 3.2.). Siksi vain osaa muuttujista on mahdollista vertailla Welchin t-testillä. Kun kelpoisuusehdot täyttävien muuttujien keskiarvoja vertaillaan Welchin t-testillä, tilastollisesti merkittäviä eroja ($p < 0,05$) löytyy tunteellisen sanaston (affect), negatiivisen tunnesanaston (negemo) ja vihan sanaston (anger 1) määristä (Liite 4). Näiden kolmen muuttujan arvot ovat tilastollisesti merkittävästi korkeampia aineistoryhmässä 2. Itse luomieni pelon (anxiety 2), vihan (anger 2), empatian (empathy) ja toivon (hope) sanastojen keskiarvoista puolestaan vain vihan sanaston määrä on korkeampi aineistoryhmässä 2 kuin aineistoryhmässä 1. Näin ollen aineistoryhmässä 1 esiintyy enemmän pelon, empatia ja toivon sanastoa.

Tunteellisen sanaston, negatiivisen tunnesanaston ja vihan sanaston merkittävästi korkeammat määrät aineistoryhmässä 2 tukevat hypoteesiani, jonka mukaan James Foleyn teloitus on ollut käännekohta Isisin vastaisen sodan oikeuttamispuheessa, mikä heijastuu oikeuttamispuheen muutoksena ennen ja jälkeen mestausvideon julkaisemisen. Tukea sotatoimille on haettu tunteisiin vetoavalla retoriikalla ja herättämällä erityisesti vihan tunne, jonka on todettu edistävän tukea kostotoimille ja aggressiolle.

Omalla sanastollani mitattuna pelon sanaston (anxiety 2) osuus oli lievästi korkeampi aineistoryhmässä 1 (4,21) kuin aineistoryhmässä 2 (4,04), kun taas valmiilla sanastolla mitattuna tilanne oli päinvastainen. Ristiriitainen tulos kehottaa jatkossa tarkastelemaan ja kehittämään pelon sanaston kriteerejä yhteneväisemmiksi. Tästä syystä pelon sanasto jätetään analyysissä myös vähemmälle huomiolle.

Empatian suhteellinen osuus on puolestaan korkeampi aineistoryhmässä 1 (4,11) kuin aineistoryhmässä 2 (3,04). Empatian tunne aiheuttaa halun auttaa, lohduttaa ja helpottaa toisen kärsimystä ja on siis omiaan tukemaan pehmeitä keinoja, kuten humanitaarisia toimia. Yhdysvaltojen Isisin vastainen toiminta käynnistyi 7.8.2014 ruoka- ja lääkeainetarvikkeiden toimittamisella Irakiin terroristijärjestöä Sinjarin vuorille paenneille siviileille. Toiseksi korkeimman empatian sanaston arvon saakin Obaman 7.8.2014 pitämä puhe ja korkeimman arvon Obaman 9.8.2014 (Obama 9.8.2014b) pitämä puhe. Puheessaan Obama vetoaa siviilien kärsimykseen ja oikeuttaa sillä ilmaiskuja: "Mutta kun tilanne on sellainen, kun nyt tällä vuorella –

kun lukemattomat viattomat ihmiset ovat joukkomurhan edessä ja kun meillä on mahdollisuus estää se –Yhdysvallat ei voi katsoa pois päin.” (Oma käänös.)¹²

Lisäksi Obama perustelee Irakin ilmaiskujen aloittamista Sinjarin vuorelle paenneiden siviilien mahdollisella nälkäkuolemalla sekä Yhdysvaltojen koulutusjoukkojen suojelemisella. Empatialla on haluttu puheessa herättää myötätuntoa ja saada tuki paitsi humanitaarisille toimille myös ilmaiskuille.

Empatian lisäksi aineistoryhmä 1 sisältää enemmän toivon sanastoa (5,12) kuin aineistoryhmä 2 (4,36). Muuttujista ainoastaan toivon kategoria oli aineistoryhmässä 2 normaalijakautunut, joten vain sen kohdalla voidaan arvioida keskiarvojen eron tilastollista merkittävyyttä Welchin t-testin avulla. Koska t-testi antaa tulokseksi p-arvon 0,12 ei aineistoryhmien 1 ja 2 keskiarvojen välillä ole tilastollisesti merkittävää eroa ($p > 0,05$) (Liite 4). Toivolla on siis ollut merkittävä rooli sekä ennen Foleyn teloitusta pidetyissä puheissa että sen jälkeen.

Eniten toivon sanastoa sisältää myös empatian sanastossa korkeimmalle yltänyt Obaman 9.8.2014 pitämä puhe (Obama 9.8.2014b), joka pidettiin päivä Irakin ilmaiskujen aloittamisen jälkeen. Puheessa Obama vakuuttaa: ”Me suojelemme kansalaisiamme. Me työskentelemme kansainvälisen yhteisön kanssa vastataksemme tähän humanitaariseen kriisiin. Me estämme näitä terroristeja saamasta pysyvää suojapaikkaa, josta hyökätä Amerikkaa vastaan.” (Oma käänös.)¹³

Toivon tunteeseen vetoamalla on mahdollisesti pyritty vakuuttamaan, että huolimatta Isisin etenemisestä tilanne on Yhdysvaltojen hallinnassa. Toivon tunteen funktiona on myös ollut hälventää negatiivisia tunteita ja vahvistaa luottamusta poliittisiin päätöksentekijöihin ja heidän päätöksentekokykyyn. Esimerkiksi kesäkuussa 2014 vain 36 % (N=1009) hyväksyi Obaman tavan hoitaa ulkopoliittikkaa ja 37 % tavan toimia Irakissa (The New York Times/CBS News poll 2014). Toivon tehtävä on voinut olla hälventää näitä epäilyksiä Obaman hallinnon Lähi-idän politiikkaa kohtaan ja valaa uskoa tulevaisuuteen.

¹² ”But when there’s a situation like the one on this mountain—when countless innocent people are facing a massacre, and when we have the ability to help prevent it—the United States can’t just look away.” (Obama 9.8.2014b.)

¹³ “We will protect our citizens. We will work with the international community to address this humanitarian crisis. We’ll help prevent these terrorists from having a permanent safe haven from which to attack America.” (Obama 9.8.2014b.)

Toisaalta toivolla on ollut merkittävä rooli myös myöhemmässä vaiheessa, kun Isisin vastainen sota on ulotettu Syyriaan. Syyskuun 13. päivä pitämässään puheessa Obama sanoo: "Tänään näytämme maailmalle Yhdysvaltojen johtajuuden parhaan puolen. Suojelemme kansalaisiamme. Seisomme kumppaneidemme rinnalla, jotka puolustavat kotimaitaan ja kokoamme yhteen muutkin kansakunnat kohtaamaan yhteisen uhkan." (Oma käännös.)¹⁴ Korostamalla Yhdysvaltojen ylivertaisuutta Isisiä vastaan, kansainvälistä yhteistyötä sekä positiivisia tulevaisuuden näkymiä Yhdysvallat on pyrkinyt herättämään yleisössä toivoa.

Sen sijaan myös omalla sanastollani mitattuna vihan sanaston (anger 2) määrä on korkeampi aineistoryhmässä 2 (2,43) kuin aineistoryhmässä 1 (1,45). Eniten vihan sanastoa on Kerryn 14.10.2014 pitämässä Isisin tyttöihin ja naisiin kohdistamaa väkivaltaa ruotivassa puheessa. Toiselle ja kolmannelle sijalle nousevat Kerryn ja Obaman 20.8.2014 Foleyn teloittamiseen jälkeen pitämät puheet. Lisäksi omalla sanastollani mitattuna aineistoryhmässä 1 vain yksi puhe ylittää aineistoryhmän 2 vihan sanaston keskiarvon 2,43.

Hypoteesini mukaisesti tunteisiin vetoavan sanaston määrä puheissa on siis kasvanut 19.8.2014 jälkeen, jolloin Isis julkaisi James Foleyn mestausvideon. Erityisesti negatiivisen tunnesanaston ja vihan sanaston käyttö on lisääntynyt mestausvideon julkaisemisen jälkeen. Muutokset aineistoryhmien välillä eivät myöskään selity mestausten hetkellisesti aiheuttamalla tunnereaktiolla, koska tunteellista sanastoa esiintyy paljon myös myöhemmissä puheissa. Esimerkiksi vihan sanastoa on toiseksi eniten Kerryn 26.9.2014 Boston Globe -sanomalehdessä julkaisemassa pääkirjoituksessa ja tunnesanastoa sekä negatiivista tunnesanastoa Kerryn 14.10.2014 pitämässä puheessa. Tunteisiin vetoava sanasto on kuitenkin ollut erityisen merkittävässä roolissa heti mestausvideon julkaisemisen jälkeen ja tilanteissa jolloin sotatoimia on lisätty.

Oikeuttamisen onnistumisesta kertovat The Washington Post -lehden kyselytutkimukset, joista ensimmäinen toteutettiin 13. – 17.8.2014, eli juuri ennen James Foleyn teloittamista ja toinen 24. – 28.9.2014, eli sekä Foleyn että Steven Sotloffin teloituksin ja Syyrian ilmaiskujen aloittamisen

¹⁴ Today we're showing the world the best of American leadership. We will protect our people. We will stand with partners who defend their countries and rally other nations to meet a common threat. (Obama 13.9.2016.)

jälkeen (Washington Post-ABC News poll 2014b; 2014c). Ensimmäisen tutkimuksen mukaan 42 % vastanneista (N=1025) hyväksyi Obaman tavan toimia Irakissa, kun toisessa tutkimuksessa jo 50 % (N=1001) hyväksyi Obaman toimet Irakissa ja Syyriassa. Lisäksi ensimmäisen kyselyn perusteella 54 % kannatti ilmaiskuja Irakin sunnikapinallisia vastaan, kun toisessa kyselyssä jo 70 % tuki ilmaiskuja Isisiä vastaan myös Syyriassa (ibid.). Vain reilussa kuukaudessa hyväksyntä Obaman toimille Irakissa ja Syyriassa ja ilmaiskujen kannatus kasvoivat siis merkittävästi.

5.4.2. Millaisiin tunteisiin oikeuttamispuheessa vedotaan?

Kuten edellä esitin me- ja he-pronominien sekä vihan sanaston määrät ovat korkeita aineistoryhmässä 1. Eniten me-pronominin käyttöä sisältää Obaman 9.8.2014 (Obama 9.8.2014b) pitämä puhe ja he-pronominin käyttöä Obama 19.6.2014 pitämä puhe. Eniten vihan kategoriaan (anger 1) kuuluvaa sanastoa sisältää puolestaan John Kerryn 7.8.2014 pitämä puhe. Puhe on pidetty samana päivänä, jolloin presidentti Obama valtuutti ensimmäiset Isisin vastaiset ilmaiskut Irakiin. Samainen Kerryn puhe sisältää myös eniten negatiivista tunnesanastoa (negemo), jonka suhteellinen osuus 4,32 on huomattavasti korkeampi kuin aineistoryhmän puheiden keskiarvo 2,62. Puhe sisältää myös eniten tunteellista sanastoa (affect). Tunteellisen sanaston osuus 8,15 tässä puheessa on huomattavasti korkeampi kuin aineistoryhmän puheiden keskiarvo 6,08.

Kerryn 7.8.2014 pitämän puheen jälkeen toiseksi eniten vihasanastoa sisältää niin ikään ilmaiskujen valtuuttamiseen liittynyt Kerryn 9.8.2014 pitämä puhe. Vihasanaston suhteelliset osuudet näissä molemmissa elokuun alun puheissa (2,40; 2,33) ovat keskiarvoa 1,30 huomattavasti korkeampia. Vähiten vihaa puheista sisältää puolestaan aineistoryhmän varhaisin, Obaman 13.6.2014 pitämä, puhe. Tässä puheessa vihasanaston suhteellinen osuus 0,57 on keskiarvoa 1,30 huomattavasti matalampi. Sama puhe sisältää myös toiseksi eniten positiivista tunnesanastoa (posemo). Eniten positiivista tunnesanastoa ja toisaalta myös pelon sanastoa sisältää Obaman 11.8.2014 pitämä puhe.

Taulukossa 3 on esitelty LIWC-ohjelmaan itse luomani sanaston prosentuaaliset osuudet aineistoryhmässä 1. Muuttujat WC ja Dic kuvaavat jälleen kokonaissanamäärää ja kaikkien sanaston sanojen määrää puheissa. Loput muuttujat kuvaavat itse luomieni pelon (anxiety 2), vihan (anger 2), empatian (empathy) ja toivon (hope) kategorioiden suhteellisiä osuuksia

aineistoryhmässä 1. Koska itse luomilleni sanastoille ei ole olemassa vertailuaineistoa eikä vertailuaineiston kokoaminen ole mahdollista tämän tutkielman puitteissa, vertaan oman sanastoni keskiarvoja ainoastaan aineistoryhmän 1 ja aineistoryhmän 2 välillä.

Taulukko 3. Aineistoryhmä 1, oma sanasto.

Filename	WC	Dic	anxiety 2	anger 2	empathy	hope
Obama 13.6.2014	1609	10,38	4,79	1,12	2,24	5,66
Obama 19.6.2014	3574	8,20	3,19	0,76	1,62	4,53
Kerry 23.6.2014	2771	7,33	3,32	0,72	1,05	3,75
Kerry 7.8.2014	416	15,14	6,97	1,92	4,33	6,01
Obama 7.8.2014	1327	15,15	4,07	1,81	7,76	5,65
Kerry 9.8.2014	428	12,85	6,31	2,57	3,97	4,44
Obama 9.8.2014a	3090	7,96	2,56	1,10	2,98	3,92
Obama 9.8.2014b	518	17,95	4,44	1,35	9,85	7,14
Obama 11.8.2014	581	13,25	3,79	1,89	4,99	6,37
Obama 18.8.2014	1476	7,86	2,64	1,22	2,30	3,73
Average	1579	11,61	4,21	1,45	4,11	5,12

Pelon (anxiety 2) sanaston korkein määrä ja vihasanaston (anger 2) toiseksi korkein määrä löytyvät Kerryn 7.8.2014 pitämästä puheesta. Puhe sisältää yleisesti ottaen kolmanneksi eniten tunnesanastoa (Dic) jääden vain yhden sadasosan jälkeen Obaman 7.8.2014 pitämästä puheesta. Vihasanaston korkein arvo löytyy puolestaan Kerryn 9.8.2014 pitämästä puheesta. Kuten jo edellä mainitsin nämä puheet liittyvät Irakin ilmaiskujen valtuuttamisen.

Mielenkiintoista on, että Obaman samana päivänä 9.8.2014 (Obama 9.8.2014b) pitämä puhe sen sijaan sisältää kaikkein eniten empatian (empathy) ja toivon (hope) kategorioihin kuuluvaa sanastoa ja ylipäänsä tunnesanastoa. Toiseksi eniten empatian sanastoa sisältää Obaman 7.8.2014 pitämä puhe. Lisäksi Obaman toinen 9.8.2014 (Obama 9.8.2014a) pitämä puhe sisältää kaikkein vähiten pelon kategoriaan kuuluvaa sanastoa.

Vähiten vihaa, empatiaa ja toiseksi vähiten myös toivon sanastoa sisältää Kerryn 23.6.2014 pitämä puhe. Tämä puhe sisältääkin ylipäänsä kaikkein vähiten tunnesanastoa. Myös Obaman 19.6.2014 pitämä puhe sisältää huomattavan vähän vihan sanastoa. Vähiten toivon sanastoa sisältää puolestaan Obaman 18.8.2014 pitämä puhe.

Tulosten perusteella vaikuttaisi siltä, että aineistoryhmässä 1 tapahtui muutos tunteellisen sanaston ja vihan sanaston määrässä elokuun 2014 alussa, jolloin ensimmäiset ilmaiskut Irakiin valtuutettiin. Sekä valmiilla sanastolla että itse luomallani sanastolla mitattuna Kerryn ja Obaman 7.8.2014 ja 9.8.2014 (Obama 9.8.2014b) pitämät puheet sisältävät paljon tunteisiin vetoavaa sanastoa. Poikkeuksen tekee toinen Obaman 9.8.2014 (Obama 9.8.2014a) pitämistä puheista, joka sisältää molemmilla sanastoilla mitattuina keskimääräistä vähemmän tunnesanastoa. Toisaalta tunteisiin vetoaminen näyttää jo laantuneen Obaman 18.8.2014 pitämässä puheessa, jonka kaikkien tunnekategorioiden suhteelliset määrät jäävät molemmilla sanastoilla mitattuna alle keskiarvon.

Aineistoryhmässä 2 merkittävän korkeita olivat puolestaan tunnesanaston (affect), negatiivisen tunnesanaston (negemo), vihan (anger 1) ja pelon (anxiety 1) prosenttiosuudet. Obaman 18.8.2014 pitämä ”vähätunteinen” puhe luokin jyrkän kontrastin seuraavana päivänä julkaistun teloitusvideon jälkeiseen puheeseen. James Foleyn teloituksen jälkeen 20.8.2014 pidetty puhe sisältää keskimääräistä enemmän tunnesanastoa ja erityisesti negatiivista tunnesanastoa sekä vihan sanastoa. Mestaamista edeltäneessä puheessa tunnesanaston osuus on 4,57, kun sen jälkeen pidetyssä puheessa osuus on 8,88. Lisäksi negatiivisen tunnesanaston määrässä on tapahtunut merkittävää kasvua. Ennen teloitusta pidetyssä puheessa negatiivisen tunnesanaston osuus on 1,71, kun jälkimmäisessä se on jo 5,59. Myös vihan sanaston määrä on kasvanut osuudesta 0,82 prosenttiosuuteen 2,01.

Aineistoryhmässä 2 eniten vihasanastoa (anger 1) sisältää John Kerryn 20.8.2014 välittömästi James Foleyn teloituksen jälkeen pitämä puhe, kun taas esimerkiksi Kerryn 9.8.2014 ennen teloitusta pitämässä puheessa osuus on merkittävästi matalampi. Vihasanaston suhteellinen osuus 3,46 tässä puheessa onkin huomattavasti korkeampi kuin aineistoryhmän 2 keskiarvo 1,95. Vihasanaston suhteellinen määrä tässä puheessa on myös huomattavasti korkeampi kuin esimerkiksi aineistoryhmän 1 korkein arvo 2,40. Sama Kerryn puhe sisältää yleisesti ottaen myös toisiksi eniten tunnesanastoa (affect) ja toisiksi eniten negatiivista tunnesanastoa (negemo). Sekä Obaman että Kerryn 20.8.2014 pitämät puheet sisältävät myös keskimääräistä vähemmän pelon sanastoa (anxiety 1), vaikka pelon sanaston määrä oli aineistoryhmässä muuten korkea.

Kuten luvussa 3 määrittelin, vihan tunne tukee aggressiota ja syyllisen rankaisemista. Kun yleisö tuntee vihaa sotatoimien kohdetta kohtaan, voi toimien oikeuttaminen olla helpompaa. Lisäksi viha saa usein aikaan optimistisemmän arvion riskin suuruudesta ja on siksi toimiva keino saavuttaa tuki sotilaallisille toimille. Vihan tunteelle keskeistä on, että oma asema koetaan vastapuolta vahvemmaksi ja uhka kontrolloitavaksi. Keinona tällaisen varmuuden saavuttamiseen voi olla esimerkiksi toivon tunteen herättäminen. Pelko puolestaan provosoi vetäytyvää käytöstä ja sen on katsottu vähentävän tukea sotatoimille. Kiinnostavaa onkin, että sekä Obaman että Kerryn heti Foleyn teloittamisen jälkeen pitämät puheet sisälsivät paljon vihan sanastoa, mutta vain vähän pelon sanastoa.

Seuraavaksi tarkastelen vielä oman sanastoni pelon, vihan, empatian ja toivon määriä puheissa. Taulukossa 4 on esitelty LIWC-ohjelmaan itse luomani sanaston prosenttiosuudet aineistoryhmässä 2.

Taulukko 4. Aineistoryhmä 2, oma sanasto.

Filename	WC	Dic	anxiety 2	anger 2	Empathy	Hope
Kerry 20.8.2014	376	14,89	5,59	5,59	5,32	3,72
Obama 20.8.2014	699	15,45	4,86	3,29	8,01	4,29
Obama 28.8.2014	2432	6,54	1,81	0,70	1,52	4,03
Kerry 29.8.2014	895	11,17	4,92	2,79	2,57	4,13
Kerry 5.9.2014	1115	5,20	1,52	0,45	1,52	3,32
Obama 10.9.2014	2003	14,43	5,49	2,35	4,34	5,84
Obama 13.9.2014	633	15,48	6,00	2,21	3,95	6,95
Kerry 17.9.2014	3320	6,93	1,84	1,05	1,36	4,01
Kerry 18.9.2014	2097	4,82	1,57	0,95	1,00	2,58
Obama 18.9.2014	636	13,05	4,72	2,99	3,30	6,13
Obama 20.9.2014	539	12,62	5,01	2,04	2,23	5,75
Kerry 23.9.2014	1876	10,34	4,69	1,87	2,77	4,53
Obama 23.9.2014	530	11,89	6,04	1,70	2,08	5,47
Kerry 26.9.2014	935	9,09	4,06	2,78	1,71	2,67
Kerry 14.10.2014	340	19,71	6,18	8,53	7,94	3,82
Kerry 3.12.2014	1218	5,91	2,05	1,15	0,82	3,20
Kerry 9.12.2014	2337	7,27	2,44	1,75	1,37	3,98
Obama 7.1.2015	440	10,45	3,64	1,59	2,73	4,09
Obama 11.2.2015	1208	11,34	4,39	2,32	3,31	4,39
Average	1243,6316	10,87	4,04	2,43	3,04	4,36

Valmiilla sanastolla mitattuna eniten tunnesanastoa ja negatiivista tunnesanastoa aineistoryhmässä 2 sisältää Kerryn 14.10.2014 pitämä puhe. Omalla sanastollani mitattuna sama puhe saa korkeimmat prosenttiosuudet vihan (anger 2) ja pelon (anxiety 2) kategorioissa. Puhe käsittelee Isisin naisia ja tyttöjä kohtaan harjoittamaa väkivaltaa. Toiseksi eniten vihan sanastoa sisältää Kerryn 20.8.2014 James Foleyn teloituksen jälkeen pitämä puhe. Nämä korkeimmat vihan arvot 8,53 ja 5,59 ovat esimerkiksi huomattavasti korkeampia kuin aineistoryhmän 1 korkein arvo 2,57. Kuten valmiilla sanastolla mitattuna, myös omalla sanastollani mitattuna Kerryn 20.8.2014 Foleyn teloittamisen jälkeen pitämä puhe sisältää siis paljon vihasanastoa.

Obaman samana päivänä pitämä puhe sen sijaan sisältää eniten empatian sanastoa. Empatian on katsottu aiheuttavan halun auttaa, lohduttaa ja helpottaa toisen kärsimystä. Tässä yhteydessä empatia kohdistuu oletettavasti Foleyn perheeseen ja läheisiin. Empatian suhteellinen määrä 8,01 on huomattavasti keskiarvoa 5,17 korkeampi, mutta matalampi kuin aineistoryhmän 1 korkein arvo 9,85. Myös Kerryn puhe 20.8.2014 sekä 14.10.2014 pidetty puhe ylittävät aineistoryhmän 2 empatiasanaston keskiarvon.

Toivon (hope) kategorian viiden kärki puolestaan koostuu mielenkiintoisesti Obaman 13.9.-23.9.2014 pitämistä puheista (Obama 13.9.2014; 18.9.2014; 10.9.2014; 20.9.2014; 23.9.2014). Obama mainitsi 10.9.2014 ensimmäistä kertaa mahdollisuuden ilmaiskujen ulottamisesta Syyriaan ja ensimmäiset ilmaiskut tehtiin 22.9.2014. Kuten luvussa 3 määrittelin, toivo on yksilöä eteenpäin ajava tunne ja synnyttää taipumuksen edetä kohti haluttua päämäärää. Se kehottaa olemaan antamatta periksi ja pitää yksilön tai ryhmän lojaalina ja sitoutuneena toimintaan, vaikka aiemmat kokemukset sanoisivat muuta. Sen on myös todettu vahvistavan luottamusta poliittisiin päätöksentekijöihin. Näin ollen toivon tunteen herättäminen on järkevää silloin, kun halutaan saavuttaa tuki toimille, joihin kansa suhtautuu epäilevästi esimerkiksi aiempien kokemusten pohjalta.

Huomionarvoista on myös tarkkailla eroja Obaman ja Kerryn pitämien puheiden välillä. Tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että Obaman ja Kerryn roolit sodan oikeuttamisessa ovat olleet erilaiset. Kerryn elokuun 2014 alussa pitämät puheet sisältävät paljon vihan ja pelon sanastoa, kun taas Obaman puhe sisältää paljon empatian ja toivon sanastoa. Molemmissa aineistoryhmissä sekä LIWC-ohjelmalla että omalla sanastollani mitattuna kaksi korkeimman vihan arvon saanutta

puhetta ovat Kerryn puheita. Aineistoryhmässä 1 puolestaan kaksi eniten toivon sanastoa sisältävää puhetta ovat Obaman puheita ja aineistoryhmässä 2 koko viiden kärki on Obaman puheita. Obaman puheet hallitsevat myös positiivisen tunnesanaston kolmen kärkeä molemmissa aineistoryhmissä, kun taas negatiivisen sanaston määrässä kärkikaksikko koostuu Kerryn puheista molemmissa aineistoryhmissä. Vaikuttaakin siltä, että Kerry on luonut puheillaan pelotetta ja vihaa terroristeja kohtaan, kun taas Obaman on ylläpitänyt toivoa ja herättänyt empatiaa uhreja kohtaan.

Tulosten perusteella voidaan sanoa, että Isisin vastaisia toimia on pyritty oikeuttamaan eri tunteisiin vetoamalla. Tunteisiin vetoaminen näyttäisi korostuvan mestausvideon julkaisemisen jälkeen sekä tilanteissa, jolloin sotatoimia on lisätty. Tunnepitoista ja erityisesti vihan ja empatian sanastoa esiintyy elokuun alussa 2014 pidetyissä puheissa, jolloin Yhdysvallat aloitti ilmaiskut Irakiin. Viha ja empatia korotuvat myös välittömästi James Foleyn teloittamisen jälkeen pidetyissä puheissa. Toivon sanastoa puolestaan esiintyy paljon Obaman puheissa ennen ja jälkeen Syyrian ilmaiskujen aloittamisen.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1. TUTKIELMAN TULOKSET

Ensimmäinen hypoteesini oli, että Yhdysvallat on pyrkinyt oikeuttamaan Isisin vastaisia toimia vetoamalla tunteisiin ja toinen hypoteesini oli, että Isisin julkaisema mestausvideo on ollut käännekohta Isisin vastaisen sodan oikeuttamispuheessa, mikä heijastuu oikeuttamispuheen muutoksena 19.8.2014 jälkeen. Tutkielman tulosten perusteella voidaan sanoa, että tunteilla on ollut tärkeä rooli Yhdysvaltojen Isisin vastaisen sodan oikeuttamispuheessa. Tunteisiin vetoavaa retoriikkaa on käytetty paljon tarkastelluissa puheissa, ja tunteisiin vetoamisen määrä sekä se, millaisiin tunteisiin vedotaan, ovat vaihdelleet poliittisen tilanteen mukaan. Tunteisiin vetoavan retoriikan määrä on kasvanut sitä mukaa, kun sotatoimia on kasvatettu ja oikeuttamispuheessa on vedottu erityisesti tunteisiin, jotka potentiaalisesti kasvattavat tukea sotatoimille. Seuraavaksi esittelen kootusti analyysini keskeisimmät tulokset.

Tulos 1: Yhdysvaltojen oikeuttamispuhe sisältää merkittävän määrän tunteisiin vetoavaa sanastoa.

Analyysini osoittaa, että Yhdysvaltojen Isisin vastaista sotaa koskeva puhe sisältää tunteisiin vetoavaa sanastoa vähintään yhtä paljon kuin tunteelliset tekstit keskimäärin. Aineistoryhmässä 1 tunnepitoisen sanaston määrä oli vain hieman korkeampi kuin tunnepitoisissa teksteissä keskimäärin. Sen sijaan aineistoryhmässä 2 tunteisiin vetoavana sanaston määrä oli tilastollisesti merkittävästi korkeampi kuin tunteellisten tekstien vertailuaineistossa. Molemmissa ryhmissä vihan sanaston määrä oli tilastollisesti merkittävästi korkeampi kuin vertailuaineistossa ja aineistoryhmässä 2 merkittävästi korkeampia olivat myös negatiivisen tunnesanaston sekä pelon sanaston määrät.

Tulokset osoittavat, että sotatoimia on puheissa pyritty oikeuttamaan tunteisiin vetoavan retoriikan avulla ja tukevat siis ensimmäistä hypoteesiani. Tulokset vahvistavat aiempien tutkimusten tuloksia ja osoittavat, että tunteisiin vetoava retoriikka on merkittävä keino hakea hyväksyntää sotatoimille tilanteessa, jossa voimankäytön kannatus on vähäistä. Tutkielman tulosten perusteella voidaan sanoa, että terrorismipuheen tunteisiin vetoava retoriikka ei ole ollut vain Bushin hallinnolle tyypillistä, vaan se on jatkunut myös Obaman kaudella. Kun tuloksia

peilataan aikaisempaan tutkimukseen, voidaan tunteisiin vetoaminen nähdä Yhdysvaltojen terrorismiin liittyvän poliittisen diskurssin ominaispiirteenä. Lisäksi tulosten perusteella voidaan sanoa, että tunteet ovat relevantti tutkimuskohde sodan oikeuttamisen tutkimuksessa ja niitä voidaan tutkia johdonmukaisesti.

Tulos 2: Tunteisiin vetoavan sanaston määrä on kasvanut 19.8.2014 jälkeen ja Isisin vastaisia toimia on oikeutettu erityisesti negatiivisella tunnesanastolla.

LIWC-ohjelmasta saadut luvut ja niiden keskiarvojen vertailut tunteellisen tekstin vertailuaineistoon ja aineistoryhmien välillä todistavat, että tunteisiin vetoavan sanaston määrä on kasvanut 19.8.2014 jälkeen, jolloin Isis julkaisi yhdysvaltalaisen toimittajan James Foleyn mestausvideon. Kuten jo edellä esittelin, aineistoryhmässä 1 tunteisiin vetoavan sanaston määrä oli vain hieman korkeampi kuin tunteellisessa tekstissä keskimäärin, kun taas aineistoryhmässä 2 se oli tilastollisesti merkittävästi korkeampi. Tämä osoittaa, että tunteisiin vetoavan sanaston määrä on kasvanut 19.8.2014 jälkeen. Lisäksi LIWC-ohjelman sanaston avulla laskettujen muuttujien keskiarvot ovat kaikki korkeampia aineistoryhmässä 2 kuin aineistoryhmässä 1.

Tutkimusasetelman kannalta keskeistä on, millaisiin tunteisiin Isisin vastaisen sodan oikeuttamispuheessa on vedottu. Molemmissa aineistoryhmissä vihan sanaston määrä oli tilastollisesti merkittävästi korkeampi kuin vertailuaineistossa ja LIWC-ohjelman sanastolla mitattuna aineistoryhmässä 2 vertailuaineiston arvoja merkittävästi korkeampia olivat myös negatiivinen tunnesanasto ja pelon sanasto. Analyysini todistaa myös, että tunnesanaston, negatiivisen tunnesanaston ja vihan sanaston määrät ovat tilastollisesti merkittävästi korkeampi aineistoryhmässä 2 kuin aineistoryhmässä 1. Aineistoryhmässä 1 negatiivisen tunnesanaston määrä oli jopa hieman matalampi kuin tunteellisessa tekstissä keskimäärin, kun taas aineistoryhmässä 2 se oli merkittävästi vertailuarvoa korkeampi. Myös itse luomistani pelon, vihan, empatian ja toivon sanastoista nimenomaan vihan sanaston määrä oli korkeampi aineistoryhmässä 2.

Löydös on merkittävä, koska vihan on katsottu kannustavan tekoihin, jotka tähtäävät syyllisen rankaisemiseen. Viha kannustaa lähestymään vihan kohdetta ja saa usein aikaan optimistisemmän arvion riskin suuruudesta. Koska vihan tunne yleensä tukee aggressiota, on esimerkiksi

sotatoimien oikeuttaminen helpompaa, jos yleisö tuntee vihaa kolmatta osapuolta kohtaan. Vihan on katsottu olleen merkittävässä roolissa Irakin sodan oikeuttamisessa, mutta tutkielman tulokset osoittavat sen olleen merkittävässä roolissa myös Obaman hallinnon oikeuttamispuheessa.

Pelon sanaston määrä oli LIWC-ohjelman valmiilla sanastolla mitattuna hieman korkeampi aineistoryhmässä 2 kuin aineistoryhmässä 1, kun taas itse luomallani sanastolla mitattuna se oli hieman matalampi aineistoryhmässä 2. Pelon funktio on saada ihminen varautuneeksi mahdollisen uhkan varalta. Vaaran aiheuttaja on usein jokin ulkoinen tekijä ja keskeistä on, että pelkääjä ei tiedä, mitä saattaa tapahtua ja milloin. Terrorismin pelotevaikute perustuu juuri tähän ajatukseen ja siksi on luonnollista, että terrorismiin liittyvä puhe sisältää paljon pelon sanastoa. Pelon sanaston määrän eriävä tulos LIWC-ohjelman sanastolla ja omalla sanastolla mitattuna kannustaa kuitenkin vertailemaan ja arvioimaan uudelleen pelon sanaston kriteerejä sekä omassa että LIWC-ohjelman valmiissa sanastossa.

Omalla sanastollani mitattuna empatian ja toivon sanastojen määrät olivat korkeampia aineistoryhmässä 1 kuin aineistoryhmässä 2. Toivon kohdalla ero oli melko pieni, mutta empatian sanaston määrässä ero oli selkeämpi. Empatia aiheuttaa halun auttaa, lohduttaa ja helpottaa toisen kärsimystä ja se on omiaan tukemaan humanitaarisia toimia ja taloudellista tukea. Empatian sanaston korkeampi määrä aineistoryhmässä 1 mukaileekin Yhdysvaltojen käytännön politiikkaa, joka vielä ennen elokuuta 2014 keskittyi humanitaariseen, taloudelliseen ja koulutukselliseen apuun Irakille. Toivon on puolestaan todettu vahvistavan luottamusta poliittisiin päätöksentekijöihin ja toivon herättäminen on siksi hyödyllinen poliittinen väline tilanteessa kuin tilanteessa, mikä saattaa selittää vain pienen eron aineistoryhmien välillä.

19.8.2014 jälkeen pidetyt Isisin vastaiseen sotaan liittyvät puheet sisältävät siis erityisesti negatiivista tunnesanastoa ja vihan sanastoa. Erot negatiivisen tunnesanaston määrissä sekä Kerryn että Obaman ennen teloittamista ja sen jälkeen pidetyissä puheissa ovat huomattavat ja tunteellinen sanasto on korostunut erityisesti tilanteissa, joissa sotilaallista toimintaa on kasvatettu. Tulokset tukevat siten myös toista hypoteesiani. Tulokset osoittavat myös, että Obaman ja Kerryn roolit sodanoikeuttamispuheessa ovat olleet erilaiset. Kerryn puheissa on korostunut negatiivinen tunnesanasto ja vihan sanasto, kun taas Obaman puheet ovat sisältäneet

enemmän positiivista tunnesanastoa ja toivon sanastoa. Obaman ja Kerryn erilaiset roolit tarjoavatkin kiinnostavan jatkotutkimuksen aiheen.

6.2. TUTKIELMAN TIETEELLINEN MERKITYS JA SOVELLUKSET

Paitsi kansainvälisesti myös suomalaisessa tutkimuksessa on vähitellen alettu tiedostaa tunteiden merkitys politiikassa. Esimerkiksi Ulkopoliitikka-lehti (Ulkopolitiikka 2/2016) omisti hiljattain kokonaisen numeron tunteiden tutkimukselle. Tutkielmani tuokin merkittävän lisän kansainvälisen politiikan hiljalleen kasvavaan tunteiden tutkimuksen joukkoon. Tutkielmani tulokset osoittavat, että tunteet ovat olleet merkittävässä roolissa Yhdysvaltojen Isisin vastaisessa poliittisessä diskurssissa ja sotatoimien oikeuttamisessa. Lisäksi se osoittaa, että tunteita voidaan käyttää strategisena keinona poliittisten päämäärien saavuttamiseen. Tunteet ovat siis osa vallankäyttöä ja siten väistämättä poliittisia. Tutkielmani tulokset kannustavatkin tutkimaan tunteisiin vetoamista itsenäisenä tutkimuskohteena sodissa ja konflikteissa, ei vain yhtenä oikeuttamisen keinona.

Tutkielmani antaa panoksensa myös tieteenalan menetelmälliseen kehitykseen. Se luo tieteidenvälisyyttä psykologian ja kansainvälisen politiikan tutkimuksen välillä ja jatkaa Baelen ym. (2014) aloittamaa työtä, jossa psykologian tutkimukseen kehitettyä menetelmää sovelletaan kansainvälisen politiikan tutkimukseen. Tutkielmani tarjoaa vaihtoehdon tunteiden systemaattiselle tutkimukselle kansainvälisen politiikan tieteenalalla ja kumoaa ennakkoluuloja tunteiden tutkimuksen menetelmällisistä heikkouksista.

Tutkielman tulokset osoittavat, että tunteita on mahdollista mitata ja tuloksia voidaan siten jatkossa myös verrata toisiinsa. LIWC-ohjelmalla saadut tulokset osoittautuivat vertailukelpoisiksi ja järkeviksi suhteessa ohjelman vertailuaineistoon, mikä vahvistaa ohjelman käyttökelpoisuutta poliittisten puheiden tutkimuksessa. Myös omalla sanastollani saadut prosenttiosuudet olivat järkeviä, vaikka esimerkiksi pelon sanaston osuudet erosivat toisistaan valmiilla ja omalla sanastollani mitattuna. Analyysia varten muodostamaani sanastoa voidaan kehittää edelleen ja sitä voidaan käyttää myös muiden poliittisten puheiden tutkimiseen. Luomani sanasto tarjoaa

hyvän pohjan pelon ja vihan sanastojen laajentamiseen sekä uusien empatian ja toivon sanastojen luomiseen.

LIWC-menetelmän käyttö tunteiden tutkimuksessa mahdollistaa myös aiempaa laajempien aineistojen käytön, mikä parantaa tunteiden tutkimuksen luotettavuutta. Lisäksi hyödyntämällä menetelmää esimerkiksi muiden valtioiden ja valtionpäämiesten oikeuttamispuheisiin, ohjelmaan voidaan tulevaisuudessa luoda oikeuttamispuheen vertailuaineisto ja -arvot, jotka mahdollistaisivat tarkemman, nimenomaan oikeuttamiseen liittyvän analyysin LIWC-ohjelmalla. Soveltamalla menetelmää myös muiden valtioiden oikeuttamispuheeseen voitaisiin lisäksi tutkia oikeuttamiskulttuurin eroja valtioiden välillä. Esimerkiksi Yhdysvaltojen ja Venäjän Isisin vastaisen sodan oikeuttamispuheen vertailu voisi antaa uusia keinoja tulkita suurvaltojen toimia Syyriassa.

6.3. TUTKIELMAN YHTEISKUNNALLINEN MERKITYS JA SOVELLUKSET

Vuoden 2003 Irakin sodan oikeuttamista ja Bushin hallinnon sotaretoriikan tunnepitoisuutta on tutkittu paljon, mutta vastaavaa tutkimusta Obaman kausista on tehty vielä vähän. Tutkielmani tekee uuden avauksen Obaman hallinnon oikeuttamispuheen tutkimuksessa tunteisiin vetoavan retoriikan näkökulmasta ja tarjoaa kriittisen näkökulman Obaman Lähi-idän politiikkaan. Tutkielman tulokset osoittavat, että tunteisiin vetoaminen on ollut merkittävä oikeuttamisen keino myös Obaman kaudella, toisin kuin jotkin suppeammat tutkimukset ovat esittäneet (kts. esim. Reyes 2014).

Tunteisiin vetoavan retoriikan runsas käyttö Isisin vastaisen sodan oikeuttamispuheessa viittaa siihen, että tunteita on tietoisesti käytetty poliittisten toimien oikeuttamiseen. Mestausvideot ovat tarjonneet Yhdysvalloille emotionaalisen, kauhistuttavan ja vihaa herättävän faktan, jolla perustella kaukana kotoa käytävää sotaa aiempien pitkittyneiden sotien väsyttämälle kotiyleisölle. Oikeuttamisen onnistumisesta kielii se, että vain reilussa kuukaudessa elo-syyskuussa 2014 yhdysvaltalaisten tuki Obaman toimille Irakissa ja Syyriassa kasvoi merkittävästi. Vaikka tutkimustulosten perusteella ei voida osoittaa syy-seuraussuhdetta Obaman hallinnon tunteisiin vetoavan retoriikan ja kansalaisten mielipidemuutoksen välillä, ovat aiemmat tutkimukset

osoittaneet tunteilla olevan merkittävä vaikutus tukeen poliittisille toimille (kts. esim. Huddy ym. 2010; Huo & Pagano 2007). Toisaalta videot ovat voineet myös itsessään muuttaa kansalaismielipidettä, jolloin Yhdysvallat ei ole enää voinut pidättäytyä toimimasta Irakissa ja Syyriassa. Yhdysvaltojen oikeuttamispuheen ja poliittisten mielipiteiden muutoksen yhteyden tutkiminen tarjoaakin hyvän vaihtoehdon jatkotutkimukselle.

Tärkeää on myös pohtia, miksi Obaman hallinto on muuttanut puhettaan ja politiikkaansa. Obaman pyrkimyksenä on ensimmäisen kautensa alusta alkaen ollut vähentää Yhdysvaltojen sotilaallista läsnäoloa Lähi-idässä eikä Obama ole ollut halukas puuttumaan voimakeinoin humanitaariseksi katastrofiksi kärjistyneeseen Syyrian sotaan. Myöskään terroristijärjestöjen sekaantuminen Syyrian sotaan ei saanut Yhdysvaltoja liikkeelle aiemmin. Tutkielmani tulokset herättävät kysymyksen, miksi juuri Isisin eteneminen ja toisaalta strategisesti merkityksetön tapahtuma, yhdysvaltalaisen toimittajan teloittaminen, vaikuttivat niin vahvasti Yhdysvaltojen politiikkaan. Yksi mahdollinen syy on se, että ensimmäinen mestausvideon myötä Isisin brutaali toiminta tuli viimeistään koko maailman tietoisuuteen. Mestausvideo on voinut olla viimeinen kaivattu todiste sotatoimien tarpeellisuudesta, oiva keino niiden oikeuttamiseen tai niin julkinen loukkaus Yhdysvaltoja vastaan, ettei se ole enää voinut kääntää katsettaan Isisin toimista menettämättä uskottavuuttaan.

Obamaa onkin usein syytetty liian varovaisesta politiikasta terroristeja kohtaan ja kritiikkiä on satanut myös puuttumattomuudesta Syyrian sotaan. Sotatoimien oikeuttamisen lisäksi tunteisiin vetoava ja erityisesti vihaa sisältävä retoriikka on voinut olla myös keino luoda kuvaa vahvasta presidentistä. Joidenkin tutkimusten mukaan tunteisiin vetoavaa retoriikkaa käytetään erityisesti silloin, kun poliittisten johtajien kannatus on alhainen (De Castella & McGarty 2011). Obaman hallinnon kannatuslukujen vertaaminen suhteessa tunteisiin vetoavan retoriikkaan olisikin kiinnostava jatkotutkimuskohde. Myös Obaman ja Kerryn erilaiset roolit oikeuttamispuheessa tarjoavat kiinnostavan jatkotutkimuksen aiheen. Tulosten avulla voitaisiin jatkossa esimerkiksi tarkastella, tukeeko poliittista kannatusta paremmin voimakkaan aggressiivinen vai toivoa ja humaaniutta korostava retoriikka.

Tutkielmani nostaa esiin myös ikuisuuskyseksen valtiollisen suvereniteetin ja ihmisoikeuksien suhteesta. Yhdysvallat ei halunnut aloittaa sotaa Syyriassa omia kansalaisiaan pommittavaa

presidentti Bashar al-Assadia vastaan, mutta ryhtyi sen sijaan johtamaan Isisin vastaista sotaa. Isisin totaalinen hävittäminen ei kuitenkaan ole mahdollista ilman Syyrian sodan poliittista ratkaisua eikä Isisin pysäyttäminen tuo rauhaa Syyriaan. Lisäksi Yhdysvaltojen ja Venäjän ristiriitainen toiminta Syyriassa ja eri osapuolten aseistaminen ja pommittaminen ovat ristiriidassa samaan aikaan käytävien rauhanneuvottelujen ja tulitaukopyrkimysten kanssa. Terrorismin vastaisesta sodasta Syyriassa onkin muodostunut Yhdysvaltojen ja Venäjän välinen valtakamppailu ja geopolitiikan väline, mikä on ajanut suurvaltasuhteet kriisiin ja vaikeuttanut Syyrian rauhanneuvotteluja entisestään.

LÄHTEET

PRIMÄÄRIAINIESTO

Aineistoryhmä 1

Kerry, John (2014): "Press Availability on Syria and Iraq", 23.6.2014. Saatavissa: <<http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/06/228327.htm>>, luettu 18.2.2016.

Kerry, John (2014): "Statement on Iraq", 7.8.2014. Saatavissa: <<http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/08/230401.htm>>, luettu 18.2.2016.

Kerry, John (2014): "Statement on Iraq", 9.8.2014. Saatavissa: <<http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/08/230462.htm>>, luettu 18.2.2016.

Obama, Barack (2014): "Statement by the President on Iraq", 13.6.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/06/13/statement-president-iraq>>, luettu 1.11.2015.

Obama, Barack (2014): "Remarks by the President on the Situation in Iraq", 19.6.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/06/19/remarks-president-situation-iraq>>, luettu 22.2.2016.

Obama, Barack (2014): "Statement by the President", 7.8.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/07/statement-president>>, luettu 1.11.2015.

Obama, Barack (2014a): "Statement by the President on Iraq", 9.8.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/09/statement-president-iraq>>, luettu 22.2.2016.

Obama, Barack (2014b): "Weekly Address: American Operations in Iraq", 9.8.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/09/weekly-address-american-operations-iraq>>, luettu 22.2.2016.

Obama, Barack (2014): "Statement by the President on Iraq", 11.8.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/11/statement-president-iraq>>, luettu 22.2.2016.

Obama, Barack (2014): "Statement by the President", 18.8.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/18/statement-president>>, luettu 1.11.2015.

Aineistoryhmä 2

Kerry, John (2014): "Murder of James Foley", 20.8.2014. Saatavissa: <<http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/08/230772.htm>>, luettu 18.2.2016.

Kerry, John (2014): "To Defeat Terror, We Need the World's Help", 29.8.2014. Saatavissa: <<http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/08/231184.htm>>, luettu 18.2.2016.

Kerry, John (2014): "Remarks at Top of Meeting on Building an Anti-ISIL Coalition Co-Chaired by Defense Secretary Chuck Hagel, U.K. Foreign Secretary Philip Hammond, and U.K. Defense Secretary Michael Fallon", 5.9.2014. Saatavissa: <<http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/09/231288.htm>>, luettu 1.11.2015.

Kerry, John (2014): "Opening Remarks on the United States Strategy To Defeat the Islamic State in Iraq and the Levant", 17.9.2014. Saatavissa: <<http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/09/231773.htm>>, luettu 18.2.2016.

Kerry, John (2014): "The ISIS Threat: Weighing the Obama Administration's Response", 18.9.2014. Saatavissa: <<http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/09/231814.htm>>, luettu 18.2.2016.

Kerry, John (2014): "Remarks at the Global Counterterrorism Forum", 23.9.2014. Saatavissa: <<http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/09/232019.htm>>, luettu 18.2.2016.

Kerry, John (2014): "Under U.S. Leadership, World Will Defeat ISIS", 26.9.2014. Saatavissa: <<http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/09/232170.htm>>, luettu 18.2.2016.

Kerry, John (2014): "ISIL's Dehumanization of Women and Girls", 14.10.2014. Saatavissa: <<http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/10/232956.htm>>, luettu 1.11.2015.

Kerry, John (2014): "Remarks at the Counter-ISIL Meeting", 3.12.2014. Saatavissa: <<http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/12/234624.htm>>, luettu 18.2.2016.

Kerry, John (2014): "Authorization for the Use of Military Force Against ISIL", 9.12.2014. Saatavissa: <<http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/12/234876.htm>>, luettu 1.11.2015.

Obama, Barack (2014): "Statement by the President", 20.8.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/20/statement-president>>, luettu 1.11.2015.

Obama, Barack (2014): "STATEMENT BY THE PRESIDENT", 28.8.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/28/statement-president>>, luettu 5.9.2016.

Obama, Barack (2014): "Statement by the President on ISIL", 10.9.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/09/10/statement-president-isil-1>>, luettu 22.2.2015.

Obama, Barack (2014): "Weekly Address: We Will Degrade and Destroy ISIL", 13.9.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/09/13/weekly-address-we-will-degrade-and-destroy-isil>>, luettu 22.2.2016.

Obama, Barack (2014): "Statement by the President on Congressional Authorization to Train Syrian Opposition", 18.9.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/09/18/statement-president-congressional-authorization-train-syrian-opposition>>, luettu 22.2.2016.

Obama, Barack (2014): "Weekly Address: The World Is United in the Fight Against ISIL", 20.9.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/09/20/weekly-address-world-united-fight-against-isil>>, luettu 22.2.2016.

Obama, Barack (2014): "Statement by the President on Airstrikes in Syria", 23.9.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/09/23/statement-president-airstrikes-syria>>, luettu 22.2.2015.

Obama, Barack (2015): "Remarks by the President on the Terrorist Attack in Paris", 7.1.2015. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/01/07/remarks-president-terrorist-attack-paris>>, luettu 5.9.2016.

Obama, Barack (2015): "Remarks by the President on Request to Congress for Authorization of Force Against ISIL", 11.2.2015. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/02/11/remarks-president-request-congress-authorization-force-against-isil>>, luettu 5.9.2016.

KIRJALLISUUS

Aday, Sean, Paul R. Brewer & Kimberly Gross (2009): "Confidence in Government and Emotional Responses to Terrorism After September 11, 2001". *American Politics Research*, 37(1), 107–128.

Ahtisaari, Martti. Luento: Humanitaarinen journalismi. Tampereen yliopisto, 22.1.2016.

Airwars.org (2016a): "International Coalition allies". Saatavissa: <<http://airwars.org/methodology.html>>, luettu 29.1.2016.

Aiwars.org (2016b): "Number of airstrikes by US and Allies", 24.1.2016. Saatavissa: <<http://airwars.org/data/>>, luettu 29.1.2016.

Airwars.org (2016c): "Summary findings on Coalition airstrikes"". Saatavissa: <<http://airwars.org/civilian-casualty-claims/>>, luettu 29.1.2016.

Airwars.org (2016d): "Military reports – September 2014". Saatavissa: <<http://airwars.org/daily-reports-sep14/>>, luettu 2.4.2016.

Al-Jazeera: "Iraq: Baghdad bombings kill more than 200". Uutinen, 4.7.2016. Saatavissa: <<http://www.aljazeera.com/news/2016/07/iraq-baghdad-bombings-kill-23-160703045945293.html>>, luettu 4.7.2016.

Almukhtar, Sarah: "ISIS Finances Are Strong". Uutinen. The New York Times, 19.5.2015. Saatavissa: <<http://www.nytimes.com/interactive/2015/05/19/world/middleeast/isis-finances.html? r=0>>, luettu 27.3.2016.

Aristoteles (1997): *Retoriikka*. Suom. Paavo Hohti, Päivi Myllykoski ja Juha Sihvola. Tampere: Gaudeamus.

Baele, Stephane J., Olivier C. Sterck & Elisabeth Meur (2014): "Theorizing and Measuring Emotions in Conflict." *Journal of Conflict Resolution*, verkkojulkaisu 25.9.2014, 1–30. Saatavissa: <http://jcr.sagepub.com/>.

Bergen, Peter & Katherine Tiedemann (2010): "The year of the drone: an analysis of US drone attacks in Pakistan, 2004–2011". New America Foundation, 24.2.2010. Saatavissa: <http://vcnv.org/files/NAF_YearOfTheDrone.pdf>, luettu 20.4.2016.

Berger, Peter L. & Thomas Luckmann (1966): *The Social Construction of Reality*. New York: Penguin Books.

Biden, Joe (2010): "Statement by The Vice President on Iraq", 19.4.2010. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/statement-vice-president-iraq>>, luettu 27.1.2016.

Bourdieu, Pierre (1991): *Language and symbolic power*. Cambridge: Polity Press.

Brennan, John (2009): "Remarks by John Brennan at the Center for Strategic and International Studies", 6.8.2009. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-john-brennan-center-strategic-and-international-studies>>, luettu 13.4.2016.

Caballero Mengibar, Ana (2015): "Critical discourse analysis in the study of representation, identity politics and power relations: a multi-method approach". *Comunicación y Sociedad*, 28(2), 39–54.

Cap, Piotr (2006): *Legitimisation in Political Discourse: A Cross-Disciplinary Perspective on the Modern US War Rhetoric*. Newcastle: Cambridge Scholars Press.

Cheung-Blunden, Violet & Bill Blunden (2008): "The Emotional Construal of War: Anger, Fear, and Other Negative Emotions". *Peace and Conflict*, 14(2), 123–149.

Clausewitz, Carl (1966): *On War*. 8.painos. London: Routledge and Kegan Paul.

Close Guantanamo (2016): "Prisoners: Who's still held?". Saatavissa: <<http://www.closeguantanamo.org/Prisoners>>, luettu 20.4.2016.

Cockburn, Patrick: "War with Isis: Islamic militants have army of 200,000, claims senior Kurdish leader". Uutinen. The Independent (London), 16.11.2014. Saatavissa: <<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/war-with-isis-islamic-militants-have-army-of-200000-claims-kurdish-leader-9863418.html>>, luettu 27.1.2016.

Crawford, Neta (2000): "The Passion of World Politics". *International Security*, 24(4), 16–156.

Crawford, Neta C. (2003): "Just War Theory and the U.S. Counterterror War". *Perspectives on Politics*, 1(1), 5–25.

De Castella, Krista & Craig McGarty (2011): "Two Leaders, Two Wars: A Psychological Analysis Fear and Anger Content in Political Rhetoric About Terrorism". *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 11(1), 180—200.

Deer, Patrick (2016): "Mapping contemporary American war culture". *College Literature*, 43(1), 47–90.

Denton-Borhaug, Kelly (2012): "Beyond Iraq and Afghanistan: Religion and Politics in United States War-Culture". *A Journal of Theology*, 51(2), 125–134.

Donohue, William A., Yuhua Liang & Daniel Druckman (2014): "Validating LIWC Dictionaries: The Oslo I Accords". *Journal of Language and Social Psychology*, 33(3) 282–301.

Earnest, Josh (2015): "Daily Press Briefing by the Press Secretary Josh Earnest", 30.10.2015. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/10/30/daily-press-briefing-press-secretary-josh-earnest-103015>>, luettu 16.3.2015.

Esch, Joanne (2010): "Legitimizing the 'War on Terror': Political Myth in Official-Level Rhetoric". *Political Psychology*, 31(3), 357-391.

Eysenck, Michael W. & Mark T. Keane (2000): *Cognitive Psychology: A Student's Handbook*. 4. painos. Philadelphia: Psychology Press.

Fairclough, Isabela & Norman Fairclough (2012): *Political Discourse Analysis: A Method for Advanced Students*. Abingdon: Routledge.

Fairclough, Norman (2001): *Language and power*. 2. painos. Essex: Pearson Education Limited.

Farrelly, Michael (2010): "Critical Discourse Analysis in Political Studies: An Illustrative Analysis of the 'Empowerment' Agenda". *Politics*, 30(2), 98-104.

Fattah, Khaled & K.M. Fierke (2009): "A Clash of Emotions: The Politics of Humiliation and Political Violence in the Middle East". *European Journal of International Relations*, 15(1), 67-93.

Freeden, Michael (2013): "Editorial: Emotions, ideology and politics". *Journal of Political Ideologies*, 18(1), 1-10.

Friis, Simone M. (2015): "Beyond anything we have ever seen: beheading videos and the visibility of violence in the war against ISIS". *International Affairs*, 91(4), 725-746.

Garber, Marjorie (2004): "Compassion". Teoksessa: Berlant, Lauren (toim.): *Compassion*, 15-27. New York: Routledge.

Gerges, Fawaz A. (2014): "ISIS and the Third Wave of Jihadism". *Current History*, 113(767), 339-343.

Gerson, Michael: "President Obama's careful war on terrorism". Blogikirjoitus. The Washington Post, 11.9.2014. Saatavissa: <https://www.washingtonpost.com/opinions/michael-gerson-president-obamas-careful-war-on-terrorism/2014/09/11/0bcb387e-39e4-11e4-bdfb-de4104544a37_story.html?utm_term=.798cfbe0dfc0>, luettu 27.10.2016.

Gordon, Michael R, & Eric Smith: "U.S. Soldier Dies in Raid to Free Prisoners of ISIS in Iraq".
Uutinen. The New York Times, 24.10.2015. Saatavissa:
<http://www.nytimes.com/2015/10/23/world/middleeast/us-commandos-iraq-isis.html?_r=0>, luettu 22.10.2015.

Gunter, Michael (2015): "Iraq, Syria, Isis and the Kurds: Geostrategic concerns for the U.S. and Turkey". *Middle East Policy*, 22(1), 102–111.

Haidt, Jonathan (2003): "The Moral Emotions." Teoksessa: Richard Davidson, Klaus Scherer, and H. Hill Goldsmith (toim.): *Handbook of Affective Sciences*, 852–70. Oxford: Oxford University Press.

Hall, Todd. H (2015): *Emotional diplomacy: official emotion on the international stage*. Ithaca/London: Cornell University Press.

Hall, Todd H. & Andrew Ross A.G. (2015): "Affective Politics after 9/11". *International Organization*, 69(4), 847–879.

Hamid, Shadi & Peter Mandaville (2013): "Bringing the United States Back into the Middle East". *The Washington Quarterly*, 36(4), 95–105.

Hassan, Falih, Tim Arango & Omar Al-Jawoshy: "Bombing Kills More Than 140 in Baghdad".
Uutinen. The New York Times, 3.7.2016. Saatavissa:
<http://www.nytimes.com/2016/07/04/world/middleeast/baghdad-bombings.html?_r=0>,
luettu 4.7.2016.

Hobbes, Thomas (1914): *Leviathan*. London: Dent.

Huddy, Leonie, Stanley Feldman & Erin Cassese (2007): "On the Distinct Political Effects of Anger and Anxiety." Teoksessa: Russell Neumann, George Marcus, Ann Crigler and Michael MacKuen (toim.): *The Affect Effect*, 202–30. Cambridge: Cambridge University Press.

Huddy, Leonie, Stanley Feldman, Charles Taber & Gallya Lahav (2010): "Threat, anxiety, and support of antiterrorism policies". *American Journal of Political Science*, 49(3), 593–608.

Huo, Yuen J. & Sabrina J. Pagano (2007): "The Role of Moral Emotions in Predicting Support for Political Actions in Post-War Iraq". *Political Psychology*, 28(2), 227–255.

IHS: Islamic State's Caliphate Shrinks by 14 Percent in 2015", 21.12.2015. Saatavissa: <<http://press.ihs.com/press-release/aerospace-defense-security/islamic-states-caliphate-shrinks-14-percent-2015>>, luettu 1.4.2016.

IHS: "ISIL Oil Production is Worth Estimated \$800 Million Per Year, IHS says", 20.10.2014. Saatavissa: <<http://press.ihs.com/press-release/energy-power-media/isil-oil-production-worth-estimated-800-million-year-ihs-says>>, luettu 1.4.2016.

Irshaid, Faisal: "Isis, Isil, IS or Daesh? One group, many names". Uutinen. BBC, 2.12.2015. Saatavissa: <<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-27994277>>, luettu 25.1.2016.

Jensen, Nathan: "Experts mixed on effectiveness of U.S. airstrikes against ISIS". Uutinen. The Washington post, 12.11.2014. Saatavissa: <<http://www.washingtonpost.com/blogs/monkey-cage/wp/2014/11/12/experts-mixed-on-effectiveness-of-u-s-airstrikes-against-isis/>>, luettu 24.10.2015.

Jervis, Robert (1976): *Perception and misperception in international politics*. New Jersey: Princeton University Press,

Kfir, Isaac (2015): "Social Identity Group and Human (In) Security: The Case of Islamic State in Iraq and the Levant (ISIL)". *Studies in Conflict & Terrorism*, 38(4), 233–252.

Hosking, Peter (2007): "Compassion: What is in a Word?". Teoksessa: Kostanski, Marion (toim.): *The Power of Compassion: An Exploration of the Psychology of Compassion in the 21st Century*. Newcastle-upon-Tyne: Cambridge Scholars Publishing.

Lavrov, Sergei (2015): "Foreign Minister Sergey Lavrov's interview with Saturday news show Vesti v Subbotu, October 24, 2015", 24.10.2015. Saatavissa: <http://www.mid.ru/en_GB/posledniye_dobavlnenniye/-/asset_publisher/MCZ7HQUMdqBY/content/id/1891564>, luettu 23.1.2016.

Lazarus, Richard S. (1991): *Emotion and Adaptation*. New York: Oxford University Press.

- Loseke, Donileen R. (2009): "Examining emotion as discourse: Emotion Codes and Presidential Speeches Justifying War". *The Sociological Quarterly*, 50(3), 497–524.
- Lucas, Jennifer A. (2005): "War is its own justification: what Americans think about war". *Political Theology*, 6 (2), 165–92.
- Lynch, Marc (2015): "Obama and the Middle East". *Foreign Affairs*, 94(5), 18–27.
- Mackie, Diane M., Thierry Devos, and Eliot R. Smith. (2000): "Intergroup Emotions: Explaining Offensive Action Tendencies in an Intergroup Context." *Journal of Personality and Social Psychology*, 79 (4), 602–616.
- Marcus, George E. (2000): "Emotions in Politics". *Annual Review of Political Science*, vol. 3, 221–250.
- Matthis, Iréne (2000): "Sketch for a metapsychology of affect", *International Journal of Psycho-Analysis*, 81(2), 215–227.
- McCants, William (2015): *The ISIS apocalypse*. New York: St. Martin's Press.
- McCrisken, Trevor (2011): "Ten years on: Obama's war on terrorism in rhetoric and practice". *International Affairs*, 87(4), 781–801.
- Mercer, Jonathan (2005): "Rationality and Psychology in International Politics". *International Organization*, 59(1), 77–106.
- Meyer, Michael (2002): "Between theory, method, and politics: positioning of the approaches to CDA". Teoksessa: Meyer, Michael & Ruth Wodak (toim.): *Methods of Critical Discourse Analysis*, 14–31. London: SAGE Publications Inc.
- Miller, Richard B. (2008): "Justifications of the Iraq War Examined". *Ethics & International Affairs*, 22(1), 43–67.
- Morgenthau, Hans J. (1978): *Politics among Nations: the struggle for power and peace*. 5.painos. New York: Knopf.

NBC News/Wall Street Journal Survey (2014a), Hart Research Associates, Study #14271.

NBC News/Wall Street Journal Survey (2014b), Hart Research Associates, Study #14901.

Obama, Barack (2008): "Remarks Following the New Hampshire Primary", 8.1.2008. Saatavissa: <<http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=62272>>, luettu 6.4.2016.

Obama, Barack (2009a): "Executive Order 13491 -- Ensuring Lawful Interrogations", 22.1.2009. Saatavissa: <https://www.whitehouse.gov/the_press_office/EnsuringLawfulInterrogations>, luettu 20.4.2016.

Obama, Barack (2009b): "Closure Of Guantanamo Detention Facilities", 22.1.2009. Saatavissa: <https://www.whitehouse.gov/the_press_office/ClosureOfGuantanamoDetentionFacilities>, luettu 20.4.2016.

Obama, Barack (2009): "Remarks by the President at the Acceptance of the Nobel Peace Prize", 10.12.2009. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-acceptance-nobel-peace-prize>>, luettu 11.4.2016.

Obama, Barack (2013): "Remarks by the President in Address to the Nation on Syria", 10.9.2013. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/photos-and-video/video/2013/09/10/president-obama-addresses-nation-syria#transcript>>, luettu 23.1.2016.

Obama, Barack (2014): "Text of a Letter from the President to the Speaker of the House of Representatives and the President Pro Tempore of the Senat", 16.6.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/06/16/text-letter-president-speaker-house-representatives-and-president-pro-te>>, luettu 16.3.2016.

Obama, Barack (2014): "Statement by the President on ISIL", 10.9.2014. Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/09/10/statement-president-isil-1>>, luettu 22.2.2015.

Obama, Barack (2015): "Letter from the President -- Authorization for the Use of United States Armed Forces in connection with the Islamic State of Iraq and the Levant", 11.2.2015. Saatavissa:

<<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/02/11/letter-president-authorization-use-united-states-armed-forces-connection>>, luettu 2.4.2016.

Obama, Barack (2015):” Press Conference by President Obama -- Antalya, Turkey”, 16.11.2015.

Saatavissa: <<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/11/16/press-conference-president-obama-antalya-turkey>>, luettu 2.4.2016.

Patokallio, Mikko. Paneelikeskustelu: “Joining Hands for Syria’s Future: Prospects for Cooperation between the EU and Russia?”. Tampereen yliopisto, 4.4.2016.

Petersen, Michael (2010): “Distinct Emotions, Distinct Domains: Anger, Anxiety and Perceptions of Intentionality.” *The Journal of Politics*, 72(2), 357–365.

Pilecki, Andrew, Jonathan M. Muro, Phillip L. Hammack, & Carley M. Clemons (2014): “Moral Exclusion and the Justification of U.S. Counterterrorism Strategy: Bush, Obama, and the Terrorist Enemy Figure”. *Peace and Conflict*, 20(3), 285–299.

Putin, Vladimir (2016): “Meeting with Sergei Lavrov and Sergei Shoigu”, 14.3.2016. Saatavissa: <<http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/51511>>, luettu 21.3.2016.

Ramazani, Vaheed (2013): "War Fatigue? Selective Compassion and Questionable Ethics in Mainstream Reporting on Afghanistan and Iraq." *Middle East Critique* 22(1), 5–24.

Reilly, Judy & Laura Seibert (2003): “Language and emotion”. Teoksessa: Richard Davidson, Klaus Scherer, and H. Hill Goldsmith (toim.): *Handbook of Affective Sciences*, 535–559. Oxford: Oxford University Press.

Reyes, Antonio (2011): “Strategies of legitimization in political discourse: From words to actions”. *Discourse & Society*, 22(6) 781–807.

Reyes, Antonio (2014): “Bush, Obama: (in)formality as persuasion in political discourse”. *Journal of Language and Politics*, 13(3), 538–562.

Ross, Andrew A.G. (2014): *Mixed Emotions: Beyond Fear and Hatred in International Conflict*. Chicago: University of Chicago Press.

RT 27.3.2016: "Putin congratulates Assad on liberating Palmyra, says Russia to aid in demining ancient city". Uutinen. Saatavissa: <<https://www.rt.com/news/337359-putin-assad-unesco-palmyra/>>, luettu 2.4.2016.

Sanchez, Ray, Tim Lister, Mark Bixler, Sean O'Key, Michael Hogenmiller & Mohammed Tawfeeq: "ISIS goes global: 90 attacks in 21 countries have killed nearly 1,400 people", 12.4.2016. Saatavissa: <<http://edition.cnn.com/2015/12/17/world/mapping-isis-attacks-around-the-world/>>, luettu 13.4.2016.

Sasley, Brent E. (2011): Theorizing States' Emotions. *International Studies Review*, 13(3), 452–476.

Selim, Gamal M. (2013): "The United States and the Arab Spring: The Dynamics of Political Engineering". *Arab Studies Quarterly*, 35(3), 255–272.

Shear, Michael, Helene Cooper & Eric Schmitt: "Obama Administration Ends Effort to Train Syrians to Combat ISIS". Uutinen. The New York Times, 9.10.2015. Saatavissa: <<http://www.nytimes.com/2015/10/10/world/middleeast/pentagon-program-islamic-state-syria.html>>, luettu 4.7.2016.

Skitka, Linda, Benjamin Saunders, G. Scott Morgan, & Daniel Wisneski (2009): "Dark Clouds and Silver Linings: Social Responses to 9/11". Teoksessa: Matthew, Morgan (toim.): *The Impact of 9/11 on Psychology and Education: The Day that Changed Everything?*, 63–79. New York: Palgrave.

Solomon, Ty (2012): "'I wasn't angry, because I couldn't believe it was happening': Affect and discourse in responses to 9/11". *Review of International Studies*, 38(4), 907–928.

Stubbs, Jack: "Four-fifths of Russia's Syria strikes don't target Islamic State: Reuters analysis". Uutinen. Reuters, 21.10.2015. Saatavissa: <<http://www.reuters.com/article/2015/10/21/us-mideast-crisis-syria-russia-strikes-idUSKCN0SF24L20151021>>, luettu 24.10.2015.

Tausczik, Yla R. & James W. Pennebaker (2010): "The Psychological Meaning of Words: LIWC and Computerized Text Analysis Methods", *Journal of Language and Social Psychology*, 29(1) 24–54.

The Guardian 16.11.2014. "Timeline: Isis hostage killings". Uutinen. Saatavissa: <<http://www.theguardian.com/world/2014/nov/16/isis-hostage-killings-timeline>>, luettu 2.4.2016.

The New York Times/CBS News poll (2014). The President and the Situation in Iraq. Saatavissa: <<http://www.nytimes.com/interactive/2014/06/23/world/middleeast/iraq-poll.html>>, luettu 5.9.2016.

Ulkopolitiikka (2/2016). Helsinki: Ulkopoliittinen instituutti.

U.S. Department of Defense: "Special report: Inherent Resolve", 29.2.2016. Saatavissa: <http://www.defense.gov/News/Special-Reports/0814_Inherent-Resolve>, luettu 1.4.2016.

U.S. Department of Defense: "United States Department of Defense fiscal year 2016 budget request", 20.1.2015. Saatavissa: <http://comptroller.defense.gov/Portals/45/Documents/defbudget/fy2016/FY2016_Budget_Request_Overview_Book.pdf>, luettu 1.4.2016.

Vanden Brook, Tom: "ISIL death toll at 20,000, but 'stalemate' continues". Uutinen. USA Today, 12.10.2015. Saatavissa: <<http://www.usatoday.com/story/news/world/2015/10/12/islamic-state-pentagon/73840116/>>, luettu 29.1.2016.

Van Dijk, Teun A. (2002): "Multidisciplinary CDA: a plea for diversity". Teoksessa: Meyer, Michael & Ruth Wodak (toim.): *Methods of Critical Discourse Analysis*, 95–120. London: SAGE Publications Inc.

Warren, Steve (2016): "Department of Defense Press Briefing by Col. Warren via teleconference from Baghdad, Iraq", 6.1.2016. Saatavissa: <<http://www.defense.gov/News/News-Transcripts/Transcript-View/Article/641754/departments-of-defense-press-briefing-by-col-warren-via-teleconference-from-baghdad>>, luettu 29.1.2016.

Washington Post-ABC News poll (2014a), Obama and Iraq. Saatavissa: <https://www.washingtonpost.com/page/2010-2019/WashingtonPost/2014/06/24/National-Politics/Polling/release_356.xml>, luettu 11.10.2016.

Washington Post-ABC News poll (2014b), Obama and Iraq airstrikes. Saatavissa:

<https://www.washingtonpost.com/page/2010-2019/WashingtonPost/2014/08/20/National-Politics/Polling/release_360.xml>, luettu 5.9.2016.

Washington Post-ABC News poll (2014c), Obama and ISIS. Saatavissa:

<https://www.washingtonpost.com/page/2010-2019/WashingtonPost/2014/10/01/National-Politics/Polling/release_362.xml>, luettu 5.9.2016.

Washington Post-ABC News poll (2015), November national poll. Saatavissa:

<<http://apps.washingtonpost.com/g/page/politics/washington-post-abc-news-poll-nov-15-19-2015/1880/>>, luettu 29.1.2016.

Weed, Matthew (2016): *A New Authorization for Use of Military Force Against the Islamic State: Issues and Current Proposals*. Congressional Research Service, 15.1.2016. Saatavissa:

<<https://www.fas.org/sgp/crs/natsec/R43760.pdf>>, luettu 1.4.2016.

Wodak, Ruth (2002): "What CDA is about – a summary of its history, important concepts and its developments". Teoksessa: Meyer, Michael & Ruth Wodak (toim.): *Methods of Critical Discourse Analysis*, 1–13. London: SAGE Publications Inc.

Woodward, Kathleen (2004): "Calculating Compassion". Teoksessa: Berlant, Lauren (toim.): *Compassion*, 59–86. New York: Routledge.

Zhu, Jing & Paul Thagard (2002): "Emotion and action". *Philosophical Psychology*, 15(1), 19–36.

Åhäll, Linda & Thomas Gregory (toim.) (2015): *Emotions, Politics and War*. Oxon/New York: Routledge.

LIITTEET

LIITE 1: SANASTOT

*-merkki tarkoittaa, että sanastoon on sisällytetty kaikki sanat, jotka sisältävät ennen merkkiä olevan sanan osan.

PELKO (=anxiety 2)

abduction
abyss
adversary*
against
aggressiv*
appal*
assault*
atrocit*
attack*
barbari*
battle-hardened
bigot*
blood*
bomb*
brutal*
cancer
catastrophic
challeng*
chao*
chilling*
coldblooded
cold-blooded
combat*
concern*
conflict*
cripple
crisis
critical
cult*
danger*
dark*
deadly
death
decimat*
deep

VIHA (=anger 2)

abduction
abhorrent
abuse*
adversary*
against
aggression
assault*
atrocit*
aversion
barbari*
bigot*
brainwash
brazen
brutal*
cancer
condemn*
coward*
criminal*
cult*
decimat*
degrad*
depravity
deprivation
despicabl*
destro*
dictator
discredit*
endanger*
enemy
enslav*
evil*
execute
expel
exploit
extremist*

EMPATIA (=empathy)

abuse*
ache*
aid
anguished
aspiration*
brother*
children
christian*
citizen*
civil*
clothes
communit*
compassion
condolence*
cried
crisis
dad
death
deprivation
desperate*
destin*
die
dignity*
displaced
doctor*
dupe*
dying
enslav*
escape
famil*
farmer
fellow*
fled
flee*
food

TOIVO (=hope)

accomplish*
avert
best
better
bold*
bolster*
brave*
care*
collaborate
comprehensiv*
confiden*
constant
constructiv*
cooperati*
coordinate*
counter*
courage*
decisively
defeat*
defend*
deliberately
democracy
determination
difficult*
diligent*
durable
effectiv*
effort
embrac*
empower*
encourag*
endur*
excellence
experienced
fair

descend*
destabiliz*
destructi*
draconian
eliminate*
endanger*
enemy
eradicate
erase*
escape
evil*
execute
execution
existential
extreme
extremist*
fierce*
fight*
firefight*
foothold
genocide
grave
grotesque
hardened*
harm*
hateful
haven
havoc
hijack
hit
homeland*
horrible
horrific
horror
hostage*
hostile
immediate
instab*
invasion
jihadist*
kidnap*
kill*
lethal
loom*
massacre
mayhem

force*
genocide
gross
grotesque
gut-wrenching
harm*
heinous
hijack
hit
hypocrisy
inhumanit*
insult*
intimidation
jihadist*
kidnap*
kill*
marauding
massacre
monstrous
murder*
mutilating
nihilis*
odious
oppressi*
outrage
peddle
perpetrator*
perver*
plot*
prey
propaganda
rape
raping
rapist*
recruit*
repellent
repressive*
satan
savag*
scar*
scourge
senselessly
sex*
shatter*
slaughter*
smuggl*

force*
friend*
generation
genocide
girl*
grandchildren
griev*
heartbroken
help*
hid*
home*
honor
hope*
hostage*
human*
hunger
impoverish*
innocent
kidnap*
live*
loss
love*
massacre
men
mom
mother
mourn*
murder*
mutilating
oppressi*
people
personnel
poisoned
poverty
raping
refugee*
sacrific*
scar*
sex*
shatter*
shot
sibling*
sick
slave*
son
sorrow

fate
free*
future
god
grit
improve
inclusive
increase
integr*
justice
lead*
liberate
life-saving
maximize
moderate
modern*
opportunit*
overcome
partnership
patriot*
peace*
plan
potent
powerful
pray*
prepared
preserve
prevent*
progress
prosper*
protect
proud*
purposefully
rally
rebuild*
reclaim
reconcil*
redouble
relentless*
relief
rescue
resilient
resolv*
responsive
revers*
right

mess
missile
murder*
necessar*
nihilis*
obliterate*
offensive
oppressi*
outman*
overrun*
perilous
plague*
plot*
poisoned
polarization
pour*
problem*
radical*
rise*
risk*
ruthless*
safe*
satan
savag*
sectarian*
security
self-defense
senselessly
serious
severe
shadow
shock*
shoot*
shot
siege
slaughter*
terror*
threat*
thuggery
torn
tyrant*
ugly
unable
unarmed
unattended*
uncertain

subjugate*
twisted
tyrant*
ugly
unspeakable
valueless
warped
vicious*
violate
violen*
wipe*
wound

starving
stranded
struggl*
subjugate*
suffer*
teacher
thirst*
tragic
trapped
unfair*
water
veteran
victim*
women
wound
vulnerab*

save
secure
shelter
skill*
solve
sovereign*
squeeze
stabil*
stable
stand*
steadfast
steady
strateg*
strengthen
strong*
succe*
support
surviv*
sustained*
targeted
thriving
together
tolerance
transformative
undermin*
unite
unmatched
vanquish*
vigilant
won
aid
aspiration*
challeng*
concern*
destin*
destro*
dignity*
eliminate*
expel
help*
homeland*
honor
hope*
live*
love*
overrun*

unfold*
universal
unspeakable
urgen*
vacuum*
war*
warning
vicious*
wicked*
violen*
wipe*
vitaly
volatile
wors*
wound
vulnerab*

problem*
safe*
security
self-defense
escape

LIITE 2: MUUTTUJIEN SELITYKSET

affect	puheiden tunteellisen sanaston suhteellinen kokonaismäärä
anger	vihan kategoriaan kuuluvien sanojen suhteellinen määrä
anxiety	pelon kategoriaan kuuluvien sanojen suhteellinen määrä
Dic	sanastoissa esiintyvien sanojen suhteellinen määrä
empathy	empatian kategoriaan kuuluvien sanojen suhteellinen määrä
hope	toivon kategoriaan kuuluvien sanojen suhteellinen määrä
negemo	negatiivisten tunnesanojen suhteellinen määrä
posemo	positiivisten tunnesanojen suhteellinen määrä
they	pronominin he suhteellinen määrä
WC	kokonaissanamäärä
we	pronominin me suhteellinen määrä
you	pronominien sinä ja te suhteellinen määrä

LIITE 3: JAKAUMAT

3.1. Normaalijakauma aineistoryhmä 1

Tests of Normality

	Aineistoryhmä	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
we	1	,179	10	,200*	,952	10	,693
you	1	,229	10	,145	,872	10	,105
they	1	,154	10	,200*	,966	10	,856
affect	1	,106	10	,200*	,971	10	,900
posemo	1	,180	10	,200*	,903	10	,239
negemo	1	,164	10	,200*	,913	10	,306
anxiety 1	1	,199	10	,200*	,886	10	,151
anger 1	1	,177	10	,200*	,885	10	,150
anxiety 2	1	,147	10	,200*	,911	10	,288
anger 2	1	,165	10	,200*	,934	10	,491
empathy	1	,177	10	,200*	,893	10	,183
hope	1	,188	10	,200*	,917	10	,330

*. This is a lower bound of the true significance.

a. Lilliefors Significance Correction

3.2. Normaalijakauma aineistoryhmä 2

Tests of Normality

	Aineistoryhmä	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
we	2	,144	19	,200*	,971	19	,806
you	2	,169	19	,157	,870	19	,014
they	2	,196	19	,054	,825	19	,003
affect	2	,126	19	,200*	,962	19	,615
posemo	2	,089	19	,200*	,966	19	,688
negemo	2	,193	19	,062	,941	19	,277
anxiety 1	2	,120	19	,200*	,953	19	,436
anger 1	2	,164	19	,191	,928	19	,162
anxiety 2	2	,178	19	,113	,884	19	,025
anger 2	2	,224	19	,013	,771	19	,000
empathy	2	,187	19	,080	,836	19	,004
hope	2	,180	19	,105	,938	19	,242

*. This is a lower bound of the true significance.

a. Lilliefors Significance Correction

LIITE 4: T-TESTIEN TULOKSET

Aineistoryhmän 1 ja aineistoryhmän 2 keskiarvojen ja vertailuarvojen t-testit

Muuttuja	we	you	they	affect	posemo	negemo	anxiety 1	anger 1
Keskiarvot (aineistoryhmä 1, LIWC-sanasto)	3,41	0,17	1,12	6,08	3,37	2,62	0,78	1,3
Vertailuarvot	0,73	0,39	0,71	6,02	3,28	2,67	0,68	0,66
Riippumattomien otosten t-testin p-arvot	0,0001361	0,0028445	0,0130248	0,8777576	0,6187934	0,8678677	0,1637963	0,0168975
Keskiarvot (aineistoryhmä 2, LIWC-sanasto)	3,96	0,27	1,27	7,54	3,52	4,00	1,12	1,95
Vertailuarvot	0,73	0,39	0,71	6,02	3,28	2,67	0,68	0,66
Riippumattomien otosten t-testin p-arvot	0,0001038	ei normaalijakautuneet		0,0094396	0,2497117	0,0066935	0,0243556	0,0006487
Keskiarvot (aineistoryhmä 1, LIWC-sanasto)	3,41	0,17	1,12	6,08	3,37	2,62	0,78	1,3
Keskiarvot (aineistoryhmä 2, LIWC-sanasto)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Riippumattomien otosten t-testin p-arvot	0,3276473	ei normaalijakautuneet		0,0302874	0,5849551	0,0129075	0,0896953	0,0388395
Muuttuja	anxiety 2	anger 2	empathy	hope				
Keskiarvot (aineistoryhmä 1, oma sanasto)	4,21	1,45	4,11	5,12				
Keskiarvot (aineistoryhmä 2, oma sanasto)	4,04	2,43	3,04	4,36				
	ei normaalijakautuneet			0,122351				